

EFFECTEVALUATIE DIENSTVERLENING WGA

Eerste voortgangsrapportage

SEOR: Paul de Hek, Arie-Jan van der Toorn, Mark den Hartog, André Bik

Verwey-Jonker Instituut: Diane Bulsink, Leyla Rechtes

COLOFON

DIT IS EEN UITGAVE VAN

SEOR BV

© SEOR BV / ROTTERDAM, DECEMBER 2021

Niets van deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever en andere auteursrechthebbenden. SEOR is niet aansprakelijk voor gegevens die door derden werden verstrekt.

EFFECTEVALUATIE DIENSTVERLENING WGA

CONTACTPERSOON

Naam	Paul de Hek
Adres	Marconistraat 16 3029 AK Rotterdam
Telefoon	06 – 4205 7423
Email	dehek@seor.eur.nl

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	4
1 INLEIDING	10
1.1 Achtergrond en doel evaluatie	10
1.2 Onderzoeksvragen	11
1.3 Evaluatiekader	11
1.4 Onderzoekspopulatie	12
1.5 Dienstverleningsmodel	13
1.6 Aanpak van het onderzoek	15
1.7 Leeswijzer	18
2 OPZET EN UITVOERING VAN HET EXPERIMENT	19
2.1 Inleiding	19
2.2 Opzet experiment	20
2.3 Totale instroom en instroom per maand	21
2.4 Respons vragenlijst	21
2.5 Vergelijking naar persoonskenmerken	23
2.6 Vergelijking naar inzet dienstverlening	29
3 KENMERKEN VAN DE ONDERZOEKSPOPULATIE	31
3.1 Inleiding	31
3.2 Persoonskenmerken uit registratiegegevens	32
3.3 Zoeken naar werk	34
3.4 Maatschappelijke deelname	40
3.5 Welbevinden en gezondheid	42
3.6 Ondersteuning	46
3.7 Conclusie	47
4 BEREIK VAN DE DIENSTVERLENING	48
4.1 Inleiding	48
4.2 Gesprekken	48
4.3 Trajecten	50
4.4 Instrumenten	53

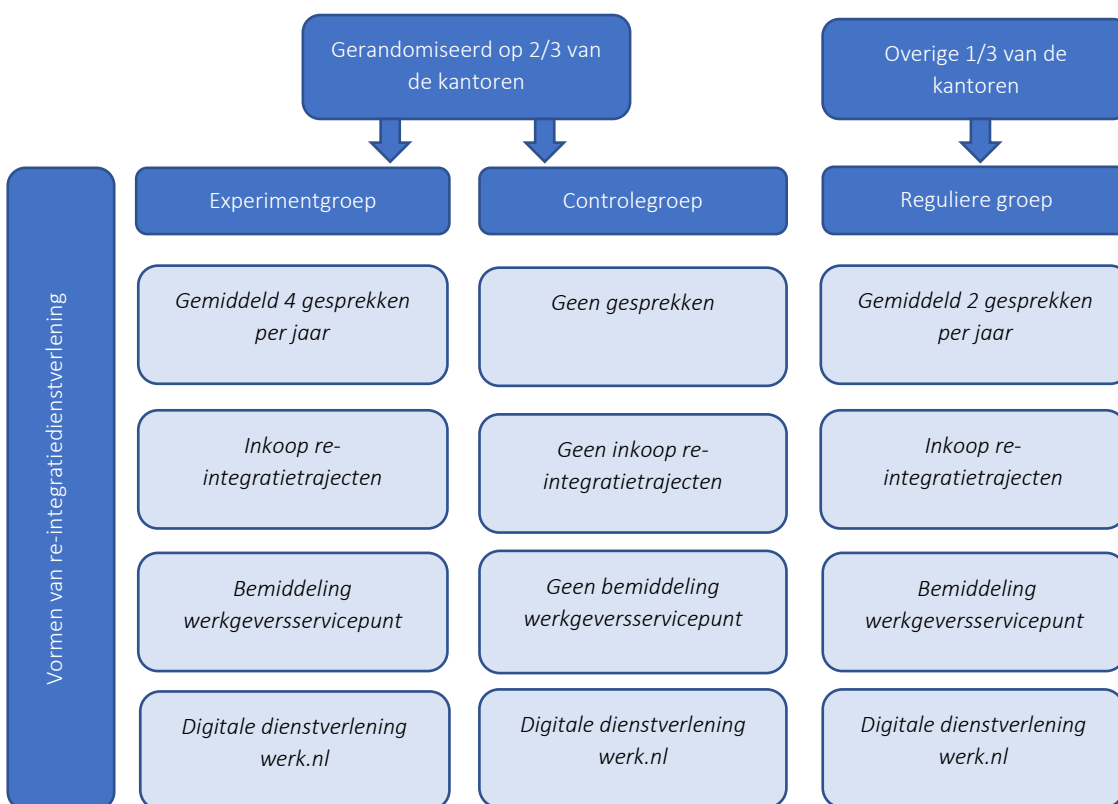
4.5	Inzet dienstverlening naar WGA-classificatie	54
4.6	Lopende en afgeronde trajecten	55
5	EFFECTEN VAN DIENSTVERLENING	57
5.1	Inleiding	57
5.2	Methoden van effectmeting	57
5.3	Regulier betaald werk	58
5.4	Tussenstappen naar betaald werk	63
5.5	Nevendoelen en afgeleiden	66
I	TABELLEN EN FIGUREN	68
II	METHODEN VAN EFFECTMETING EN UITKOMSTEN IV-REGRESSIES	74
	LITERATUUR	79

SAMENVATTING

INLEIDING

De activerende dienstverlening voor de WGA is in ontwikkeling. In het verleden waren de beschikbare middelen voor activerende dienstverlening voor de WGA ontoereikend om alle WGA'ers dienstverlening aan te bieden. Sinds 2017 heeft UWV de mogelijkheid om basale dienstverlening in te zetten voor alle WGA'ers. De vraag is nu of dit niveau van dienstverlening toereikend is om WGA'ers optimaal te ondersteunen bij het vinden en behouden van werk. Daarom is besloten een effectonderzoek uit te voeren naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de dienstverlening en naar het juiste niveau van de dienstverlening. Zie figuur 1 voor een overzicht van dat effectonderzoek. Er is een gerandomiseerd experiment verricht op twee derde van de kantoren. Op deze experimentkantoren is de instroom op basis van eindcijfer BSN (en dus willekeurig) verdeeld over experiment- en controlegroep. De experimentgroep krijgt uitgebreide dienstverlening en de controlegroep krijgt geen dienstverlening (behoudens digitale dienstverlening). Daarnaast worden beide groepen ook vergeleken met een reguliere groep die (buiten het experiment) op de resterende (een derde) kantoren basale dienstverlening krijgt. De evaluatie van dit onderzoek, waarin het experiment centraal staat, moet leiden tot een beter inzicht in de effecten van de activerende dienstverlening voor WGA'ers.

Figuur 1 **Overzicht effectonderzoek**

Het onderzoek gaat over mensen met een WGA-uitkering die in aanmerking komen voor re-integratiedienstverlening van UWV Werkbedrijf. Er is gekozen om uit te gaan van een eenduidige groep, namelijk de mensen die na twee jaar ziekte (einde wachttijd) zijn beoordeeld door een verzekeringsarts van de

UWV-divisie Sociaal Medische Zaken (SMZ), de claimbeoordeling. Daarbij zijn zij publiek verzekerd, krijgen zij een WGA 35-80 of een WGA 80-100 AD¹ uitkering en benutten zij op dat moment niet volledig hun restverdiencapaciteit.

Deze voortgangsrapportage, ongeveer twee jaar na de start van het nog lopende experiment, heeft vier doelstellingen:

1. *Inzicht krijgen in de uitvoering van het experiment.*
2. *Een beschrijving geven van de populatie, op basis van harde en zachte persoonskenmerken en gedrag.*
3. *Inzet van dienstverlening (voorlopig).*
4. *Eerste uitkomsten van de effectmeting (voorlopig).*

Het experiment en onderzoek hebben een lange looptijd, veel mensen zitten nog in de dienstverlening. De uitkomsten van de inzet van dienstverlening en de effectmeting in deze rapportage zijn dus voorlopige uitkomsten op basis van een beperkte periode van dienstverlening. Latere rapportages zullen hier meer inzicht in geven:

- Eind 2022 komt een tweede voortgangsrapportage, waarin iedereen minimaal een jaar gevolgd kan worden. Deze bevat een update van de inzet van dienstverlening en van de effectmeting.
- De eindrapportage (eind 2024) bevat de eindresultaten van de inzet van dienstverlening en van de effectmeting, inclusief de tweede meting van de enquête. Hierin kan iedereen minimaal drie jaar gevolgd worden.

GEBRUIKTE METHODEN EFFECTMETING

In eerste instantie worden de (gemiddelde) uitkomsten tussen experiment- en controlegroep met elkaar vergeleken. De controlegroep bevat ook WGA'ers die wel dienstverlening krijgen, de zelfmelders. Een eenvoudige vergelijking tussen experiment- en controlegroep geeft daarom geen accuraat beeld van de effecten van dienstverlening. Omdat de zelfmelders een specifiek karakter hebben, kunnen zij ook niet zonder meer weggelaten worden. Dit kan leiden tot een vertekening van de resultaten. Daarom gebruiken we een methode die hier – selectie van zelfmelders – rekening mee houdt. Hiermee worden de gemiddelde effecten van dienstverlening bepaald.

Ook de groep die basale dienstverlening ontvangt, wordt vergeleken met de groepen die geen dienstverlening of uitgebreide dienstverlening ontvangen. Omdat de groep die basale dienstverlening ontvangt niet op basis van randomisatie vergelijkbaar is gemaakt met de groepen in het experiment, kunnen die groepen WGA'ers (ook) niet zonder meer met elkaar vergeleken worden. Daarom gebruiken we hier een methode die rekening houdt met verschillen in samenstelling en arbeidsmarktomstandigheden.

Bij het vergelijken van baankenmerken (vast contract en gemiddeld uurloon) van individuen tussen twee groepen, wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat de personen met een baan in de experimentgroep niet helemaal vergelijkbaar zijn met de personen met een baan in de controlegroep, omdat de kans op een baan tussen beide groepen verschilt. Hetzelfde geldt ook voor de vergelijking tussen groepen van het succesvol afsluiten van een werkfittraject, omdat de kans op een werkfittraject mogelijk anders (groter) is voor personen die extra dienstverlening krijgen.

¹ Er is sprake van volledige arbeidsongeschiktheid op arbeidskundige gronden, WGA 80-100 AD, wanneer iemand nog wel benutbare mogelijkheden heeft maar er niet voldoende (minder dan drie) geschikte functies zijn of weliswaar voldoende (meer dan drie) passende functies zijn maar deze leiden tot een restverdiencapaciteit die minder is dan 20% van het oude loon.

INZICHT IN DE UITVOERING VAN HET EXPERIMENT

We kunnen concluderen dat het experiment (de randomisatie) goed is uitgevoerd en dat er voldoende basis is om hiermee de effecten van dienstverlening te bepalen. Deze conclusie is gebaseerd op de vergelijkbaarheid van de experiment- en controlegroep, het relatief beperkte aantal zelfmelders en voldoende contrast in de inzet van dienstverlening tussen de experiment- en controlegroep. Deze punten worden hieronder kort toegelicht.

De experiment- en controlegroep zijn vergelijkbaar.

De totale instroom is gelijk verdeeld over de groepen en ook over de tijd zijn er weinig verschillen. Wat 'harde' kenmerken betreft, is de experimentgroep goed vergelijkbaar met de controlegroep. In de 'zachte' kenmerken en gedrag vinden we wel enkele verschillen tussen experiment- en controlegroep:

- WGA'ers in de experimentgroep hebben iets hogere verwachtingen over werken in de toekomst en ook iets meer vertrouwen in de eigen effectiviteit in het vinden van werk. Zij voelen ook vaker dat het van hen verwacht wordt dat zij gaan werken.
- WGA'ers in de controlegroep hebben juist vaker naar betaald werk gezocht, maar hebben minder behoefte aan een opleiding/cursus om de kans op werk te vergroten. Ook krijgen WGA'ers in de controlegroep vaker ondersteuning van (para)medische behandelaars en voormalig werkgevers (naast eventuele ondersteuning vanuit het UWV).

Een deel van de verschillen tussen beide groepen is mogelijk veroorzaakt doordat, ten tijde van het invullen van de vragenlijst, een deel van de mensen in de experimentgroep al een eerste gesprek heeft gehad, en de mensen in de controlegroep al wisten dat zij geen dienstverlening zouden krijgen. Beide omstandigheden zelf hebben niet direct invloed op het experiment. Wel hebben ze invloed op de uitkomsten van de nulmeting van de enquête, die dus niet een volledig zuivere nulmeting is geweest.²

Een deel van de verschillen kan ook komen door (selectieve) respons op de enquête, hoewel daar wel voor is gecorrigeerd. Daarnaast kunnen er ook verschillen zijn ontstaan door toeval.

Er is een relatief beperkt aantal zelfmelders.

WGA'ers die in de controlegroep terecht kwamen, zijn hiervan middels een brief op de hoogte gesteld. In deze brief zijn ze gewezen op de mogelijkheid om op eigen verzoek re-integratiedienstverlening te krijgen. Degenen die hiervan gebruik maakten, worden aangeduid als zelfmelders. Het aandeel zelfmelders in de controlegroep is 9%. Dit geeft voldoende basis voor de effectmeting.

De zelfmelders zijn ook een selectieve groep, duidelijk verschillend van de gemiddelde persoon in de onderzoeksgroep, met naar verwachting grotere kansen op de arbeidsmarkt. Zij zijn bijvoorbeeld gemiddeld jonger, zijn minder vaak lager opgeleid, en vallen vaker in de categorie WGA 35-80.

Er is voldoende contrast in de inzet van dienstverlening tussen de experiment- en controlegroep.

In de experimentgroep wordt significant meer dienstverlening ingezet dan in de controlegroep en in de reguliere dienstverlening. Dit geldt voor gesprekken, trajecten en instrumenten. WGA'ers in de experimentgroep hebben gemiddeld 4,2 gesprekken gehad tegenover 3,0 gesprekken in de reguliere groep (en 0,3 gesprekken in de controlegroep). De gemiddelde aantallen trajecten zijn 0,4 (experimentgroep), 0,3 (reguliere groep) en 0,1 (controlegroep) en de gemiddelde aantallen instrumenten zijn respectievelijk 0,2, 0,1 en 0,0.

De mensen in de controlegroep krijgen dus nauwelijks dienstverlening (degenen die wel dienstverlening krijgen betreffen de zelfmelders). Dit geeft voldoende verschil in inzet van dienstverlening tussen experiment- en controlegroep. Het contrast tussen de ingezette dienstverlening in de experimentgroep en de reguliere groep is daarentegen beperkt.

² Voor het meten van de effecten van dienstverlening op basis van het gerandomiseerde experiment is een nulmeting niet nodig. Door de randomisatie zijn er bij de start van het dienstverleningstraject geen verschillen tussen beide groepen te verwachten.

BESCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSPOPULATIE

Welke mensen krijgen er re-integratiedienstverlening van UWV Werkbedrijf? Ofwel, hoe ziet de onderzoekspopulatie eruit? Op basis van de registratiegegevens en de antwoorden van (een deel van) de WGA'ers in de onderzoekspopulatie op de enquêtevragen, geven we hiervan een indruk. De registratiegegevens bevatten verschillende persoonskenmerken zoals leeftijd, opleiding en ziektebeeld. De enquête bevat informatie over aanvullende persoonskenmerken, zoals welbevinden en gezondheid, en informatie over het zoeken naar werk, maatschappelijke deelname en (aanvullende) ondersteuning.

De bevindingen zijn als volgt.

Persoonskenmerken

- In de onderzoekspopulatie is meer dan de helft vrouw.
- Bijna de helft van de populatie is 50 jaar of ouder.
- Er zijn iets meer ongehuwden dan gehuwden (inclusief partnerschap).
- Er zijn meer lager en middelbaar opgeleiden dan hoger opgeleiden. Van ruim een vijfde is de opleiding onbekend.
- Ongeveer een derde heeft bij de start van de uitkering een WGA 35-80 uitkering, terwijl ongeveer twee derde in een WGA 80-100 uitkering begint.
- Ruim vier van de vijf WGA'ers heeft meerdere diagnoses.
- Ongeveer een kwart van de populatie heeft aandoeningen van het botspierstelsel, ruim twee vijfde heeft psychische aandoeningen en bijna een derde (31%) valt onder overige aandoeningen.

Zoeken naar werk

- Ongeveer negentig procent van de mensen met een WGA-uitkering heeft geen betaald werk. Vier van de tien WGA'ers verwacht geen betaald werk meer te zullen vinden.
- Zestig procent van de WGA'ers zonder (volledige) baan heeft niet naar betaald werk gezocht. De belangrijkste reden die zij hiervoor aangeven, is dat zij nog niet in staat zijn om te gaan werken. Lichamelijke en psychische gezondheid zijn de belangrijkste ervaren belemmeringen hierbij.
- Vooral degenen in de 35-80 groep (zonder volledige baan) hebben de intentie om de komende periode (ander) werk te gaan zoeken (ongeveer de helft). Dit geldt in veel mindere mate voor de 80-100 groep (een vijfde heeft de intentie om ander werk te gaan zoeken).
- WGA'ers hebben over het algemeen weinig vertrouwen in hun eigen effectiviteit wanneer het gaat om het vinden van ander werk.
- Zes van de tien WGA'ers zou een opleiding/cursus willen doen om de kans op werk te vergroten.

Maatschappelijke deelname, welbevinden, gezondheid en ondersteuning

- Het merendeel van de WGA'ers heeft een paar keer per week of vaker contact met anderen. Sport is voor WGA'ers de meest genoemde gezamenlijk georganiseerde activiteit, bijna de helft van hen sport met anderen. Een zevende van de WGA'ers verleent mantelzorg en bijna een kwart doet vrijwilligerswerk.
- Vier van de tien WGA'ers geeft het eigen leven een onvoldoende, gemiddeld is dit een 5,7.
- De overgrote meerderheid van de WGA'ers vindt de eigen gezondheid slecht of matig. Veel WGA'ers hebben weinig energie en voelen zich vaak moe.
- Meer dan een derde van de WGA'ers is niet tevreden met zichzelf en over het algemeen ervaren veel WGA'ers weinig controle over de dingen die hem/haar overkomen.
- Naast eventuele ondersteuning vanuit het UWV, krijgen veel WGA'ers ondersteuning van (para)medische behandelaars en voormalig werkgevers.

De WGA'ers in de onderzoekspopulatie hebben op het moment van de nulmeting over het algemeen dus (nog) een vrij grote afstand tot de arbeidsmarkt. Meer dan de helft van de WGA'ers zonder (volledige) baan zocht

niet naar betaald werk, naar eigen zeggen omdat zij zich (psychische en/of lichamelijk) (nog) niet in staat voelen om te gaan werken. Zij hebben ook weinig vertrouwen in hun eigen effectiviteit om ander werk te vinden.

Uit eerder onderzoek (Liu, Huang en Wang, 2014) blijkt dat trainingen die zich zowel op zoekvaardigheden als op het versterken van motivatie richten, effectief zijn. Belangrijk is dan ook voor UWV om met WGA'ers, naast het leren van werkzoekvaardigheden, te gaan werken aan het versterken van de motivatie.

INZET VAN DIENSTVERLENING

Wie krijgt welke dienstverlening? Dienstverlening bestaat uit gesprekken (oriëntatie-, monitor-, overige gesprekken), trajecten (modulaire trajecten, scholing, werkfittrajecten, naar-werktrajecten) en instrumenten.³ Om een indruk te krijgen bij wie (op basis van de beschikbare klantkenmerken) de verschillende soorten dienstverlening is ingezet, vergelijken we – apart voor experimentgroep en reguliere dienstverleningsgroep⁴ – steeds de kenmerken van de groep die een bepaald soort dienstverlening heeft gehad met de totale groep. Bijvoorbeeld, de WGA'ers in de experimentgroep die een werkfittraject hebben gevolgd, worden vergeleken met alle WGA'ers in de experimentgroep.

Op basis van deze vergelijkingen kunnen we het volgende concluderen:

- Oriëntatie- en monitorgesprekken worden bij nagenoeg alle WGA'ers ingezet. De groep die deze gesprekken krijgt, verschilt daarom ook weinig van de totale groep.
- De overige gesprekken, de trajecten en de instrumenten worden wel bij meer specifieke groepen ingezet. Vaak zijn de mensen die deze soorten dienstverlening krijgen jonger, middelbaar (bijvoorbeeld in geval van scholing) of hoger (bijvoorbeeld bij werkfit maken) opgeleid, en ze hebben vaker de positie WGA 35-80 bij de start van de uitkering.
- Bij modulaire trajecten zijn de deelnemers juist vaker lager opgeleid, vaker bij de start van de uitkering in de positie WGA 80-100, en ze hebben vaker meerdere diagnoses.

Een belangrijk onderscheid in de WGA is de mate van arbeidsongeschiktheid. Uit een vergelijking van de inzet van dienstverlening aan mensen met een WGA 35-80 uitkering en een WGA 80-100 uitkering, blijkt dat

- WGA'ers in de 35-80 groep gemiddeld meer gesprekken, meer trajecten en meer instrumenten krijgen dan de WGA'ers in de 80-100 groep. Dit geldt voor zowel de experimentgroep als de reguliere dienstverlening. De verschillen zijn echter niet heel groot.

Ten slotte kijken we, ook met het oog op de effectmeting in deze fase van het experiment (veel mensen hebben nog maar kort dienstverlening gehad), naar het aantal afgesloten en nog lopende trajecten, en het soort trajecten dat is ingezet:

- Omdat veel trajecten nog lopend zijn, er in deze periode veel vaker werkfittrajecten ingezet zijn dan naar-werktrajecten, en mensen nog niet zo lang kunnen worden gevolgd, kunnen we concluderen dat de uitkomsten (zie volgende paragraaf) in deze fase van het experiment pas een eerste indruk zijn, waarbij er nog geen grote effecten te verwachten zijn.

EERSTE UITKOMSTEN VAN DE EFFECTMETING

Zijn er al effecten te zien van dienstverlening op werk of tussenstappen naar werk? In dit hoofdstuk bespreken we de eerste, *voorlopige uitkomsten* van de effectmeting. Zoals hiervoor is aangegeven, zijn er op dit moment nog geen grote effecten te verwachten.

³ Zie paragraaf 1.5 in hoofdstuk 1 voor een beschrijving van de typen dienstverlening.

⁴ In de controlegroep wordt er nauwelijks dienstverlening ingezet, en de zelfmelders zijn een te kleine groep om hier apart te bekijken.

De effecten worden op verschillende uitkomstmaten gemeten. Het gaat hierbij om uitkomstmaten die iets zeggen over:

- Effecten op regulier betaald werk
 - aan het werk komen;
 - duurzaamheid van werk;
 - kwaliteit van werk.
- Effecten op tussenstappen naar regulier betaald werk
- Nevendoelen en afgeleiden:
 - effecten op de WIA-uitkering.

De belangrijkste bevindingen zijn:

- Op basis van het experiment (vergelijking experimentgroep met controlegroep) vinden we (nog) geen significante effecten op de uitkomstmaten.
- Er is mogelijk een begin van een effect op het aandeel personen dat aan het werk gaat in een baan van 12 uur per week of meer. Na ongeveer acht maanden beginnen de aandelen in de experiment- en controlegroep uit elkaar te lopen. Het effect na een jaar is 1,2 procentpunten (van 5,1% naar 6,3%). Dit effect is niet significant, maar komt wel in de buurt van 10%-significantie. Dit wordt vooral veroorzaakt door de WGA 35-80 groep. Voor deze groep is het effect 2,8 procentpunten (van 9,5% naar 12,3%). Ook dit effect komt in de buurt van 10%-significantie. Door de relatief kleine aantallen – slechts een derde van de groep kan één jaar gevolgd worden – kunnen deze effecten nog niet significant gemeten worden.
- In het kader van tussenstappen naar betaald werk, vinden we een positief effect van uitgebreide dienstverlening versus basale dienstverlening op het aandeel personen dat een werkfittraject volgt. Tegelijkertijd is er een negatief effect van extra dienstverlening versus basale dienstverlening op het aandeel personen dat een werkfittraject succesvol afsluit. Bij elkaar genomen, betekent dit dat de extra werkfittrajecten in de experimentgroep vrijwel allemaal niet succesvol afgesloten zijn. Dit wijst erop dat een groot deel van de mensen die door de uitgebreide dienstverlening een werkfittraject hebben doorlopen (en dit niet zouden hebben gedaan in geval van basale dienstverlening) daar mogelijk nog niet helemaal aan toe waren.
- Eind 2022 komt een tweede tussenevaluatie, waarin iedereen minimaal een jaar gevolgd kan worden. De eindrapportage is eind 2024. Hierin kan iedereen minimaal drie jaar gevolgd worden. Hierin onderzoeken we ook de effecten op stappen richting werk (zoals werkzoekgedrag), (beleving van) gezondheid en welbevinden, en klanttevredenheid.

1 INLEIDING

1.1 ACHTERGROND EN DOEL EVALUATIE

De activerende dienstverlening voor de WGA is in ontwikkeling. In het verleden waren de beschikbare middelen voor activerende dienstverlening voor de WGA ontoereikend om alle WGA'ers dienstverlening aan te bieden. Met ingang van 2017 heeft UWV de mogelijkheid om basale dienstverlening in te zetten voor alle WGA'ers. De vraag is nu of dit niveau van dienstverlening toereikend is om WGA'ers optimaal te ondersteunen bij het vinden en behouden van werk. Daarom is besloten een effectonderzoek uit te voeren naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de dienstverlening en naar het juiste niveau van de dienstverlening. Daartoe wordt een gerandomiseerd experiment verricht waarin een groep uitgebreide dienstverlening krijgt (experimentgroep) en een andere groep geen dienstverlening krijgt (controlegroep). Daarnaast worden beide groepen ook vergeleken met een groep die (buiten het experiment) basale dienstverlening krijgt (reguliere dienstverleningsgroep). De evaluatie van dit onderzoek, waarin het experiment centraal staat, moet leiden tot een beter inzicht in de effecten van de activerende dienstverlening voor WGA'ers.

Deze voortgangsrapportage heeft vier doelstellingen:

1. *Inzicht krijgen in de uitvoering van het experiment.*

Is het uitgevoerd conform de gemaakte afspraken? Voldoet het aan de eisen van een goed uitgevoerd experiment? Kunnen we een uitspraak doen over de waarde van het experiment om causale effecten te meten?

2. *Een beschrijving geven van de populatie, op basis van harde en zachte persoonskenmerken en gedrag.*

Wat voor mensen zitten er nu in de dienstverlening? Hoe kunnen we deze groep karakteriseren? Hier schetsen we een beeld van hoe de totale groep eruit ziet. Hierbij kijken we zowel naar 'harde' kenmerken uit de registratiegegevens als 'zachte' kenmerken en gedrag op basis van de enquête.

3. *Inzet van dienstverlening*

Wie krijgt welke dienstverlening? Er zijn verschillende vormen van dienstverlening (gesprekken, trajecten en instrumenten). Hier laten we per groep (experimentgroep en reguliere dienstverleningsgroep) zien bij wie (op basis van de beschikbare klantkenmerken) de verschillende soorten dienstverlening is ingezet.

4. *Eerste uitkomsten van de effectmeting*

Zijn er al effecten te zien van dienstverlening op werk of tussenstappen naar werk? We meten effecten van dienstverlening op regulier betaald werk, op tussenstappen naar werk en op ontwikkelingen in de uitkering zelf. De vraag is of we in dit stadium al effecten kunnen meten. Het experiment en onderzoek hebben een lange looptijd, veel mensen zijn nog maar kortgeleden ingestroomd en veel mensen zitten nog in de dienstverlening. Voor het onderzoek is vanaf oktober 2019 tot en met april 2021, dus gedurende anderhalf jaar, de instroom in de WGA-onderzoekspopulatie verdeeld over de drie groepen. Voor deze rapportage hebben we, voor wat betreft werkgerelateerde uitkomsten, informatie tot en met april 2021. Op basis hiervan kunnen we dus nog niemand langer dan 1,5 jaar volgen.

De uitkomsten van de inzet van dienstverlening en de effectmeting in deze rapportage zijn dus voorlopige uitkomsten op basis van een beperkte periode van dienstverlening. Latere rapportages zullen hier meer inzicht in geven. Eind 2022 komt een tweede voortgangsrapportage, waarin iedereen minimaal een jaar gevolgd kan worden. Deze bevat een update van de inzet van dienstverlening en van de effectmeting. De eindrapportage (eind 2024) bevat de eindresultaten van de inzet van dienstverlening en van de effectmeting, inclusief de tweede meting van de enquête. Hierin kan iedereen minimaal drie jaar gevolgd worden.

1.2 ONDERZOEKSVRAGEN

Het onderzoek bestaat uit drie hoofdvragen:

1. Wat zijn de netto-effecten van de activerende dienstverlening voor de WGA?
2. Hoe verhouden deze netto-effecten zich tot de kosten?
3. Welke mechanismen bij de klant spelen een rol bij het tot stand komen van de effecten?

Deze hoofdvragen zijn verder gespecificeerd in negen onderzoeksvragen. De uitkomsten zijn voorlopig, omdat veel mensen nog maar betrekkelijk kort dienstverlening krijgen en de dienstverleningstrajecten nog in volle gang zijn. De negen onderzoeksvragen zijn:

1. **Wat is het bereik van de dienstverlening, uitgesplitst naar klantkenmerken en type dienstverlening?**
2. **Welk effect heeft de dienstverlening op de uitkomstmaten (tabel 1.1)? Het gaat hier om de bijdrage van de dienstverlening: de netto-effectiviteit**
3. Hoe manifesteren de effecten onder onderzoeksvraag 2 onder verschillende klantgroepen? Bijvoorbeeld leeftijd, type uitkering en overige klantkenmerken.
4. Welke mogelijkheden zijn er, gegeven de onderzoeksopzet en beschikbare gegevens, om de effecten van de afzonderlijke onderdelen van de dienstverlening vast te stellen? ('wat werkt voor wie?')
5. Wat kost de dienstverlening en hoe kan dat in beeld worden gebracht?
6. Gegeven de onderzoeksopzet, wat kan worden gezegd over de doelmatigheid van de dienstverlening?
7. Welke effecten heeft de dienstverlening op houding, gedrag en vaardigheden met betrekking tot werk en werkzoekgedrag: houding ten aanzien van werk, werknemersvaardigheden, persoonlijke effectiviteit, kennis over arbeidsmarktpositie, werkzoekvaardigheden, houding (werkzoekmotivatie, zelfreflectie en zelfwaardering) en gedrag (intensiteit en diversiteit van sollicitatie-inspanningen)?
8. Wat is de relatie tussen de dienstverlening, de mechanismen en de effecten op de uitkomstmaten?
9. Zijn er naast de beleving van gezondheid en welzijn, en klanttevredenheid nog andere relevante maatschappelijke baten?

Deze voortgangsrapportage bevat voorlopige antwoorden op de onderzoeksvragen 1 en 2.

1.3 EVALUATIEKADER

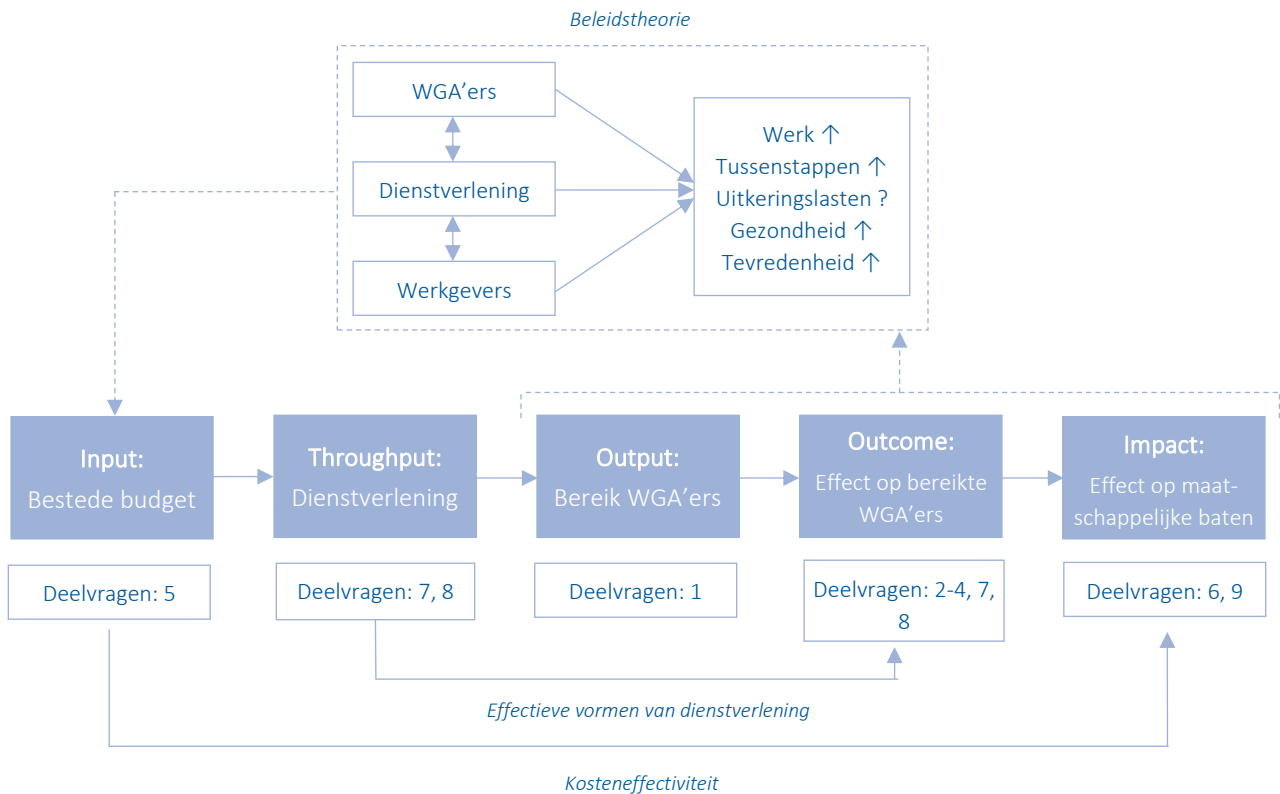
Als kader voor de effectevaluatie maken wij gebruik van het Logic Model (Julian, 1997). Toegepast op het onderhavige onderzoek zijn de volgende onderdelen te onderscheiden (zie figuur 1.1).

Onder *input* verstaan we het bestede budget. Met *throughput* wordt de dienstverlening bedoeld. De *output* betreft de resultaten van de dienstverlening in termen van bereikte deelnemers. Er zijn twee soorten effecten: effecten – of verandering – voor de deelnemers zelf (*outcome*) en effecten voor het systeem als geheel (*impact*). Het gaat hierbij om de netto-effectiviteit. In het onderzoek wordt er rekening mee gehouden dat een deel van de effecten van de dienstverlening pas op langere termijn optreden.

De (impliciete) beleidstheorie die het kader vormt voor deze analyse is dat dienstverlening leidt tot vergroting van onder andere de kans op werk, maar ook tot verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt en positieve effecten heeft op gezondheid/welbevinden en tevredenheid. Het verwachte effect op de uitkeringslasten is niet eenduidig positief, omdat de WGA ook financiële prikkels kent waardoor de uitkering hoger wordt als gevolg van werken (in andere gevallen heeft meer werken juist lagere uitkeringslasten tot gevolg). Bij de effecten vormen kenmerken van WGA'ers, zoals hun arbeidsvermogen, ziektebeeld, leeftijd en dergelijke,

maar ook houding, gedrag en vaardigheden met betrekking tot werk en werkzoekgedrag, belangrijke interveniërende variabelen. De verwachting is dat de WGA'ers die in aanraking zijn geweest met (uitgebreide) dienstverlening positiever scoren op de uitkomstmaten dan de WGA'ers zonder (uitgebreide) dienstverlening.

Figuur 1.1 Logic Model

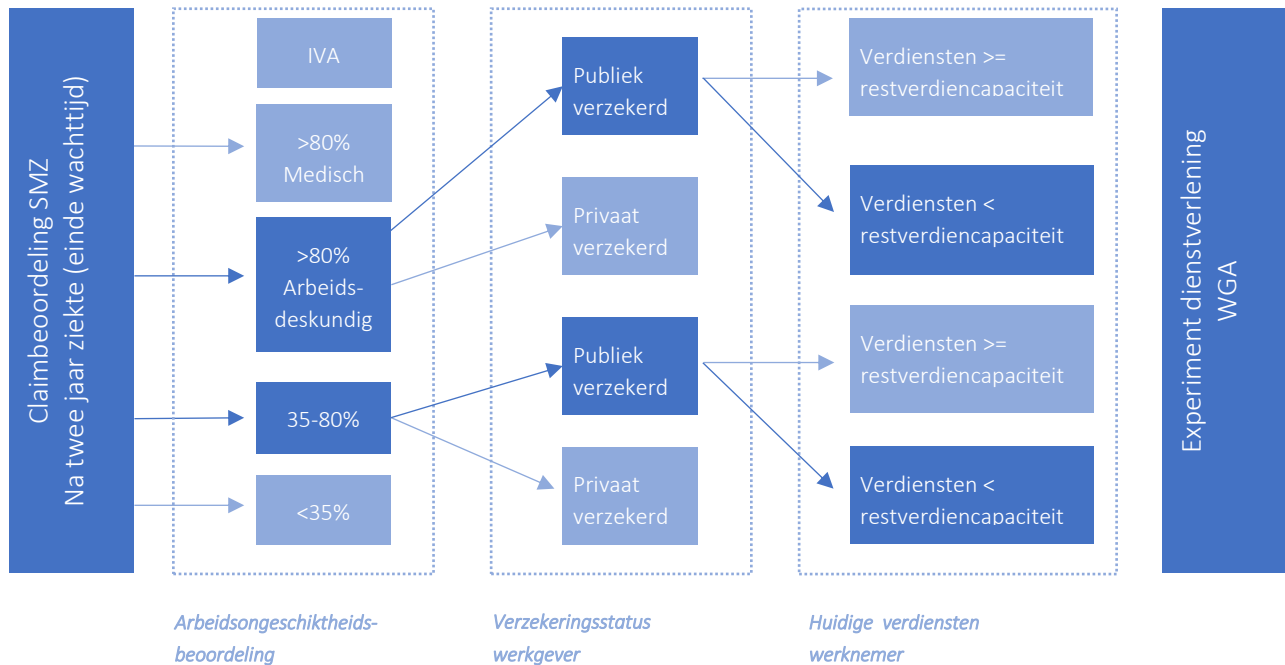
1.4 ONDERZOEKSPOPULATIE

Het onderzoek effectevaluatie WGA dienstverlening gaat over mensen met een WGA-uitkering die in aanmerking komen voor re-integratiedienstverlening van UWV Werkbedrijf. Er is gekozen om uit te gaan van een eenduidige groep, namelijk de mensen die na 2 jaar ziekte (einde wachttijd) zijn beoordeeld door een verzekeringsarts van SMZ, de claimbeoordeling.⁵ De claimbeoordeling heeft tot doel om het arbeidsongeschiktheidspercentage te bepalen. Mensen die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn, hebben geen recht op een WIA-uitkering. Mensen die volledig arbeidsongeschikt zijn en waarvan kan worden verwacht dat in de toekomst geen herstel optreedt, krijgen een IVA-uitkering. Zij hebben geen re-integratieverplichting en komen in beginsel niet in aanmerking voor re-integratiedienstverlening van UWV Werkbedrijf. Mensen die volledig arbeidsongeschikt zijn (80-100) en die door medische behandeling uitzicht hebben op (gedeeltelijk) herstel worden (nog) niet door SMZ overgedragen aan UWV Werkbedrijf. Er resteren nu twee groepen: mensen die 35-80% arbeidsongeschikt zijn en mensen die 80-100% arbeidsongeschikt zijn op arbeidskundige gronden (80-100% AD). Een volgend onderscheid betreft het publieke versus het private domein. Het private domein zijn (ex-)werknemers die bij een zogenaamde eigenrisicodragende werk(t)en. Dit zijn werkgevers die een private verzekering hebben afgesloten en zelf verantwoordelijk zijn voor re-integratie van hun werknemers. UWV is voor wat betreft de re-integratiedienstverlening alleen verantwoordelijk voor het publieke domein. Tot slot wordt gekeken naar de eventuele verdiensten van de werknemer op het moment van de claimbeoordeling. De WGA heeft tot doel dat arbeidsongeschikten hun resterende arbeidsmogelijkheden

⁵ Dit is ook de grootste groep met een WGA-uitkering die in aanmerking komen voor re-integratiedienstverlening van UWV Werkbedrijf.

benutten. Mensen die dit (nog) niet volledig doen worden door de divisie SMZ overgedragen aan de divisie Werkbedrijf voor ondersteuning bij het zoeken naar werk. Samengevat heeft het onderzoek betrekking op mensen die na twee jaar ziekte zijn beoordeeld door een verzekeringsarts van SMZ, de claimbeoordeling. Daarbij zijn zij publiek verzekerd, krijgen zij een WGA 35-80 of een WGA 80-100 AD uitkering en benutten zij op dat moment niet volledig hun restverdiencapaciteit.

Figuur 1.2 Onderzoekspopulatie

1.5 DIENSTVERLENINGSMODEL

De re-integratiedienstverlening voor de WGA bestaat uit ruwweg twee onderdelen: gesprekken met de klant om de klant in beeld te krijgen en te houden, en de inkoop van re-integratietrajecten. De inhoud van deze vormen van dienstverlening laat zich het best beschrijven aan de hand van klantfasen. De inzet van dienstverlening is maatwerk. Dit betekent dat de ingezette dienstverlening afhangt van kenmerken van de klant.

We onderscheiden de volgende klantfasen:

- A. Klantfase 'Stabiliseren en participeren': de klant is nog niet staat om te werken aan werk. Voorliggende problematiek moet beheersbaar (gestabiliseerd) worden, voordat stappen op weg naar werk te zetten zijn. Zodra de situatie van de klant dit toelaat, vinden de eerste activeringactiviteiten plaats.
- B. Klantfase 'Werkfit worden': de klant is in staat deel te nemen aan activiteiten gericht op zijn terugkeer naar de arbeidsmarkt.
- C. Klantfase 'Op weg naar Werk': de klant beschikt over voldoende vaardigheden en kwaliteiten om te werken in inkomensvormende arbeid. In deze fase vindt ook de match tussen vraag en aanbod plaats.
- D. Klantfase 'Aan het werk': de klant is (met of zonder voorzieningen) werkzaam in betaald werk.

Oriëntatiegesprek

Elk dienstverleningstraject begint met een oriëntatiegesprek met de klant. De voorgeschiedenis die onder andere bekend is vanuit de claimbeoordeling wordt gedurende deze fase meegenomen. Door middel van het oriëntatiegesprek wordt verder met de klant een beeld van de klant geschetst ten aanzien van de re-integratie.

Op basis van het oriëntatiegesprek wordt samen met de klant bepaald welke dienstverlening nodig is om de klant te ondersteunen richting betaald werk.

Monitorgesprekken

De periodieke monitorgesprekken hebben tot doel om de klant in beeld te houden en het klantbeeld actueel te houden.

Trajecten

A. 'Stabiliseren en participeren'

Het betreft klanten die in eerste aanleg nog onvoldoende zelfredzaam zijn voor het uitvoeren van algemene dagelijkse activiteiten, als ook in het onderhouden van sociale contacten, waaronder werkrelaties. Deze klanten zijn nog niet toe aan trajecten 'Werkfit Maken' en 'Naar Werk'. Voor klanten in deze fase kunnen zogenaamde modulaire trajecten worden ingekocht. Deze trajecten hebben tot doel om de klant te ondersteunen bij het omgaan met ernstige belemmeringen en het bevorderen van maatschappelijke participatie.

B. 'Werkfit maken'

Werkfit worden is de fase waarin de klant klaar wordt gemaakt om aan het werk te gaan of om een scholing te gaan volgen. In deze fase heeft de klant (waar nodig) die stappen gezet waarbij ofwel eerder geconstateerde belemmeringen beheersbaar zijn gemaakt ofwel nieuwe vaardigheden en inzichten zijn verworven. Na afronding van deze dienstverlening weet de klant welke scholing hij wil (en kan) volgen en/of in welk werk hij wil (en kan) hervatten. Activiteiten in het kader van werkfit worden vinden vrijwel exclusief plaats op basis van inkoop van dienstverlening bij re-integratiebedrijven. Vanuit de regierol onderhoudt UWV contact met klant en de re-integratiebedrijven t.b.v. voortgang van de re-integratie-activiteiten.

C. 'Naar Werk'

De dienstverlening in deze fase bestaat uit de activiteiten van de Werkgeversservicepunten (WSP) en de inkoop van trajecten 'Naar Werk' bij re-integratiebedrijven. Voorbeelden van activiteiten in deze trajecten zijn sollicitatietraining, begeleiding bij sollicitatiegesprekken, jobhunting, vacatures zoeken etc.

D. 'Aan het Werk'

Op basis van interne informatie, informatie uit eerder verkregen ingekochte re-integratieactiviteiten en/of gesprekken met de klant en zijn werkgever kan de dienstverlening worden vastgesteld. Hier ligt nog een stimulans voor het re-integratiebedrijf om de werkhervatting te verduurzamen, waardoor het in aanmerking komt voor een bonus. Het streven is naar een duurzame relatie met werkgevers, waarbij er in het contact tussen het re-integratiebedrijf en de klant/werknemer naar gestreefd wordt dat laatstgenoemde aan het werk blijft en de werkgever tevens genegen is om meer personen uit de WGA-groep in zijn bedrijfsvoering te betrekken. In deze fase is geen sprake van inkoop.

Doorlopend: de mogelijkheid om te besluiten tot een professioneel overleg

Tijdens de actieve re-integratieperiode, die maximaal vijf jaar duurt, kan UWV op elk gewenst moment besluiten tot een professioneel overleg. Het professioneel overleg is het overleg waarin multidisciplinair naar de casus wordt gekeken en heeft als doel om de voortgang te bevorderen. UWV kan hiervoor ook kiezen als blijkt dat de re-integratie stagneert ten aanzien van de gegeven prognose uit het Arbeidsmogelijkheden advies. In het professioneel overleg wordt door de divisies Werkbedrijf en SMZ gezamenlijk bepaald wat er gaat gebeuren. Mogelijke uitkomsten zijn: een herbeoordeling, een consult met de verzekeringsarts of aanvullende re-integratiedienstverlening.

Doorlopend: toetsing op rechtmatigheid en handhaving

Een uitkeringsgerechtigde heeft naast rechten ook plichten. Om te zorgen dat er geen onrechtmatig gebruik van de uitkering wordt gemaakt, wordt regelmatig de rechtmatigheid getoetst.

Doorlopend: werkinstrumenten

Tot slot kan de klant gebruikmaken van zogenaamde werkinstrumenten zoals vrijwilligerswerk en proefplaatsingen.

1.6 AANPAK VAN HET ONDERZOEK

Het experiment bestaat uit een vergelijking van een groep die uitgebreide (intensievere) dienstverlening krijgt met een groep die in het geheel geen dienstverlening krijgt. De toewijzing in het experiment gebeurt op basis van randomisering. Daarnaast is er ook een groep die buiten het experiment valt en de huidige basale dienstverlening krijgen. Deze groep wordt ook in het onderzoek meegenomen.

Het experiment is uitgevoerd op een deel van de kantoren. Op de resterende kantoren veranderde feitelijk niets ten opzichte van de reguliere situatie. Bij het toewijzen van de kantoren waar het experiment plaatsvond, werd tevens rekening gehouden met regionale spreiding.

Met deze opzet kunnen we in het onderzoek meerdere vormen van dienstverlening met elkaar vergelijken, zij het dat de uitspraken niet voor alle vergelijkingen even hard zijn. Er zijn dus drie verschillende groepen:

- A. vergelijking uitgebreide dienstverlening met geen dienstverlening (gerandomiseerd experiment);
- B. vergelijking basale dienstverlening met geen dienstverlening (vergelijking tussen kantoren);
- C. vergelijking uitgebreide dienstverlening met basale dienstverlening (vergelijking tussen kantoren).

In het evaluatieonderzoek gaat de aandacht primair uit naar de vergelijking van uitgebreide met geen dienstverlening (A). Omdat instromers door randomisering aan de experiment- en controlegroep worden toegewezen kunnen we hier het causale verband tussen de dienstverlening en de resultaten betrouwbaar vaststellen. Voor de vergelijkingen van de basale dienstverlening met geen dienstverlening (B) en met uitgebreide dienstverlening (C) zullen de uitspraken minder hard zijn omdat we niet kunnen uitsluiten dat er verschillen zijn in de samenstelling van deze groepen.

Methoden van effectmeting

In eerste instantie worden de (gemiddelde) uitkomsten tussen experiment- en controlegroep met elkaar vergeleken. Omdat een deel van de mensen in de controlegroep, de zelfmelders, wel dienstverlening hebben gehad, geeft deze vergelijking geen zuiver beeld van de effecten van dienstverlening. Omdat de zelfmelders een specifiek karakter hebben, kunnen zij ook niet zonder meer weggelaten worden. Dit kan leiden tot een vertekening van de resultaten. Daarom gebruiken we een methode die hier – selectie van zelfmelders – rekening mee houdt. Hiermee worden de gemiddelde effecten van dienstverlening bepaald.⁶

Ook de groep die basale dienstverlening ontvangt, wordt vergeleken met de groepen die geen dienstverlening of uitgebreide dienstverlening ontvangen. Omdat de groep die basale dienstverlening ontvangt niet op basis van randomisatie vergelijkbaar is gemaakt met de groepen in het experiment, kunnen die groepen klanten niet zonder meer met elkaar vergeleken worden. Daarom gebruiken we hier een methode die rekening houdt met verschillen in samenstelling en arbeidsmarktomstandigheden.

Bij het vergelijken van baankenmerken (vast contract en gemiddeld uurloon) van individuen tussen twee groepen, wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat de personen met een baan in de experimentgroep niet helemaal vergelijkbaar zijn met de personen met een baan in de controlegroep, omdat de kans op een baan tussen beide groepen verschilt. Hetzelfde geldt ook voor de vergelijking tussen groepen van het succesvol afsluiten van een werkfittraject, omdat de kans op een werkfittraject mogelijk anders (groter) is voor personen die extra dienstverlening krijgen.

Uitkomstmaten

De netto-effectiviteit van de dienstverlening wordt bepaald op verschillende uitkomstmaten. Tabel 1.1 bevat alle uitkomstmaten die in het hele onderzoek aan bod komen. In deze voortgangsrapportage worden alleen de uitkomstmaten meegenomen die worden berekend op basis van registerdata van UWV.

⁶ Met deze methode wordt het *local average treatment effect* (LATE) bepaald. Dit geeft het gemiddelde effect van dienstverlening voor *compliers*, dat wil zeggen degenen die zich houden aan de toewijzing naar experiment- of controlegroep. Het effect dat hiermee wordt bepaald, geldt dus alleen voor de *compliers* en niet voor de *always-takers*, mensen die ongeacht de toewijzing altijd dienstverlening willen krijgen, zoals de zelfmelders.

Tabel 1.1 **Overzicht uitkomstmaten**

Uitkomstmaten	Beschrijving	Bron
Effecten op regulier betaald werk		
<i>A: Aan het werk komen</i>		
A1	% personen dat aan het werk gaat, ≥ 12 uur per week	Registerdata
A2	% personen dat aan het werk gaat, 1 - 12 uur per week	Registerdata
A3	% personen dat aan het werk gaat als zelfstandige	Registerdata
<i>B: Aan het werk zijn (duurzaamheid)</i>		
B1	Fractie werk maanden	Registerdata
B2	Fractie werk uren	Registerdata
B3	% personen vast contract (einde meetperiode)	Registerdata
B4	Gemiddeld uurloon	Registerdata
Effecten op tussenstappen naar regulier betaald werk		
<i>C: Tussenstappen naar betaald werk</i>		
C1	Stappen op Participatieladder	Registerdata & enquête
C2	% personen dat start met vervolgtraject (Werkfit worden)	Registerdata
C3	% personen werkfittraject succesvol afgesloten*	Registerdata
C4	% personen dat start met vervolgtraject (Scholing of Op weg naar werk)	Registerdata
Effecten op de uitkering		
<i>E: Effecten op de WIA-uitkering</i>		
E1	% personen dat rvc volledig benut (einde meetperiode)	Registerdata
E2	% personen van LGU naar LAU of VVU**	Registerdata
E3	% personen uitgestroomd (35-min)(einde meetperiode)	Registerdata
E4	Som uitkeringslasten over de meetperiode	Registerdata
E5	% personen doorgestroomd van 80-100 naar 35-80	Registerdata
Effecten op (beleving van) gezondheid en welbevinden		
<i>F: Gezondheid en welbevinden</i>		
F1	Gemiddelde toe- of afname in gezondheidsbeleving	Enquête
F2	Gemiddelde toe- of afname in welbevinden	Enquête
F3	Gemiddelde toe- of afname in zorggebruik	Enquête
Effecten op klanttevredenheid		
<i>G: Klanttevredenheid</i>		
G1	Gemiddelde toe- of afname in algemene klanttevredenheid	Enquête
G2	Gemiddelde toe- of afname in tevredenheid over activerende dienstverlening	Enquête

* Percentage gemeten op basis van het aantal personen dat start met werkfittraject.

** Loongerelateerde uitkering (LGU), loonaanvullingsuitkering (LAU) en vervolguitkering (VVU).

Enquête

Omdat van een aantal gewenste uitkomstmaten geen gegevens beschikbaar zijn uit de registerdata van UWV, worden deze gegevens verzameld via een enquête. De enquête wordt op twee meetmomenten afgenomen, bij de start van het dienstverleningstraject (de uitkomsten hiervan worden in deze rapportage besproken) en drie jaar later. Voor het meten van de effecten van dienstverlening op basis van het gerandomiseerde experiment is een nulmeting niet nodig. Door de randomisatie zijn er bij de start van het dienstverleningstraject geen verschillen tussen beide groepen te verwachten. De nulmeting is wel nodig voor het meten van de effecten op basis van de vergelijking tussen kantoren. Daarnaast geven de twee metingen nuttige informatie over de ontwikkelingen in de uitkomstmaten en de spreiding hierin, en kunnen deze ontwikkelingen gerelateerd worden aan kenmerken van de klant.

Verskillende indicatoren geven inzicht in de uitkomstmaten waarop effecten geëvalueerd worden. De volgende onderwerpen komen aan bod:

- positie op de participatieladder;
- houding, gedrag en vaardigheden m.b.t. werk en werkzoekgedrag;
- zelfbeeld (incl. self-efficacy en sense of mastery);

- gezondheid (fysiek en mentaal) en welbevinden;
- maatschappelijke deelname;
- vrijwilligerswerk;
- ondersteuning;
- klanttevredenheid (perceptie van effect van de dienstverlening en algemene waardering).

In verband met de vergelijkbaarheid van de resultaten, zijn alle vragen aan elk van de drie groepen gesteld (met uitzondering van de vragen die betrekking hebben op de aangeboden dienstverlening).

In deze tussenevaluatie presenteren we de uitkomsten van het eerste meetmoment, om een beeld te geven van de onderzoekspopulatie en om te zien of er verschillen zijn tussen experiment- en controlegroep in de antwoorden op de vragen.

Invloed van coronacrisis

In oktober 2019 zijn de eerste mensen geïnccludeerd in het onderzoek. In maart 2020 brak de coronacrisis in Nederland uit en sindsdien is sprake van perioden met nieuwe golven van besmettingen, vaak gevolgd door perioden met strenge maatregelen. Corona en de getroffen maatregelen kunnen vanuit verschillende invalshoeken van invloed zijn op de effectevaluatie. Gedurende de eerste lockdown was face-to-faceklantcontact niet mogelijk en is UWV Werkbedrijf snel overgeschakeld naar (beeld)bellen om klanten te spreken. Uit onderzoek van de Algemene Rekenkamer (2021) blijkt dat UWV erin is geslaagd om de contacten met de klant grotendeels in stand te houden. Wel is gedurende enige tijd sprake geweest van minder inkoop van re-integratietrajecten. Corona en de getroffen maatregelen kunnen ook van invloed zijn op de gezondheid en het welbevinden van mensen in het onderzoek. Naast dat ze corona kunnen krijgen, hebben de maatregelen een rem gezet op hun sociale en maatschappelijke activiteiten. Onderzoek van SEOR en Verwey-Jonker Instituut (2021) laat zien dat corona en de maatregelen in de onderzochte periode hebben geleid tot duidelijk minder sociale deelname. Het onderzoek vindt geen effect op de (beleving van) de fysieke gezondheid en het welbevinden maar wel een mogelijk effect op de mentale gezondheid. Tot slot hebben corona en de getroffen maatregelen invloed gehad op de arbeidsmarkt. Onderzoek van UWV (2021) heeft, ook specifiek voor mensen met een WGA-uitkering, laten zien dat de afname van de arbeidsparticipatie niet komt doordat mensen door de coronacrisis vaker hun baan verliezen, maar doordat het moeilijker is om een nieuwe baan te vinden. Meer recent is de vraag naar arbeid juist weer sterk toegenomen en is het aantal vacatures ongekend groot. Het hiervoor genoemde onderzoek van SEOR en Verwey-Jonker Instituut laat zien dat corona in de onderzochte periode niet van invloed was op het werkzoekgedrag.

De vraag is dan wat de gevolgen van corona en de getroffen maatregelen betekenen voor het meten van effecten van re-integratiedienstverlening voor de WGA. Hierbij is het belangrijk te bedenken dat de effecten worden gemeten door het vergelijken van drie groepen die op vergelijkbare wijze worden getroffen door corona en de maatregelen. Het feit dat gedurende de lockdown het niveau van werkhervatting lager lag laat onverlet dat er nog steeds verschillen kunnen zijn in werkhervatting tussen de drie groepen.⁷ De re-integratiedienstverlening is grotendeels overeind gebleven en dat zien we ook terug in dit rapport. Het is erg lastig om iets te zeggen over de invloed van deze bijzondere situatie op de omvang van de effecten. Weliswaar is uit onderzoek bekend dat de effecten van re-integratiedienstverlening groter zijn in perioden van laagconjunctuur, maar het is maar de vraag of deze situatie op de arbeidsmarkt zich wel laat vergelijken met normale conjunctuurcycli.

⁷ Behalve in het extreme geval dat er helemaal geen sprake meer is van werkhervatting.

1.7 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 geven we weer hoe het experiment is verlopen, met aandacht voor de instroom in het experiment, de vergelijking tussen de drie groepen in termen van persoonskenmerken en gedrag, en de inzet van dienstverlening in de drie groepen. In hoofdstuk 3 beschrijven we de persoonskenmerken van de populatie op basis van registratiegegevens ('harde' kenmerken) en de enquête ('zachte' kenmerken en gedrag). In hoofdstuk 4 kijken we vervolgens naar het bereik van de dienstverlening. Hoofdstuk 5 ten slotte bevat de eerste, voorlopige uitkomsten van de effecten van dienstverlening op de verschillende uitkomstmaten.

2 OPZET EN UITVOERING VAN HET EXPERIMENT

2.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van het verloop van het experiment. Hierbij is aandacht voor de instroom in het experiment, de vergelijking tussen de drie groepen in termen van persoonskenmerken (vooral de personen in de experimentgroep in vergelijking met degenen in de controlegroep), en de inzet van dienstverlening in de drie groepen.

We kunnen concluderen dat het experiment (de randomisatie) goed is uitgevoerd en dat er voldoende basis is om hiermee de effecten van dienstverlening te bepalen. Deze conclusie is gebaseerd op de volgende drie punten:

De groepen zijn vergelijkbaar. De totale instroom is gelijk verdeeld over de groepen en ook over de tijd zijn er weinig verschillen. Wat 'harde' kenmerken betreft, is de experimentgroep goed vergelijkbaar met de controlegroep. In de 'zachte' kenmerken en gedrag vinden we wel enkele verschillen tussen experiment- en controlegroep:

- WGA'ers in de experimentgroep hebben iets hogere verwachtingen over werken in de toekomst en ook iets meer vertrouwen in de eigen effectiviteit in het vinden van werk. Zij voelen ook vaker dat het van hen verwacht wordt dat zij gaan werken.
- WGA'ers in de controlegroep hebben juist vaker naar betaald werk gezocht, maar hebben minder behoefte aan een opleiding/cursus om de kans op werk te vergroten. Ook krijgen WGA'ers in de controlegroep vaker ondersteuning van (para)medische behandelaars en voormalig werkgevers (naast eventuele ondersteuning vanuit het UWV).

Een deel van de verschillen tussen beide groepen is mogelijk veroorzaakt doordat, ten tijde van het invullen van de vragenlijst, een deel van de mensen in de experimentgroep al een eerste gesprek heeft gehad, en de mensen in de controlegroep al wisten dat zij geen dienstverlening zouden krijgen. Beide omstandigheden zelf hebben niet direct invloed op het experiment. Wel hebben ze invloed op de uitkomsten van de nulmeting van de enquête, die dus niet een volledig zuivere nulmeting is geweest.

Een deel van de verschillen kan ook komen door (selectieve) respons op de enquête, hoewel daar wel voor is gecorrigeerd. Daarnaast kunnen er ook verschillen zijn ontstaan door toeval.

Relatief weinig zelfmelders. WGA'ers die in de controlegroep terecht kwamen, zijn hiervan middels een brief op de hoogte gesteld. In deze brief zijn ze gewezen op de mogelijkheid om op eigen verzoek re-integratiedienstverlening te krijgen. Degenen die hiervan gebruikmaakten, worden aangeduid als zelfmelders. Het aandeel zelfmelders in de controlegroep is 9%. Dit geeft voldoende basis voor de effectmeting.

Voldoende contrast in inzet dienstverlening tussen experiment- en controlegroep. In de experimentgroep wordt significant meer dienstverlening ingezet dan in zowel de controlegroep als de reguliere dienstverlening. Dit geldt voor gesprekken, trajecten en instrumenten. Mensen in de controlegroep krijgen nauwelijks dienstverlening (degenen die wel dienstverlening krijgen betreffen vooral de zelfmelders). Dit geeft voldoende verschil in inzet van dienstverlening tussen experiment- en controlegroep. Het contrast tussen de ingezette dienstverlening in de experimentgroep en de reguliere groep is beperkt.

2.2 OPZET EXPERIMENT

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is UWV in 2018 gestart met het inrichten van een experiment op basis waarvan de effecten van re-integratiedienstverlening voor mensen met een WGA-uitkering kunnen worden onderzocht. Uitgangspunt was dat een groep met uitgebreide dienstverlening kan worden vergeleken met een controlegroep die, in beginsel, géén dienstverlening krijgt. Met het oog op het statistisch betrouwbaar kunnen vaststellen van de effecten is destijds berekend dat tenminste zes duizend personen in de experiment- en controlegroep zouden moeten worden meegenomen. Uitgaande van een includeerperiode van één jaar en het aantal mensen na de claimbeoordeling een WGA-uitkering krijgt, zou circa twee derde van de kantoren moeten meedoen aan het experiment. Op deze experimentkantoren wordt de instroom op basis van eindcijfer BSN (en dus willekeurig) verdeeld over experiment- en controlegroep. Op de resterende één derde van de kantoren wordt de gebruikelijke basale dienstverlening geboden. Wel is afgesproken dat deze laatste groep ook wordt meegenomen in het onderzoek, waarbij aangetekend dat de samenstelling kan afwijken en dat causale verbanden minder 'hard' kunnen worden aangetoond. De experimentkantoren en daardoor ook de reguliere kantoren zijn zo gekozen dat een goede geografische spreiding aanwezig is. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de indeling van de kantoren. Omdat mensen met een WGA-uitkering vaak een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt en (daarom) meerdere opeenvolgende trajecten kunnen worden ingezet, moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat effecten pas na langere tijd zichtbaar worden. Daarom worden mensen in het experiment gedurende een periode van drie jaar na aanvang van het dienstverleningstraject gevolgd.

In het experiment worden mensen in de controlegroep uitgesloten van re-integratiedienstverlening. Hoewel dit voor degelijk onderzoek naar de effecten van dienstverlening noodzakelijk is, is het óók een keuze waaraan ethische bezwaren kleven. Immers, mensen wordt iets onthouden waarvan algemeen wordt aangenomen dat het nuttig voor ze is. De opzet van het experiment is in de Tweede Kamer besproken⁸ en daar zijn ook de ethische aspecten aan de orde geweest. De Kamer heeft ingestemd met de opzet van het experiment op voorwaarde dat mensen die op basis van eindcijfer BSN in de controlegroep terechtkomen hiervan middels een brief op de hoogte worden gesteld. In de brief worden ze gewezen op de mogelijkheid om op eigen verzoek re-integratiedienstverlening te krijgen. Degenen die vragen om ondersteuning bij re-integratie worden aangeduid als zelfmelders en krijgen basale dienstverlening. Hierbij is door UWV gewezen op het feit dat een hoog percentage zelfmelders de waarde van het onderzoek ondermijnt en gedragseffecten van de brief niet kunnen worden uitgesloten.

Als onderdeel van het onderzoek naar de effecten van de re-integratiedienstverlening, op basis van het hierboven beschreven experiment, is een schriftelijke enquête uitgevoerd: een nulmeting direct na overdracht aan UWV Werkbedrijf en een één-meting na drie jaar. Bij de implementatie van het experiment is ervoor gekozen om de uitnodiging (per e-mail) voor de nulmeting voor iedereen pas na het versturen van de brief voor de controlegroep te verzenden. Dit sluit aan bij de afspraak met de Tweede Kamer dat mensen in de controlegroep per brief van UWV worden geïnformeerd dat ze tot een onderzoeksgroep behoren en geen dienstverlening krijgen. Daarom is ervoor gekozen om enkele weken te wachten met het versturen van de uitnodiging voor de nulmeting, zodat zeker was dat mensen in de controlegroep de brief al hadden ontvangen. Gevolg van deze werkwijze is dat een deel van de mensen in de reguliere- en experimentgroep al een eerste gesprek heeft gekregen op het moment dat ze de vragenlijst in konden vullen. Vanuit het perspectief van onderzoek is dit niet wenselijk maar het gevolg van de keuze voor een zorgvuldige benadering van mensen voor deelname aan een onderzoek.

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/03/26/kamerbrief-effectonderzoek-wga-dienstverlening>.

2.3 TOTALE INSTROOM EN INSTROOM PER MAAND

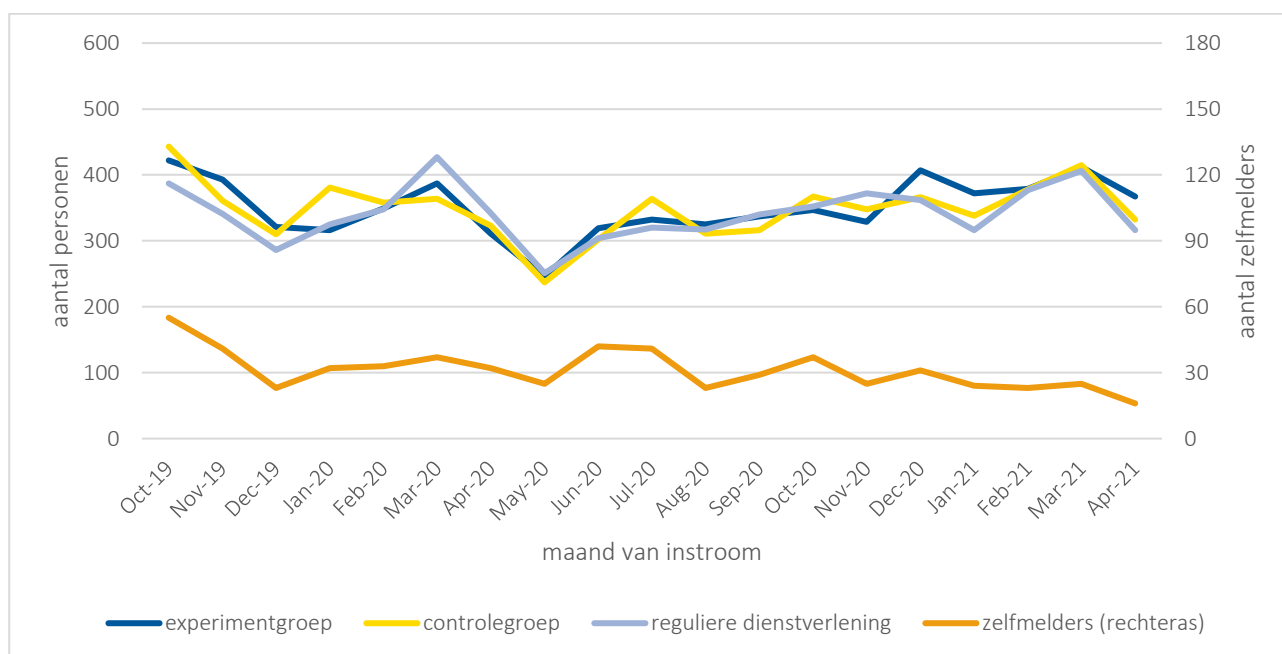
Voor het onderzoek is gedurende anderhalf jaar de instroom in de WGA verdeeld over de drie groepen (oktober 2019 tot en met april 2021). In totaal zijn er in die periode 19.773 relevante instromers, ca. 6.500 personen per groep (tabel 2.1). Het aantal zelfmelders binnen de controlegroep is 594 (9%).

Tabel 2.1 Aantal personen in het onderzoek verdeeld over drie groepen

	Experimentgroep	Controlegroep	waarvan zelfmelders	Reguliere dienstverleningsgroep	Totaal
Aantal personen	6.671	6.614	594	6.488	19.773

Figuur 2.1 laat zien hoe de instroom per maand over de drie groepen verdeeld is. Hieruit volgt dat er geen systematische verschillen zijn in instroom tussen de drie groepen. Het aantal zelfmelders schommelt rond de 30 personen per maand.

Figuur 2.1 Instroom per maand

2.4 RESPONS VRAGENLIJST

De respons op de vragenlijst bedraagt ongeveer 20%. Tabel 2.2 toont de respons van de experimentgroep, de controlegroep en de reguliere dienstverleningsgroep. Opvallend is dat de respons in de controlegroep hoger ligt dan in de andere twee groepen.

Tabel 2.2 Respons op de vragenlijst

	Experimentgroep	Controlegroep	Reguliere dienstverleningsgroep
Respons ^a	19%	26%	19%

^a Het aantal personen dat de vragenlijst heeft ingevuld ten opzichte van de instroom in de WGA.

Er is onderzocht in hoeverre er sprake is van mogelijke selectiviteit door de kenmerken van de responsgroep te vergelijken met de kenmerken in de totale populatie. Hieruit blijkt dat de responsgroep gemiddeld ouder

en hoger opgeleid is dan de totale populatie. Door weging is vervolgens de responsgroep op deze kenmerken vergelijkbaar gemaakt met de totale populatie.

Aan de mensen die niet aan het onderzoek wilden meedoen, hebben we gevraagd aan te geven waarom zij dat niet willen, zie tabel 2.3. Deze vraag is door ongeveer 5% van degenen die niet aan het onderzoek wilden meedoen, ingevuld. Hierbij konden zij meerdere redenen geven. De meest voorkomende reden waarom mensen niet mee wilden doen, is dat zij geen persoonlijke informatie willen delen. Ook de angst dat gegevens niet vertrouwelijk worden behandeld, is een belangrijke reden om niet mee te doen. Verder is de categorie 'anders' veel ingevuld. Op basis van een scan van een deel van de antwoorden volgt dat mensen hierbij vooral aangeven dat zij door hun gezondheid/ziekte niet in staat zijn de vragenlijst in te vullen.

Tabel 2.3 Redenen om de vragenlijst niet in te vullen (meerdere antwoorden mogelijk)

Reden	Percentage*
Geen tijd	2,5%
Ik zie er het nut niet van in	9,7%
Ik wil geen persoonlijke informatie delen	41,9%
Geen zin	5,2%
Ik ben bang dat mijn gegevens niet vertrouwelijk worden behandeld	16,6%
Ik ben niet positief over UWV	5,4%
Anders, namelijk	36,7%

* De percentages tellen op tot boven de 100% omdat een deel van de mensen meerdere redenen heeft aangegeven.

Respondenten zijn gemiddeld ouder en hoger opgeleid dan totale populatie

De groep respondenten is per onderzoeksgroep (experimentgroep, controlegroep en reguliere dienstverleningsgroep) op vijf kenmerken vergeleken met de totale instroom in die groepen. Deze kenmerken zijn geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, WIA-classificatie en diagnose. De resultaten van deze vergelijking zijn te vinden in tabel 2.4. De tabel bevat per achtergrondkenmerk de verdeling van de categorieën voor de twee groepen per periode en geeft aan waar deze significant van elkaar afwijken. Hieruit kunnen de volgende (statistisch significante) verschillen worden afgeleid:

- De twee jongste leeftijdscategorieën zijn ondervertegenwoordigd in de groep respondenten, en de oudere leeftijdscategorieën zijn oververtegenwoordigd.
- De groep met alleen een basis- of middelbareschooldiploma is ondervertegenwoordigd in de groep respondenten, terwijl hoger opgeleiden (hbo/wo) oververtegenwoordigd zijn.
- De groep met een lagere mate van arbeidsongeschiktheid (WGA 35-80) is meer vertegenwoordigd onder respondenten dan de totale groep, en de groep met een hogere mate van arbeidsongeschiktheid (WGA 80-100) is minder vertegenwoordigd onder respondenten dan de totale groep.

Vanwege de verschillen in kenmerken passen we een weging toe in de analyses, om op die manier de resultaten zo representatief mogelijk te maken voor de groep WGA-instromers.

De groep van respondenten van de enquête is, per respondentengroep, vergelijkbaar gemaakt met de populatie waartoe de respondentengroep behoort (de kolom rechts van de respondentenkenmerken) door middel van weging (met behulp van *entropy-balancing*⁹) op de vijf persoonskenmerken. Hierdoor zijn de uitkomsten van de enquête representatief voor de totale instroom in de groepen.

⁹ Met *entropy-balancing* wordt een groep nauwkeurig op meerdere populatiekenmerken gewogen. Deze methode minimaliseert daarbij een informatiecriterium waarbij tot de kleinst mogelijke afwijking in gewichten (ten opzichte van uniforme gewichten) wordt gekomen om de overeenkomsten in gemiddelden te bereiken.

Tabel 2.4 **Vergelijking respondenten met totale instroom per groep†**

	Experimentgroep		Controlegroep		Reguliere dienstverleningsgroep	
	Respon- denten	Totaal	Respon- denten	Totaal	Respon- denten	Totaal
Geslacht						
Man	45,3%	44,8%	41,9%	43,5%	42,8%	43,4%
Vrouw	54,7%	55,2%	58,1%	56,5%	57,2%	56,6%
Leeftijd						
18-29	3,5%**	6,2%	4,2%**	7,0%	3,8%**	6,8%
30-39	14,4%**	20,2%	15,2%**	19,8%	12,1%**	18,4%
40-49	21,3%	22,9%	21,0%	22,5%	18,8%	22,0%
50-59	33,0%	29,5%	33,0%	29,9%	38,3%**	31,2%
60+	27,5%**	20,7%	26,4%**	20,1%	26,9%**	21,3%
Onbekend	0,3%	0,4%	0,2%	0,6%	0,1%	0,3%
Opleiding						
Basis/Voortgezet Onderwijs	26,7%**	32,2%	19,7%**	27,1%	24,6%**	29,8%
Mbo	33,9%	33,9%	23,6%	26,6%	33,5%	33,9%
Hbo/wo	24,6%**	19,4%	19,9%**	14,5%	22,5%**	17,0%
Onbekend	14,8%	14,5%	36,8%**	31,8%	19,4%	19,4%
WIA-classificatie						
WGA 35-80	36,9%**	31,1%	37,9%**	31,0%	36,0%	32,2%
WGA 80-100	62,6%**	68,6%	61,9%**	68,8%	63,8%	67,5%
IVA	0,6%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Diagnose						
Psychische stoornissen	42,1%	44,7%	43,7%	44,6%	38,8%	41,8%
Bewegingsapparaat	25,6%	25,5%	22,3%	24,8%	27,9%	26,2%
Overige	32,3%	29,8%	34,0%**	30,5%	33,3%	31,9%

*Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage van de respondenten significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van het percentage van de totale instroom (de kolom ernaast).*

† De groep respondenten in een onderzoeksgroep – experimentgroep, controlegroep (inclusief zelfmelders) of reguliere dienstverleningsgroep – wordt steeds vergeleken met de totale instroom in die groep.

2.5 VERGELIJKING NAAR PERSOONSKENMERKEN

Voor een goede vergelijking van de uitkomsten tussen de experimentgroep en de controlegroep dient de samenstelling van de beide groepen (vrijwel) gelijk te zijn. Dit betreft de samenstelling van kenmerken die van invloed zijn op de arbeidsmarktkansen van een individu. Voorbeelden van deze kenmerken zijn opleiding, werkervaring, geslacht en leeftijd, maar ook ‘zachte’ factoren als motivatie, psychologisch kapitaal, sociaal kapitaal en cultureel kapitaal. Bij een willekeurige toewijzing en voldoende grote aantallen verwachten we dat de samenstelling van beide groepen op alle kenmerken niet significant verschilt.

2.5.1 Kenmerken uit registratiegegevens

In tabel 2.5 zijn de personen in de experimentgroep vergeleken met de personen in de controlegroep op grond van een aantal beschikbare kenmerken uit de registraties. In het algemeen zijn de groepen inderdaad vergelijkbaar. Wel is er een (groot) verschil tussen experiment- en controlegroep wat betreft het deel van de personen waarvan de opleiding onbekend is. Van de experimentgroep is de opleiding van ca. 15% onbekend, van de controlegroep is dat meer dan 30%. Dit verschil is te verklaren uit het verschil in contact met beide groepen. UWV haalt de informatie over opleiding uit het zogenaamde werkzoekendenbestand.

Werkzoekenden zijn verplicht zich in te schrijven, maar doen dit niet altijd. In contacten worden klanten op deze verplichting gewezen, maar dat gebeurt dus in veel mindere mate bij mensen in de controlegroep.¹⁰

Tabel 2.5 **Vergelijking kenmerken registratiegegevens**

	Experimentgroep Vergeleken met controlegroep	Controlegroep (incl. zelfmelders)	Reguliere dienstverleningsgroep Vergeleken met experimentgroep	Zelfmelders Vergeleken met experimentgroep
Geslacht				
Man	44,9%	43,5%	43,5%	47,0%
Vrouw	55,1%	56,5%	56,5%	53,0%
Leeftijd				
18-29	7,6%	8,6%	7,9%	16,2%**
30-39	20,5%	20,0%	18,7%*	28,1%**
40-49	23,2%	23,3%	22,7%	27,1%
50-59	30,1%	30,5%	31,8%	21,9%**
60-66	18,5%	17,7%	18,9%	6,7%**
Burgerlijke staat				
Ongehuwd	55,9%	56,2%	52,2%**	71,7%**
Gehuwd	44,1%	43,8%	47,8%**	28,3%**
Opleiding				
Lager opgeleid	34,0%**	28,9%	33,7%	23,7%**
Middelbaar opgeleid	32,3%**	24,8%	30,1%*	33,5%
Hoger opgeleid	19,4%**	14,5%	16,9%**	21,0%
Onbekend	14,4%**	31,8%	19,3%**	21,7%**
Positie bij start WIA				
WGA 35-80	31,1%	31,0%	32,3%	46,6%**
WGA 80-100	68,5%	68,8%	67,4%	53,4%**
IVA	0,4%	0,2%	0,3%	0,0%
Meerdere diagnoses				
Ja	18,0%	18,2%	20,1%*	17,7%
Nee	82,0%	81,8%	79,9%*	82,3%
Diagnose				
Botspierstelsel	25,5%	24,8%	26,2%	16,0%**
Psychische aandoeningen	44,6%	44,6%	41,7%**	54,0%**
Overig	30,0%	30,6%	32,0%*	30,0%
Ziektewet				
Ja	61,6%	62,2%	58,5%**	70,4%**
Nee	38,4%	37,8%	41,5%**	29,6%**

*Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.*

Naast een vergelijking tussen experiment- en controlegroep, zijn ook samenstellingen van de reguliere dienstverleningsgroep en de zelfmelders vergeleken met de samenstelling van de experimentgroep (tabel 2.5).

¹⁰ Omdat het aandeel 'onbekend' zo veel verschilt, zijn ook de andere aandelen significant verschillend. Dit valt deels weg als we de percentages vergelijken met weglating van de onbekenden. Zonder 'onbekend' is er nog een klein (significant) verschil in het aandeel lager opgeleiden (in de interventiegroep zijn minder lager opgeleiden dan in de controlegroep).

De samenstelling van de reguliere dienstverleningsgroep verschilt op een aantal punten van de experimentgroep (en dus ook met de controlegroep). Mensen in de reguliere dienstverleningsgroep

- zijn vaker gehuwd (inclusief partnerschap);
- hebben vaker meerdere diagnoses;
- vallen minder vaak in de leeftijdscategorie 30-39 jaar;
- hebben minder vaak psychische aandoeningen en vaker overige aandoeningen;
- zijn minder vaak afkomstig uit de Ziektewet.

Hoewel bovenstaande verschillen significant zijn, zijn de verschillen niet heel groot (in de orde van een aantal procentpunten). De reguliere dienstverleningsgroep verschilt in samenstelling dus niet zo veel van de experiment- en controlegroep. Wel dient bij de effectmeting rekening gehouden te worden met deze verschillen in kenmerken.

Van de zelfmelders mag verwacht worden dat zij een selectieve groep zijn, omdat zij zelf actief hebben aangegeven wel graag dienstverlening te krijgen. Dit geeft aan dat zij waarschijnlijk meer dan gemiddeld gemotiveerd zijn om, geholpen door de dienstverlening, werk te vinden of stappen te zetten richting werk. De uitkomsten in tabel 2.5 laten inderdaad zien dat zelfmelders duidelijk verschillen van de personen in de experimentgroep. Zelfmelders

- zijn gemiddeld jonger;
- zijn vaker ongehuwd;
- zijn minder vaak lager opgeleid¹¹;
- vallen vaker in de categorie WGA 35-80;
- hebben vaker psychische aandoeningen en minder vaak aandoeningen aan het botspiersstelsel;
- zijn vaker afkomstig uit de Ziektewet.

Naast dat de verschillen significant zijn, zijn de verschillen tussen zelfmelders en de mensen in de experimentgroep ook behoorlijk groot (in de orde van 10 tot 20 procentpunten).

2.5.2 Kenmerken uit enquêtegegevens

In de tabellen 2.6 en 2.7 zijn de personen in de experimentgroep vergeleken met de personen in de controlegroep naar persoonskenmerken en gedrag op grond van de enquête-uitkomsten. Hier vinden we wel enkele verschillen tussen beide groepen:

- WGA'ers in de experimentgroep hebben iets hogere verwachtingen over werken in de toekomst en ook iets meer vertrouwen in de eigen effectiviteit in het vinden van werk. Zij voelen ook vaker dat het van hen verwacht wordt dat zij gaan werken.
- WGA'ers in de controlegroep hebben juist vaker naar betaald werk gezocht, maar hebben minder behoefte aan een opleiding/cursus om de kans op werk te vergroten. Ook krijgen WGA'ers in de controlegroep vaker ondersteuning van (para)medische behandelaars en voormalig werkgevers (naast eventuele ondersteuning vanuit het UWV).

Een deel van de verschillen tussen beide groepen is mogelijk veroorzaakt doordat mensen niet direct bij de start van hun dienstverleningstraject, maar enige tijd later de vragenlijst hebben ingevuld, waardoor

- een deel van de mensen in de experimentgroep al een eerste gesprek heeft gehad
- de mensen in de controlegroep wisten dat zij geen dienstverlening zouden krijgen

Beide omstandigheden zelf hebben niet direct invloed op het experiment. Wel hebben ze invloed op de uitkomsten van de nulmeting van de enquête, die dus niet een volledig zuivere nulmeting is geweest. Hiermee

¹¹ Ook exclusief het aandeel 'onbekend'.

moet rekening gehouden worden wanneer we op basis van de één-meting van de enquête de effecten op de uitkomstmaten gaan meten.¹²

Een deel van de verschillen kan ook komen door de selectieve respons op de enquête, hoewel daar wel voor is gecorrigeerd. De correctie is gebaseerd op de verschillen in waarneembare kenmerken, maar het is niet uit te sluiten dat er ook verschillen zijn in niet-waarneembare kenmerken (mogelijk ook door de hogere respons in de controlegroep). Daarnaast kan er natuurlijk ook sprake zijn van toeval.

Hieronder gaan we nader in op de vergelijking tussen personen in de experiment- en controlegroep in tabel 2.6 (zoeken naar werk) en tabel 2.7 (maatschappelijke deelname, welbevinden, gezondheid en ondersteuning).

Zoeken naar werk

Een groot deel van de mensen met een WGA-uitkering heeft – op het moment van invullen van de enquête – geen betaald werk. De mensen in de experimentgroep hebben dan net iets vaker deels betaald werk dan degenen in de controlegroep. Kijken we naar degenen die geen betaald werk hebben, dan zien we dat de WGA'ers in de controlegroep vaker de verwachting hebben geen werk te zullen vinden dan degenen in de experimentgroep. Mogelijk zorgt het feit dat mensen in de controlegroep geen dienstverlening zullen krijgen ervoor dat een groter deel van hen verwacht geen werk meer te zullen vinden.

De WGA'ers in de controlegroep hebben vaker naar betaald werk gezocht, dan de WGA'ers in de experimentgroep. Dit is niet wat je op het eerste gezicht zou verwachten, aangezien in de controlegroep juist minder mensen verwachten werk te zullen vinden. Mogelijk zorgt het idee dat zij geen dienstverlening vanuit UWV krijgen ervoor, dat de mensen in de controlegroep besluiten om snel zelf actief op zoek gaan naar werk.

Verder zijn meer WGA'ers in de experimentgroep het (helemaal) eens met de stelling 'Het wordt van mij verwacht dat ik werk', dan in de controlegroep. Het ligt voor de hand om te denken dat de mensen in de controlegroep die geen dienstverlening krijgen, hierdoor het idee hebben dat het minder van hen wordt verwacht dat zij werken.

WGA'ers hebben over het algemeen weinig vertrouwen in hun eigen effectiviteit wanneer het gaat om het vinden van ander werk. In de controlegroep is dit vertrouwen nog minder aanwezig dan in de experimentgroep. Zo is in de controlegroep slechts ongeveer een zevende het (helemaal) eens met de stelling 'Ik kan (ander) werk vinden als ik daar echt moeite voor doe' en ongeveer vier van de tien is het (helemaal) oneens met de stelling 'Ik heb er vertrouwen in dat ik (ander) werk zal vinden'. Mogelijk heeft het niet krijgen van dienstverlening vanuit UWV tot gevolg dat het vertrouwen om ander werk te vinden nog verder afneemt bij deze groep.

Bij het eigen perspectief op werkzoekvaardigheden zien we alleen een verschil tussen de groepen in het aandeel personen dat weet hoe ze een goed cv moeten maken. Dit aandeel is iets groter in de controlegroep dan in de experimentgroep.

WGA'ers in de controlegroep hebben minder behoefte aan een opleiding/cursus om de kans op werk te vergroten dan WGA'ers in de experimentgroep. Mogelijk zorgt het aanbod aan opleidingen en cursussen voor de experimentgroep ervoor dat zij ook aangeven dat zij een dergelijke cursus zouden willen doen.

Maatschappelijke deelname, welbevinden, gezondheid en ondersteuning

Kijken we naar het contact dat WGA'ers met anderen hebben en de mate waarin zij vrijwilligerswerk doen en/of mantelzorg verlenen, dan zien we geen verschil tussen experiment- en controlegroep. In geval van deelname aan georganiseerde gezamenlijke activiteiten, is er alleen een klein verschil in deelname aan sport. WGA'ers in de experimentgroep sporten iets vaker dan WGA'ers in de controlegroep.¹³

¹² Voor het meten van de effecten van dienstverlening op basis van het gerandomiseerde experiment is een nulmeting niet nodig. Door de randomisatie zijn er bij de start van het dienstverleningstraject geen verschillen tussen beide groepen te verwachten. De nulmeting is wel nodig voor het meten van de effecten op basis van de vergelijking tussen kantoren.

¹³ Dit is toeval of heeft mogelijk te maken met (onvoldoende correctie voor) selectieve respons.

Wat betreft welbevinden en algemene gezondheid zijn er geen verschillen tussen experiment- en controlegroep.

Naast eventuele ondersteuning vanuit het UWV, krijgen veel WGA'ers ondersteuning van (para)medische behandelaars en voormalig werkgevers geven ook vaak ondersteuning. Dit is in de controlegroep vaker het geval dan in de experimentgroep. Wellicht vragen WGA'ers die geen ondersteuning door UWV krijgen, vaker hulp van deze anderen.

Tabel 2.6 **Vergelijking kenmerken enquête - werk**

Onderwerp	Verskil experiment- en controlegroep	Toelichting
Betaald werk	Ja	De WGA'ers in de experimentgroep hebben vaker deels betaald werk (7%) dan degenen in de controlegroep (5%).
<i>Verwachtingen over werken in de toekomst</i>		
- WGA'ers die geen baan hebben	Ja	WGA'ers in de controlegroep verwachten vaker (41%) geen werk meer te zullen vinden, dan degenen in de experimentgroep (35%).
- WGA'ers die een baan hebben	Nee	
<i>Werkzoekgedrag van WGA'ers die geen baan hebben of geen baan waarin zij hun volledige arbeidsvermogen benutten</i>		
- Naar betaald werk zoeken	Ja	De WGA'ers in de controlegroep hebben vaker (42%) naar betaald werk gezocht, dan de WGA'ers in de experimentgroep (37%)
- Sollicitatiegesprek	Nee	
- Intentie om (ander) werk te zoeken	Nee	
<i>Sociale invloed die mensen ervaren om te gaan werken</i>		
- Het wordt van mij verwacht dat ik werk	Ja	WGA'ers in de experimentgroep zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling 'Het wordt van mij verwacht dat ik werk' (34%) dan WGA'ers in de controlegroep (28%)
- De meeste mensen die belangrijk voor mij zijn, vinden dat ik moet werken	Nee	
<i>Eigen effectiviteit in vinden van werk</i>		
- Ik kan (ander) werk vinden als ik daar echt moeite voor doe	Ja	WGA'ers in de experimentgroep zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling 'Ik kan (ander) werk vinden als ik daar echt moeite voor doe' (20%) dan WGA'ers in de controlegroep (14%)
- Ik heb er vertrouwen in dat ik (ander) werk zal vinden	Ja	WGA'ers in de controlegroep zijn het vaker (helemaal) oneens met de stelling 'Ik heb er vertrouwen in dat ik (ander) werk zal vinden' (41%) dan WGA'ers in de experimentgroep (35%)
<i>Eigen perspectief van werkzoekvaardigheden</i>		
- Weten welk werk je graag wil doen en waarvoor je de juiste vaardigheden hebt	Nee	
- Cv maken	Ja	WGA'ers in de controlegroep zijn het vaker (helemaal) eens met de stelling 'Ik weet hoe ik een goed cv maak' (65%) dan WGA'ers in de experimentgroep (59%)
- Presenteren in gesprek met werkgever	Nee	
- Sollicitatiebrief schrijven	Nee	
- Waar geschikte vacatures vinden	Nee	
- Eigen netwerk inzetten	Nee	
<i>Cursus/opleiding om de kans op werk te vergroten</i>		
- Volgen van opleidingen/cursussen	Nee	

- Willen volgen van opleidingen/ cursussen om kans op werk te vergroten	Ja	WGA'ers in de controlegroep willen vaker geen opleiding/cursus doen (44%) dan WGA'ers in de experimentgroep (39%)
<i>Belemmeringen bij het vinden en krijgen van werk</i>	Nee	

Tabel 2.7 **Vergelijking kenmerken enquête – maatschappelijke deelname, welbevinden en gezondheid, ondersteuning**

Onderwerp	Verskil experiment- en controlegroep	Toelichting
Maatschappelijke deelname		
<i>Contact met anderen</i>	Nee	
<i>Deelname aan georganiseerde gezamenlijke activiteiten</i>		
- Sport	Ja	WGA'ers in de experimentgroep sporten vaker (34%) dan WGA'ers in de controlegroep (30%)
- Religieus	Nee	
- Muziek/dans/toneel	Nee	
- Politiek	Nee	
- Gezelligheidsvereniging	Nee	
- Wijk/buurt	Nee	
- Dagbesteding WMO	Nee	
- Anders	Nee	
<i>Vrijwilligerswerk</i>	Nee	
<i>Mantelzorg</i>	Nee	
Welbevinden en gezondheid		
<i>Algemeen welbevinden</i>	Nee	
<i>Gezondheidsbeleving</i>	Nee	
<i>Mentale gezondheid</i>	Nee	
<i>Zelfvertrouwen</i>	Nee	
<i>Controle (self-mastery)</i>	Nee	
Ondersteuning		
<i>Vanuit andere betrokkenen zoals bijvoorbeeld de voormalig werkgever of (para)medische behandelaars</i>		
- Alleen ondersteuning vanuit UWV	Ja	WGA'ers in de experimentgroep geven vaker aan dat ze alleen ondersteuning vanuit het UWV hebben gehad (34%) dan degenen in de experimentgroep (22%)
- Voormalig werkgever	Ja	WGA'ers in de controlegroep kregen vaker hulp van hun werkgever (81%) dan WGA'ers in de experimentgroep (74%)
- Re-integratietraject op eigen initiatief	Nee	
- IPS-traject (Individuele Plaatsing en Steun)	Nee	
- Workshop/training gericht op werk (niet vanuit UWV)	Nee	
- Hulp bij financiële administratie	Nee	
- Schuldhulpverlening	Nee	
- Hulp/ondersteuning van (para) medische behandelaars	Ja	WGA'ers in de controlegroep kregen vaker hulp/ondersteuning van (para)medische behandelaars (33%) dan WGA'ers in de experimentgroep (26%)
- Opvoedondersteuning	Nee	
- Anders	Nee	

2.6 VERGELIJKING NAAR INZET DIENSTVERLENING

De inzet van dienstverlening is maatwerk. Dit betekent dat de ingezette dienstverlening niet alleen afhangt van de groep, maar ook van kenmerken van de klant. Het is dus niet zo dat alle klanten in de groep met uitgebreide dienstverlening een workshop of competentietest krijgen. Verder is het mogelijk dat een deel van de klanten veel en een ander deel juist weinig coaching gesprekken krijgen. De ruimte voor coachingsgesprekken is in de groep met uitgebreide dienstverlening twee keer zo groot als in de groep met basale dienstverlening.

Uit onderstaande gegevens blijkt dat er voldoende contrast is in de inzet van dienstverlening tussen experiment- en controlegroep. In de controlegroep wordt nauwelijks dienstverlening ingezet. In de experimentgroep wordt ook significant meer dienstverlening ingezet dan in de reguliere dienstverlening. Dit geldt voor gesprekken, trajecten en instrumenten. De verschillen zijn echter niet heel groot.

Tabel 2.8 Aantal ingezette gesprekken, trajecten en instrumenten (gemiddelde per persoon)

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep (incl. zelfmelders)	(C) Reguliere dienstverleningsgroep	(D) Zelfmelders
Aantal gesprekken	4,2 ^{B,C,D}	0,3	3,0 ^B	3,7 ^{B,C}
Aantal trajecten	0,4 ^{B,C}	0,1	0,3 ^B	0,7 ^{A,B,C}
Aantal instrumenten	0,2 ^{B,C}	0,0	0,1 ^B	0,3 ^{A,B,C}

Toelichting: een superscript A, B, C of D geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B, C of D.

Tabel 2.8 geeft een overzicht van het gemiddelde aantal gesprekken, trajecten en instrumenten die personen in deze groepen (tot nu toe) hebben ontvangen. In de controlegroep worden er inderdaad nauwelijks gesprekken, trajecten of instrumenten ingezet (degenen die wel dienstverlening krijgen betreffen de zelfmelders). In de experimentgroep worden gemiddeld significant meer gesprekken, trajecten en instrumenten ingezet dan in zowel de controlegroep als de groep met reguliere dienstverlening. De verschillen met de reguliere dienstverlening zijn niet heel groot. In de experimentgroep worden er gemiddeld 4,2 gesprekken gedaan, terwijl dat in de reguliere dienstverleningsgroep 3,0 gesprekken zijn.

Tabel 2.9 Aandeel personen met dienstverlening naar soort dienstverlening

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep (incl. zelfmelders)	(C) Reguliere dienstverleningsgroep	(D) Zelfmelders
Gesprekken	99,0% ^{B,D}	9,0%	98,6% ^B	97,3% ^B
- Oriëntatiegesprek	97,8% ^{B,C,D}	7,4%	95,1% ^{B,D}	81,0% ^B
- Monitorgesprek	86,2% ^{B,C,D}	7,5%	75,3% ^B	80,6% ^{B,C}
- Overig gesprek*	3,1% ^B	0,5%	2,4% ^B	5,1% ^{A,B,C}
Trajecten	31,8% ^{B,C}	6,1%	26,5% ^B	56,7% ^{A,B,C}
- Modulair traject	10,1% ^{B,C}	1,0%	7,6% ^B	7,6% ^B
- Scholing	1,6% ^B	0,7%	1,4% ^B	6,4% ^{A,B,C}
- Werkfittraject	20,0% ^{B,C}	4,1%	17,0% ^B	40,7% ^{A,B,C}
- Naar-werktraject	3,0% ^B	1,0%	2,8% ^B	8,6% ^{A,B,C}
Instrumenten	15,1% ^{B,C}	3,1%	8,6% ^B	21,7% ^{A,B,C}
Totaal	99,0% ^{B,D}	11,1%	98,8% ^B	97,8% ^B

Toelichting: een superscript A, B, C of D geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B, C of D.

* Overige gesprekken bestaan uit competentietestgesprekken (CTC), hoor-wederhoorgesprekken (HWH) en workshops.

** Instrumenten bestaan uit de inzet van een Competentie Test Centrum, vrijwilligerswerk, herbeoordeling, jobcoach, proefplaatsing, scholing, verzekeringsartsenconsult, professioneel overleg, workshop en overig.

Naast de drie onderzoeksgroepen, laten we hier ook apart de gegevens zien van de groep zelfmelders (die dus ook onderdeel zijn van de controlegroep). Hierbij valt op dat bij zelfmelders, die reguliere dienstverlening aangeboden krijgen, gemiddeld vaker trajecten en instrumenten ingezet worden dan bij de personen in de experimentgroep.

Tabel 2.9 laat zien welk aandeel personen welke soort dienstverlening heeft gehad voor de drie dienstverleningsgroepen. Ook hierbij zien we dat de mensen in de controlegroep inclusief de zelfmelders inderdaad weinig dienstverlening hebben gehad. Verder laat dit zien dat de groep met uitgebreide dienstverlening op vrijwel alle onderdelen hoger scoort dan de groep met reguliere dienstverlening.

3 KENMERKEN VAN DE ONDERZOEKSPOPULATIE

3.1 INLEIDING

In het vorige hoofdstuk keken we vanuit het perspectief van de uitvoering van het experiment naar de verschillen in kenmerken tussen de drie groepen. In dit hoofdstuk beschrijven we de kenmerken van de onderzoekspopulatie in het algemeen. Dus hier kijken we niet meer naar verschillen tussen de drie groepen, maar schetsen we een beeld van hoe de totale groep eruit ziet.

We beginnen met een overzicht van de onderzoekspopulatie naar 'harde' kenmerken uit de registratiegegevens, zoals leeftijd, opleidingsniveau, WIA-classificatie en dergelijke. Daarna bespreken we de resultaten van de enquête, 'zachte' kenmerken en gedrag, die WGA'ers voorafgaand aan de (eventuele) dienstverlening hebben ingevuld (nulmeting). Voor het totaalbeeld geven we per onderwerp steeds inzicht in de gehele groep WGA'ers (interventiegroep, controlegroep en reguliere dienstverleningsgroep samengenomen). Daarnaast besteden we ook aandacht aan eventuele verschillen tussen de groepen WGA 35-80 (bestaande uit WGA'ers die tussen de 35% en 80% arbeidsongeschikt zijn) en WGA 80-100 (WGA'ers die voor meer dan 80% arbeidsongeschikt zijn).

Hieronder zetten we de belangrijkste uitkomsten van de eerste enquête alvast op een rijtje.

Zoeken naar werk

Ongeveer negentig procent van de mensen met een WGA-uitkering heeft op het moment van de nulmeting geen betaald werk. Waarbij nog meer mensen in de 80-100 groep geen betaald werk hebben dan in de 35-80 groep. Vier van de tien WGA'ers verwacht geen betaald werk meer te zullen vinden, met name de WGA'ers in de 80-100 groep zijn hierover niet positief.

Zestig procent van de WGA'ers zonder (volledige) baan zocht niet naar betaald werk. Degenen die niet naar werk hebben gezocht, noemen als belangrijkste reden hiervoor dat zij nog niet in staat zijn om te gaan werken. Wanneer we vragen naar belemmeringen bij het vinden en krijgen van (meer) werk, dan zien we ook dat de lichamelijke en psychische gezondheid de belangrijkste ervaren belemmeringen hierbij zijn.

Vooraf degenen in de 35-80 groep (zonder volledige baan) hebben de intentie om de komende periode (ander) werk te gaan zoeken (ongeveer de helft). Dit geldt in veel mindere mate voor de 80-100 groep (een vijfde heeft de intentie om ander werk te gaan zoeken). Ook wil iets meer dan de helft van de WGA'ers in de 35-80 groep graag werken, ten opzichte van iets meer dan een derde in de 80-100 groep. Verder ervaren mensen in de 80-100 groep ook minder externe druk om te gaan werken dan degenen in de 35-80 groep.

WGA'ers hebben over het algemeen weinig vertrouwen in hun eigen effectiviteit wanneer het gaat om het vinden van ander werk. Dit geldt voor de WGA'ers in de 80-100 groep in nog sterkere mate.

Wat verder opvalt is dat minder dan de helft van de WGA'ers weet welke stappen zij moeten zetten om de kans op werk te vergroten. Ook weet een groot deel van de WGA'ers (drie van de tien) niet welk werk zij zouden willen doen.

Iets meer dan zestig procent van de totale groep WGA'ers weet (naar eigen zeggen) hoe ze een goed cv moeten maken en deze groep is iets groter in de 35-80 groep dan in de 80-100 groep. Bij de eigen perceptie van andere werkzoekvaardigheden zien we vergelijkbare verschillen tussen deze groepen, waarbij de 35-80 groep hier steeds iets positiever over is dan de 80-100 groep. Zes van de tien WGA'ers zou een opleiding/cursus willen doen om de kans op werk te vergroten.

Kortom, de WGA'ers in de onderzoekspopulatie hebben op het moment van de nulmeting over het algemeen (nog) een vrij grote afstand tot de arbeidsmarkt. Meer dan de helft van de WGA'ers zonder (volledige) baan

zocht niet naar betaald werk. Ook heeft een groot deel van de WGA'ers niet de intentie om de komende periode (ander) werk te gaan zoeken en weinig vertrouwen in hun eigen effectiviteit wanneer het gaat om het vinden van ander werk. Wat daarnaast opvalt is dat minder dan de helft van de WGA'ers weet welke stappen zij moeten zetten om de kans op werk te vergroten. Uit een grote meta-studie (Liu, Huang en Wang, 2014) blijkt dat trainingen die zich zowel op zoekvaardigheden als op het versterken van motivatie richten, effectief zijn (trainingen die zich alleen op zoekvaardigheden richten zijn dat niet). Belangrijk is dan ook voor UWV om met WGA'ers (naast het leren van werkzoekvaardigheden) te gaan werken aan het versterken van de motivatie; vooral door het versterken van het geloof in eigen kunnen.

Maatschappelijke deelname, welbevinden, gezondheid en ondersteuning

Het merendeel van de WGA'ers heeft een paar keer per week of vaker contact met anderen. Sport is voor WGA'ers de meest genoemde gezamenlijk georganiseerde activiteit, bijna de helft van hen sport met anderen. Een zevende van de WGA'ers verleent mantelzorg en bijna een kwart doet vrijwilligerswerk. Voor de WGA'ers in de 80-100 groep geldt dat zij iets minder vaak contact hebben met anderen, minder deelnemen aan gezamenlijke activiteiten en minder vaak mantelzorg verlenen en vrijwilligerswerk doen, dan degenen in de 35-80 groep.

Verder geeft liefst vier van de tien WGA'ers het eigen leven een onvoldoende, gemiddeld is dit een 5,7. Met name de WGA'ers in de 80-100 groep geven hun leven vaak een onvoldoende (namelijk de helft).

De overgrote meerderheid van de WGA'ers vindt de eigen gezondheid slecht of matig. Met name WGA'ers uit de 80-100 groep, vinden hun gezondheid vaak slecht. Wanneer we kijken naar de mentale gezondheid¹⁴ van WGA'ers, dan valt op dat veel WGA'ers weinig energie hebben en zich vaak moe voelen. De WGA'ers in de 80-100 groep scoren op bijna alle gemeten aspecten van mentale gezondheid slechter dan degenen in de 35-80 groep. Ook is meer dan een derde van de WGA'ers niet tevreden met zichzelf en over het algemeen ervaren veel WGA'ers weinig controle over de dingen die hem/haar overkomen. Dit geldt voor de WGA'ers in de 80-100 groep nog meer dan voor degenen in de 35-80 groep.

Bijna alle WGA'ers in de interventiegroep en de reguliere dienstverleningsgroep hebben, nadat zij per brief hoorden dat zij een WGA-uitkering zouden krijgen, een gesprek gehad met een arbeidsdeskundige van het UWV. Het merendeel (zeven van de tien) was hierover (erg) tevreden. Naast eventuele ondersteuning vanuit het UWV, krijgen veel WGA'ers ondersteuning van (para)medische behandelaars en voormalig werkgevers geven (naast UWV) ook vaak ondersteuning.

3.2 PERSOONSKENMERKEN UIT REGISTRATIEGEGEVENS

Tabel 3.1 bevat een overzicht van de onderzoekspopulatie (interventiegroep, controlegroep en reguliere dienstverleningsgroep samengenomen) naar kenmerken uit de registratiegegevens. Naast de totale onderzoekspopulatie kijken we hier ook naar de uitsplitsing naar WGA 35-80 en WGA 80-100. Dit zijn de bevindingen:

- In de onderzoekspopulatie is meer dan de helft vrouw (56%). In de 80-100 groep is dit bijna zes op de tien (59%), terwijl de man-vrouw verhouding in de 35-80 groep vrijwel gelijk is.
- Bijna de helft van de populatie is 50-plus (49%). De 35-80 en 80-100 groepen verschillen qua leeftijd niet veel van elkaar. In de 35-80 groep zijn iets meer 60-plussers.
- Er zijn iets meer ongehuwden (55%) dan gehuwden (45%).
- Er zijn meer lager en meer middelbaar opgeleiden dan hoger opgeleiden (respectievelijk 32%, 29% en 17%). Dit verschil is sterker in de 80-100 groep (14% hoger opgeleiden) dan in de 35-80 groep (23% hoger opgeleiden). Van ruim een vijfde is de opleiding onbekend.
- Ongeveer een derde heeft bij de start van de uitkering een WGA 35-80 uitkering (32%), terwijl circa twee derde in een WGA-80-100 uitkering begint. Een enkeling heeft een IVA-uitkering (0,3%).

¹⁴ Totaalscore bestaat uit de uitkomsten op negen verschillende items van de RAND mentale gezondheid.

- Ruim vier van de vijf WGA'ers heeft meerdere diagnoses (81%). Dit percentage is iets hoger in de 80-100 groep dan in de 35-80 groep.
- Ongeveer een kwart van de populatie (26%) heeft aandoeningen van het botspierstelsel, 44% heeft psychische aandoeningen en bijna een derde (31%) valt onder overige aandoeningen. Onder de 35-80 groep bevinden zich meer mensen met psychische aandoeningen, terwijl WGA'ers in de 80-100 groep vaker een aandoening van het botspierstelsel hebben.
- Van de onderzoekspopulatie is ruim drie vijfde (61%) afkomstig uit het vangnet van de Ziektewet. Dit aandeel is in de 35-80 groep iets hoger (63%) dan in de 80-100 groep (60%).

Tabel 3.1 Persoonskenmerken registratiegegevens

	Totale onderzoekspopulatie	WGA 35-80 (n=6.213)	WGA 80-100 (n=13.473)
Geslacht			
Man	44,0%	50,4%	41,0%
Vrouw	56,0%	49,6%	59,0%
Leeftijd			
18-29	8,0%	7,0%	8,5%
30-39	19,8%	19,8%	19,8%
40-49	23,1%	21,7%	23,8%
50-59	30,8%	30,1%	31,0%
60-66	18,4%	21,4%	16,9%
Burgerlijke staat			
Ongehuwd	54,8%	54,8%	54,8%
Gehuwd	45,2%	45,2%	45,2%
Opleiding			
Lager opgeleid	32,2%	25,9%	35,0%
Middelbaar opgeleid	29,1%	30,1%	28,6%
Hoger opgeleid	16,9%	22,9%	14,2%
Onbekend	21,8%	21,1%	22,2%
Positie bij start WIA			
WGA 35-80	31,5%	-	-
WGA 80-100	68,2%	-	-
IVA	0,3%	-	-
Meerdere diagnoses			
Ja	81,2%	76,9%	83,4%
Nee	18,8%	23,1%	16,6%
Diagnose			
Botspierstelsel	25,5%	21,5%	27,4%
Psychische aandoeningen	43,6%	49,8%	41,0%
Overig	30,9%	28,7%	31,6%
Vangnet			
Ja	60,7%	63,1%	59,7%
Nee	39,2%	36,9%	40,3%

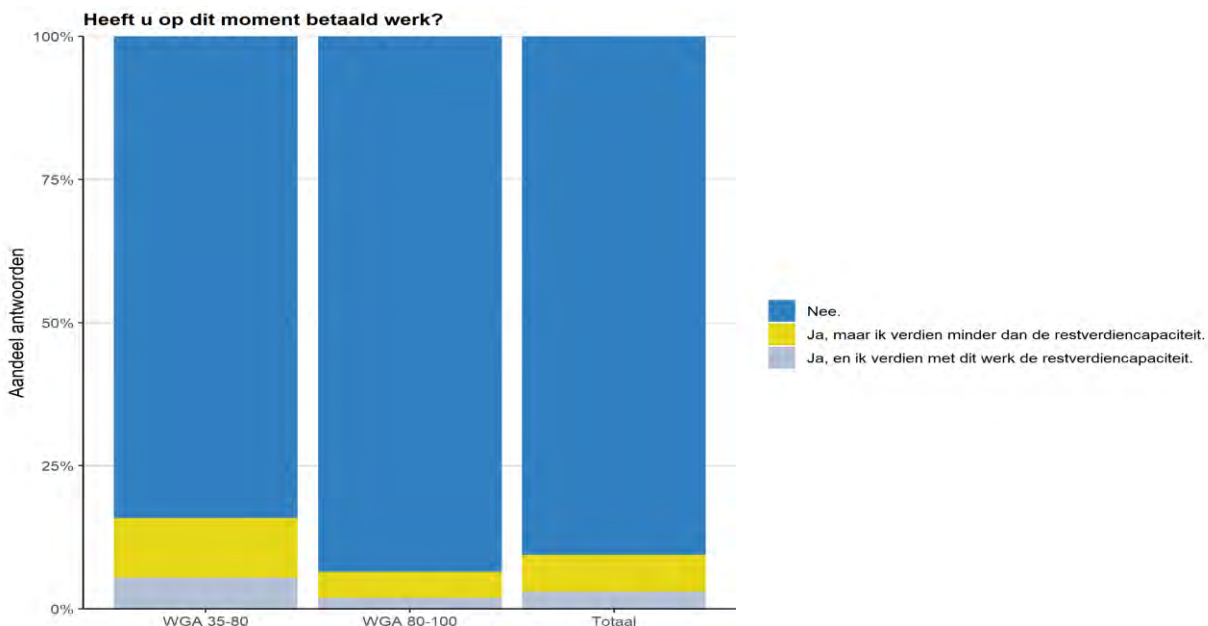
3.3 ZOEKEN NAAR WERK

We gaan nu in op de resultaten van de enquête (nulmeting). Deze is ingevuld door 4.211 WGA'ers en bestaat uit WGA'ers uit de interventiegroep, controlegroep en reguliere dienstverleningsgroep samengenomen, 1.328 van hen zitten in de 35-80 groep en 2.883 in de 80-100 groep. In deze paragraaf bespreken we zaken die te maken hebben met het hebben van en zoeken naar (ander werk). We gaan als eerste in op het aandeel van de WGA'ers dat (deels) betaald werk heeft. Hierna bespreken we de verwachtingen die WGA'ers hebben over of en hoeveel zij in de toekomst zullen werken. Vervolgens bespreken we het werkzoekgedrag van WGA'ers die geen baan hebben of geen baan waarin zij hun volledige arbeidsvermogen benutten. Ook gaan we in dit hoofdstuk in op de intentie om (ander) werk te zoeken en variabelen die hierop van invloed zijn; houding, sociale invloed en eigen effectiviteit. Hierna gaan we in op het eigen perspectief van werkzoekvaardigheden en of mensen een cursus/opleiding zouden willen volgen om de kans op werk te vergroten. Tot slot bespreken we belemmeringen bij het vinden en krijgen van werk.

Overgrote meerderheid van de WGA'ers heeft geen betaald werk

Iets meer dan negentig procent (91%) van de mensen met een WGA-uitkering (die de enquête invulden; n=4.211) heeft geen betaald werk. Zes procent heeft betaald werk waarbij degene niet het maximale verdient gezien de mate van arbeidsgeschiktheid. En slechts drie procent heeft betaald werk waarmee degene het maximale verdient gezien de mate van arbeidsgeschiktheid. Niet verwonderlijk hebben de WGA'ers in de 80-100 groep nog minder vaak werk (94%) dan degenen in de 30-80 groep (84%).

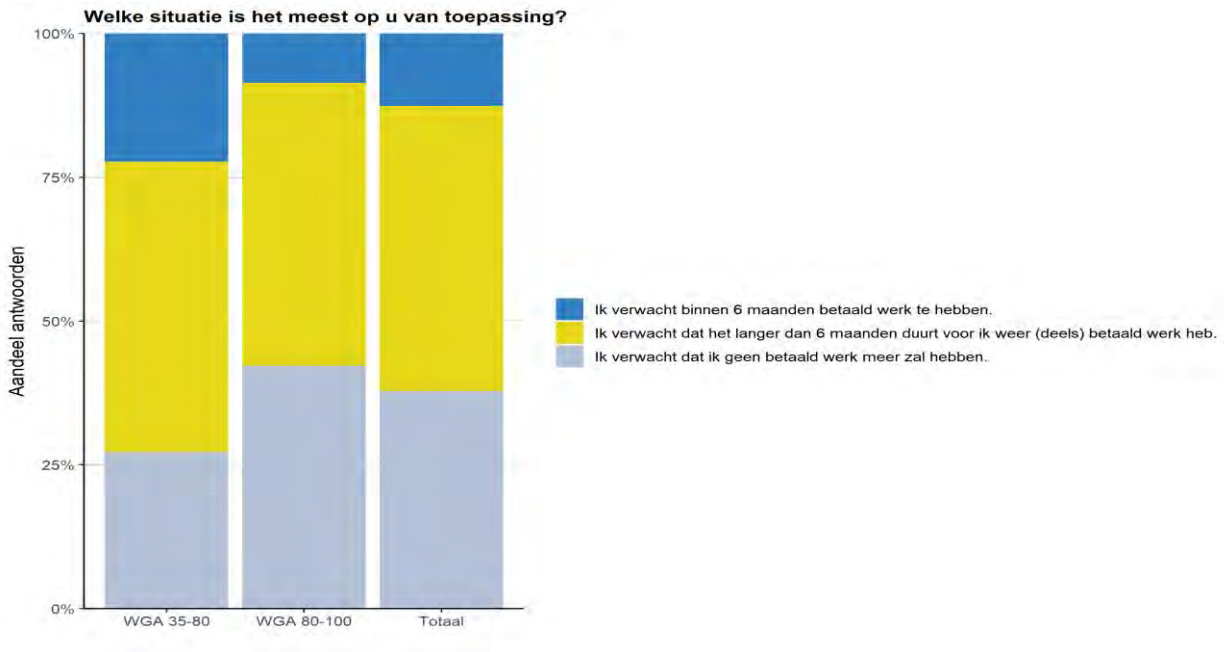
Figuur 3.1 (Gedeeltelijk) betaald werk (n=4.211)

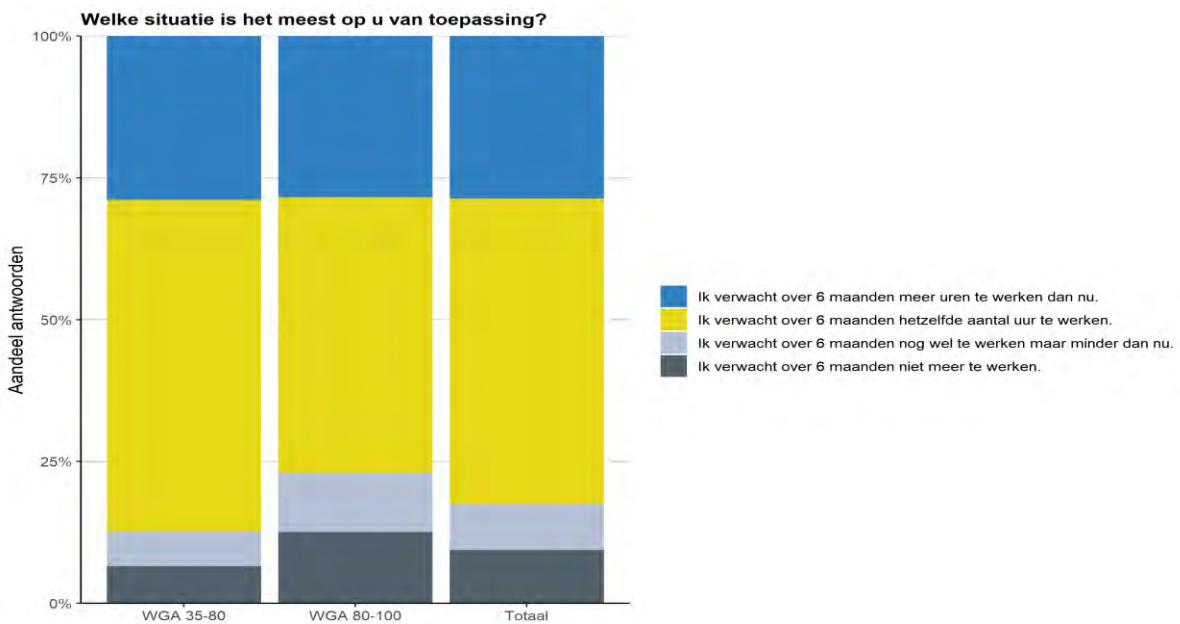
Vier van de tien WGA'ers verwacht geen betaald werk meer te zullen vinden

Wanneer we kijken naar de hele groep WGA'ers zonder baan (n=3.766), dan zien we dat bijna vier van de tien (38%) verwacht geen betaald werk meer te zullen hebben, bijna de helft verwacht (49%) dat het langer dan zes maanden zal duren voor zij weer (deels) betaald werk hebben en dertien procent verwacht dat zij binnen zes maanden weer aan het werk zullen zijn. WGA'ers hebben over het algemeen dus lage verwachtingen over het vinden van betaald werk in de toekomst. Waarbij we willen opmerken dat de verwachtingen over het vinden van betaald werk, bij de 35-80 groep positiever zijn dan bij de 80-100 groep. Iets meer dan een vijfde (22%) van de WGA'ers in de 35-80 groep verwacht binnen zes maanden betaald werk te hebben ten opzichte van bijna een tiende (9%) in de 80-100 groep. De mensen in de 80-100 groep verwachten vaker geen werk meer te zullen vinden (42%), dan degenen in de 35-80 groep (27%).

Figuur 3.2 Verwachtingen over werk bij WGA'ers zonder baan (n=3.766).

Figuur 3.3 Verwachtingen over werk bij WGA'ers die (gedeeltelijk) een baan hebben (n=445)

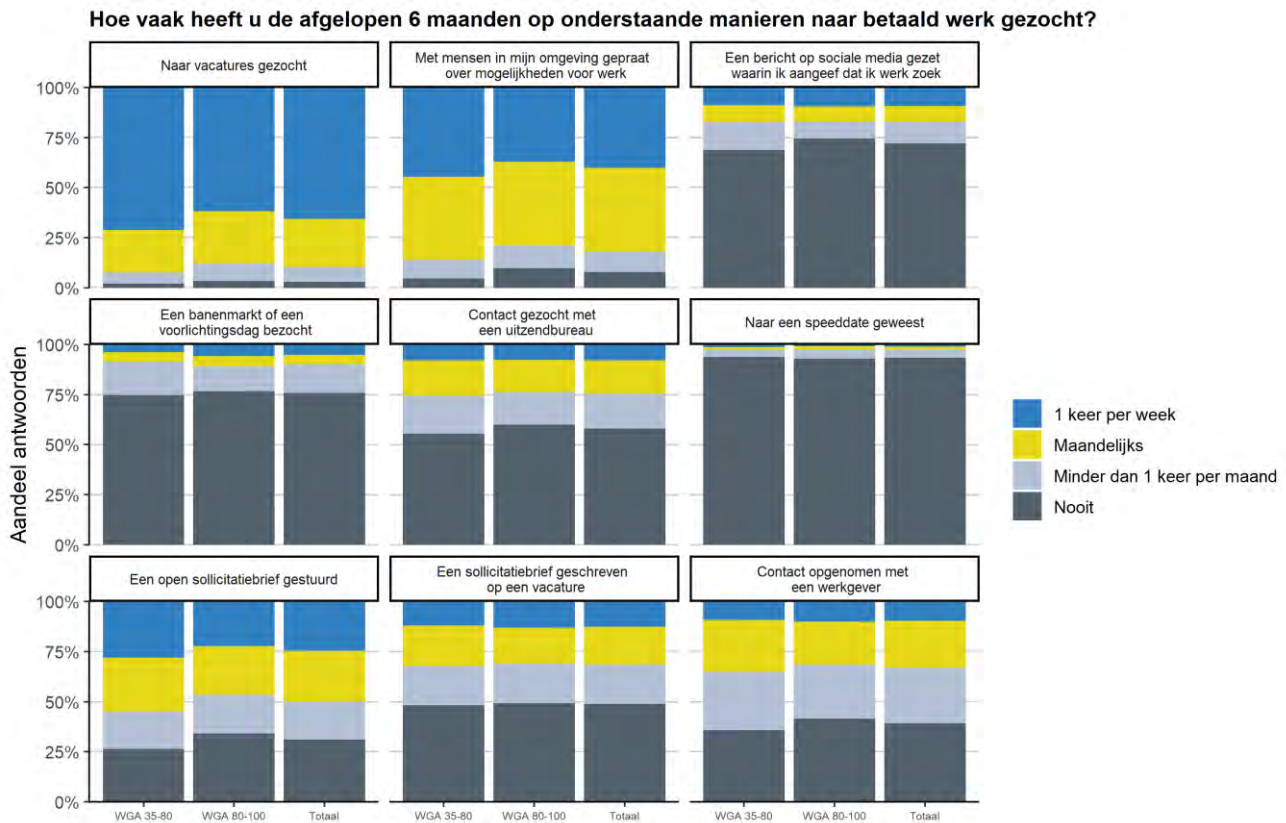
Kijken we naar de groep WGA'ers die wel (deels) een betaalde baan hebben (n=445), dan zien we dat iets meer dan de helft van hen (54%) verwacht over zes maanden hetzelfde aantal uren te werken als op het moment dat zij de vragenlijst invullen. Bijna drie van de tien WGA'ers (29%) verwacht meer uren te werken dan dat zij op dat moment doen. Acht procent verwacht nog wel te werken maar minder dan zij op dat moment doen. Bijna een tiende (9%) verwacht niet meer te werken. We zien hierbij geen significante verschillen tussen de 35-80 en de 80-100 groep.

Zestig procent van de WGA'ers zonder (volledige) baan zocht niet naar betaald werk

Wanneer we kijken naar de WGA'ers die geen baan hebben of geen baan waarbij zij hun volledige arbeidsvermogen benutten (n=4.062), dan blijkt dat veertig procent van hen naar werk heeft gezocht in het

halfjaar voorafgaand aan de enquête. Zestig procent heeft in dit half jaar niet naar werk gezocht. Hierbij zien we dat de WGA'ers in de 35-80 groep vaker naar werk hebben gezocht (52%) dan degenen in de 80-100 groep (35%).

Figuur 3.4 Manieren waarop WGA'ers naar werk zochten en de frequentie waarmee zij dit deden (n=1.688).

Bijna alle WGA'ers die naar werk zochten, deden dit door naar vacatures te zoeken (bijvoorbeeld op internet, sociale media of in de krant) (97%) en/of door met mensen in hun omgeving te praten over mogelijkheden voor werk (92%). Bijna zeven van de tien (69%) schreef ten minste één sollicitatiebrief op een vacature en iets meer dan zes van de tien (61%) zocht contact met een werkgever. Iets meer dan de helft (51%) van de WGA'ers die naar werk zocht, schreef minstens één open sollicitatiebrief. Iets meer dan vier dan de tien (42%) zocht contact met een uitzendbureau. Iets meer dan een kwart (28%) plaatste een bericht op sociale media waarin hij/zij aangaf op zoek te zijn naar werk. Bijna kwart (24%) bezocht een banenmarkt of voorlichtingsdag en een kleine groep (7%) ging naar een speeddate. Zie figuur 3.4 voor een overzicht van de manieren waarop WGA'ers in het algemeen naar werk zochten en de frequentie waarmee zij dit deden. Logischerwijs, aangezien de WGA'ers in de 35-80 groep vaker naar werk zochten dan de WGA'ers in de 80-100 groep, zien we hierbij ook verschillen tussen deze groepen. Zo praten mensen in de 35-80 groep vaker met mensen uit hun omgeving over mogelijkheden voor werk (95%), schreven zij vaker een sollicitatiebrief op een vacature (74%) en zetten zij vaker een bericht op sociale media om aan te geven dat ze werk zoeken (31%), dan degenen in de 80-100 groep (resp. 90%, 66% en 26%). Ook zochten WGA'ers in de 35-80 groep vaker elke week naar vacatures (71%) dan degenen in de 80-100 groep (62%).

Aan de WGA'ers die niet naar werk hebben gezocht, vroegen we in de enquête naar hun reden(en) hiervoor. Het vaakst wordt hierbij genoemd 'omdat ik toen (nog) niet in staat was om te gaan werken' (door 73% genoemd). Iets meer dan een tiende (12%) geeft aan nog aan een re-integratietraject deel te nemen. Iets meer dan een op twintig (6%) noemt als reden 'omdat ik al werk had' en een op twintig (5%) 'omdat ik toch geen kans maakte om ergens aangenomen te worden'. Bijna een op de vijf (18%) geeft aan dat hiervoor (nog) een andere reden is. De meeste mensen verwijzen hierbij naar hun ziekte (waardoor zij niet in staat zijn te werken).

Gevraagd naar de reden dat ze nog niet naar werk gezocht hebben, geven WGA'ers in de 80-100-groep vaker aan dat zij (nog) niet in staat waren om te gaan werken (75%) dan degenen in de 35-80-groep (69%). De WGA'ers in de 35-80 groep noemen hiervoor vaker als reden dat zij al werk hebben (9%) of omdat zij aan een re-integratietraject deelnemen (17%) dan degenen in de 80-100 groep (resp. 5% en 10%).

De overgrote meerderheid van de WGA'ers zonder (volledige) baan, had het afgelopen halfjaar geen enkel sollicitatiegesprek

Wanneer we kijken naar de WGA'ers die geen baan hebben of geen baan waarbij zij hun volledige arbeidsvermogen benutten (n=4.062), dan blijkt dat iets meer dan tachtig procent van hen (81%) in het halfjaar voor het invullen van de vragenlijst geen sollicitatiegesprek heeft gehad. Ongeveer een op de zeven WGA'ers (14%) heeft één of twee keer een gesprek gehad. Een kleine groep (4%) heeft drie tot vijf keer een sollicitatiegesprek en een enkeling (1%) heeft meer dan vijf keer een sollicitatiegesprek gehad. De WGA'ers in de 80-100 groep hebben vaker geen sollicitatiegesprek gehad (85%) dan degenen in de 35-80 groep (72%).

Vooral WGA'ers in de 35-80 groep hebben de intentie om de komende periode (ander) werk te gaan zoeken

Met de stelling 'Ik ben van plan de komende periode (ander) werk te gaan zoeken' is bijna drie van de tien (29%) het (helemaal) eens, eveneens bijna drie van de tien (29%) is hierover neutraal en iets meer dan veertig procent (42%) is het hier (helemaal) niet mee eens. WGA'ers in de 80-100 groep, zijn het vaker '(helemaal) oneens' met deze stelling (48%) dan degenen in de 35-80 groep (29%). WGA'ers in de 35-80 groep, zijn het vaker 'helemaal eens' met deze stelling (46%) dan degenen in de 80-100 groep (22%). Kortom, met name WGA'ers in de 35-80 groep hebben de intentie om de komende periode (ander) werk te gaan zoeken.

Wanneer we kijken naar de attitude ten opzichte van werk van de WGA'ers zonder baan waarbij zij hun volledige arbeidsvermogen benutten dan zien we het volgende. Met de stelling 'Ik zou gelukkiger zijn als ik een (andere) baan vind' is iets meer dan een derde (36%) het (helemaal) eens, iets meer dan een derde (34%) is hierover neutraal en dertig procent is het hier (helemaal) niet mee eens. WGA'ers in de 35-80 groep zijn het hier vaker (helemaal) mee eens (45%) dan degenen in de 80-100 groep (32%).

Met de tweede stelling die over de attitude t.a.v. werk gaat 'Ik wil op dit moment graag werken', is vier op de tien het (helemaal) eens, bijna dertig procent (29%) neutraal en iets minder dan een derde (31%) het (helemaal) oneens. Een groot deel (bijna een derde) van deze groep wil op het moment dat zij net in de WGA zijn ingestroomd dus niet graag werken. Dit geldt in veel mindere mate voor de 35-80 groep.¹⁵ De WGA'ers in de 35-80 groep zijn het verder vaker (helemaal) eens met de stelling 'Ik wil op dit moment graag werken' (52%) dan degenen in de 80-100 groep (34%).

Mensen in 80-100 groep ervaren minder externe druk om te gaan werken

Wanneer het gaat over de sociale invloed die mensen ervaren om te gaan werken, dan zien we dat bijna een derde (31%) het (helemaal) eens is met de stelling 'Het wordt van mij verwacht dat ik werk', dertig procent is neutraal en bijna veertig procent (39%) is het hiermee (helemaal) niet eens. WGA'ers in de 35-80 groep zijn het hier vaker (helemaal) mee eens (47%) dan degenen in de 80-100 groep (24%).

Met de stelling 'De meeste mensen die belangrijk voor mij zijn, vinden dat ik moet werken' is 14% het (helemaal) eens, bijna dertig procent (28%) is neutraal en een meerderheid (58%) is het hiermee (helemaal) mee oneens. WGA'ers in de 35-80 groep zijn het hier vaker (helemaal) mee eens (21%) dan degenen in de 80-100 groep (11%).

WGA'ers hebben weinig vertrouwen in hun eigen effectiviteit

De WGA'ers hebben in het algemeen weinig vertrouwen in de eigen effectiviteit bij het vinden van een andere baan. Bijna een vijfde (18%) is het (helemaal) eens met de stelling 'Ik kan (ander) werk vinden als ik daar echt moeite voor doe', ongeveer een derde (33%) is hierover neutraal en bijna de helft (49%) is het hier (helemaal)

¹⁵ Mogelijk speelt hierbij ook een rol dat de WIA voor de groep WGA 35-80 financiële prikkels bevat om deze groep aan te zetten om weer (meer) te gaan werken.

niet mee eens. WGA'ers in de 35-80 groep zijn het vaker (helemaal) met deze stelling eens (27%) dan degenen in de 80-100 groep (14%).

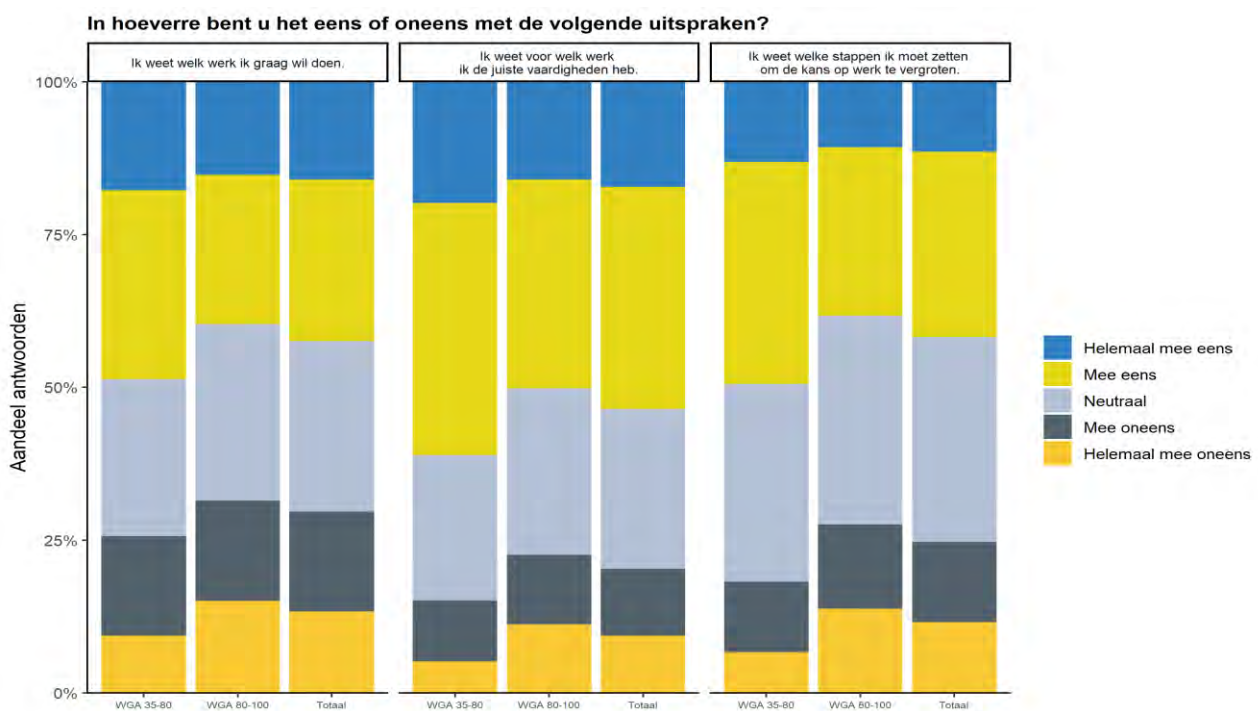
Ook is slechts dertig procent van de WGA'ers het eens met de stelling 'Ik heb er vertrouwen in dat ik (ander) werk zal vinden', bijna een derde (32%) is hierover neutraal en bijna veertig procent (38%) is het hier (helemaal) niet mee eens. WGA'ers in de 35-80 groep zijn het vaker (helemaal) met deze stelling eens (41%) dan degenen in de 80-100 groep (26%).

Minder dan de helft van de WGA'ers weet welke stappen zij moeten zetten om de kans op werk te vergroten

Belangrijke kennis bij het zoeken naar ander werk, is weten welk werk je graag wilt doen en waarvoor je de juiste vaardigheden hebt. Echter minder dan de helft van de WGA'ers weet welk werk ze graag willen doen. Iets meer dan vier van de tien WGA'ers (42%) is het (helemaal) eens met de stelling 'Ik weet welk werk ik graag wil doen', bijna drie van de tien (28%) is hierover neutraal, terwijl drie van de tien (30%) het hier (helemaal) mee oneens is. Wanneer het gaat om kennis voor welk werk je de juiste vaardigheden bezit, dan zien we dat iets meer dan de helft (54%) van de WGA'ers het (helemaal) eens is met de stelling 'Ik weet voor welk werk ik de juiste vaardigheden heb', iets meer dan een kwart (26%) is hierover neutraal en een vijfde is het hier (helemaal) mee oneens. Met de stelling 'Ik weet welke stappen ik moet zetten om de kans op werk te vergroten', is iets meer dan vier van de tien WGA'ers (42%) het (helemaal) eens, een derde (33%) is hierover neutraal, terwijl een kwart het hier (helemaal) mee oneens is. Zie onderstaande figuur voor een overzicht.

Verder valt op dat de WGA'ers in de 35-80 groep het vaker (helemaal) eens zijn met de stellingen 'Ik weet welk werk ik graag wil doen', 'Ik weet voor welk werk ik de juiste vaardigheden heb' en 'Ik weet welke stappen ik moet zetten om de kans op werk te vergroten' (resp. 49%, 61% en 49%) dan degenen in de 80-100 groep (resp. 40%, 50% en 38%).

Figuur 3.5 Stappen richting werk (n=4.062)

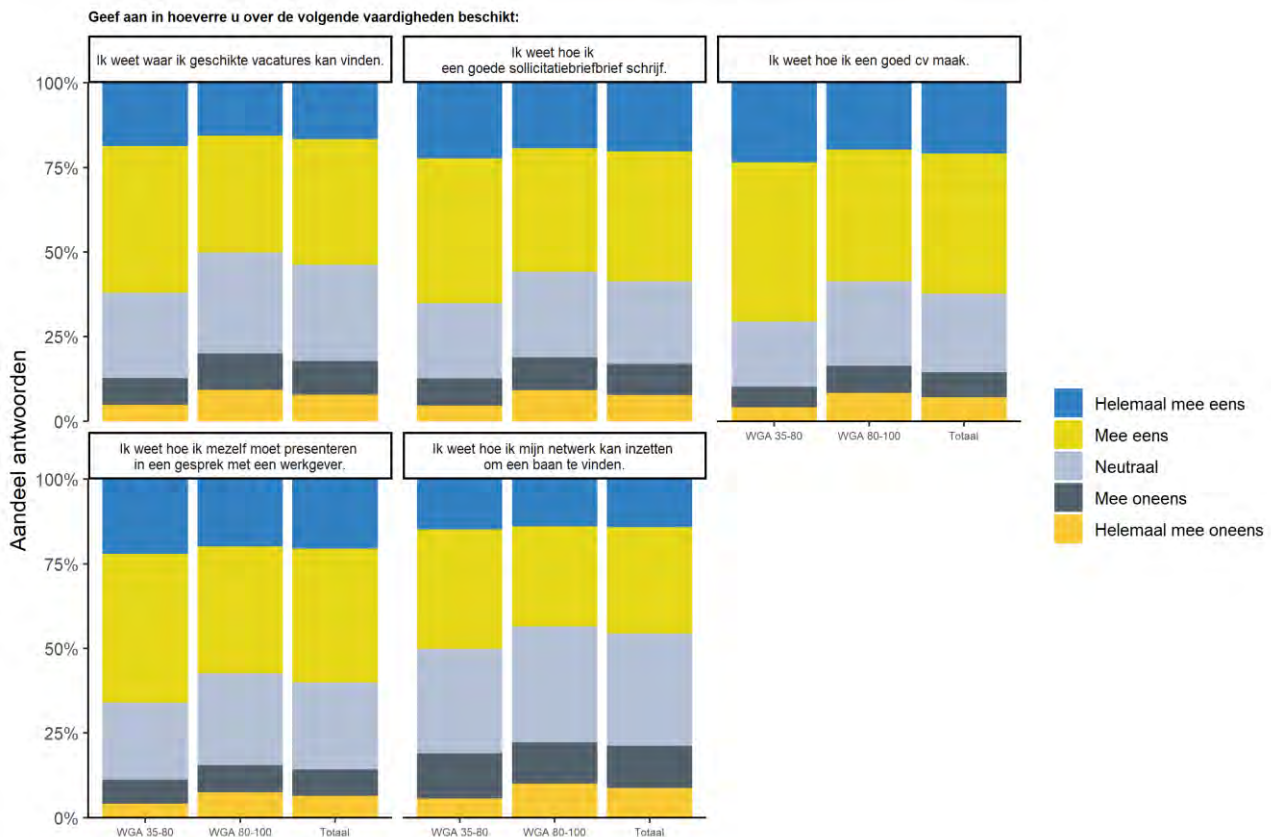
WGA'ers in de 35-80 groep zijn positiever over hun werkzoekvaardigheden dan degenen in de 80-100 groep

Meer dan zestig procent (62%) van de totale groep WGA'ers weet hoe ze een goed cv moeten maken. Verder weet zestig procent van de WGA'ers hoe ze zich in een gesprek met een werkgever moeten presenteren en

bijna zestig procent (59%) van de WGA'ers weet hoe ze een goede sollicitatiebrief moeten schrijven. Iets meer dan de helft van de WGA'ers weet waar ze geschikte vacatures kunnen vinden (54%) en iets minder dan de helft (46%) weet hoe het eigen netwerk in te zetten om een baan te vinden.

Verder zien we dat de WGA'ers in de 35-80 groep vaker weten hoe ze een goed cv moeten maken (71%), hoe ze zich in een gesprek met een werkgever moeten presenteren (66%), hoe ze een goede sollicitatiebrief moeten schrijven (65%) en waar ze geschikte vacatures kunnen vinden (62%) dan degenen in de 80-100 groep (resp. 59%, 57%, 56% en 50%). Zie onderstaande figuur voor een uitgebreid overzicht.

Figuur 3.6 Eigen perceptie van werkzoekvaardigheden (n=4.062)

Bijna zes van de tien WGA'ers zou een opleiding/cursus willen doen om de kans op werk te vergroten

Nog geen tiende (8%) van de WGA'ers zonder (volledige) baan (n=4.062) volgt op dit moment een opleiding of cursus. Van deze mensen volgt iets meer dan driekwart (76%) een of meerdere opleiding(en)/cursus(sen) die de kans op werk vergroten en iets meer dan een zesde (17%) volgt een of meerdere opleiding(en)/cursus(sen) die niets met werk te maken hebben. Een kleine groep (7%) volgt zowel een of meerdere opleiding(en)/cursus(sen) die de kans op werk vergroot/vergroten als een of meerdere opleiding(en)/cursus(sen) die niets met werk te maken heeft/hebben. WGA'ers in de 35-80 groep zonder (volledige) baan volgen vaker een opleiding/cursus (11%) dan degenen in de 80-100 groep (7%). We zien geen verschillen tussen deze groepen in de soort opleiding(en)/cursus(sen) die zij volgen.

Iets minder dan een op de zes (16%) WGA'ers zonder (volledige) baan zou een opleiding/cursus willen doen om de kans op werk te vergroten en weet ook welke. Iets meer dan vier van de tien (43%) zou een opleiding/cursus willen doen, maar weet niet welke. En eveneens iets meer van vier van de tien (41%) wil geen opleiding/cursus doen. Van de WGA'ers in de 80-100 groep wil een groter deel (43%) geen opleiding/cursus doen, dan van de 35-80 groep (35%).

Lichamelijke en psychische gezondheid belangrijkste belemmeringen bij het vinden en krijgen van (meer) werk

We hebben de WGA'ers in de enquête gevraagd om uit een lijst van omstandigheden aan te geven of deze voor hen een belemmering zijn bij het vinden en krijgen van (meer) werk. Niet verassend wordt 'Mijn lichamelijke gezondheid' hierbij het vaakst genoemd (83% geeft aan dat dit een belemmering is), gevolgd door 'Mijn psychische gezondheid' (volgens 66% is dit een belemmering). Verder worden 'Ik kan maar een beperkt aantal uren werken' en 'Mijn leeftijd' ook vaak genoemd (resp. 55% en 43% ervaart dit als belemmering).

Verder geeft bijna een vijfde (19%) aan 'Er zijn weinig banen beschikbaar die passen bij mijn opleiding', iets meer dan een zesde (17%) geeft aan 'Ik heb te weinig of niet de juiste werkervaring' en iets meer dan een zesde (16%) noemt 'vervoersproblemen' als belemmering bij het vinden en krijgen van (meer) werk. Meer dan een tiende (13%) noemt als belemmering 'Ik kan niet met de computer omgaan'.

Omstandigheden die voor slechts een kleine groep WGA'ers als belemmering gelden zijn 'Ik heb problemen binnen mijn gezin' (5%), 'Ik heb moeite met lezen en/of schrijven' (7%), 'Ik zorg voor kinderen of anderen' (7%), 'Ik heb schulden' (3%), 'Ik heb verslavingsproblemen' (2%), en 'Ik heb huisvestingsproblemen (ongewild geen eigen woonplek of een woonplek die voor mij niet passend is)' (2%).

Iets meer dan een tiende (12%) ervaart andere belemmeringen dan in de lijst staan, maar hierbij valt op dat vooral 'arbeidsongeschiktheid', 'ziekte', en 'lichamelijke beperkingen' of 'psychische beperkingen' worden genoemd. Kortom, dit zijn eigenlijk geen andere belemmeringen dan die al in de lijst genoemd waren. Verder geeft slechts één procent van de WGA'ers aan dat zij geen moeilijkheden ervaren bij het vinden en krijgen van (meer) werk.

We zien hierbij ook belangrijke verschillen tussen de groep WGA'ers die tussen de 35% en 80% arbeidsongeschikt zijn en degenen die 80% of meer arbeidsongeschikt zijn. De WGA'ers in de 80-100 groep noemen vaker hun lichamelijke gezondheid (87%), vervoersproblemen (18%) en het niet kunnen omgaan met de computer (15%) als een belemmering dan degenen in de 35-80 groep (resp. 77%, 13%, 9%). Degenen in de 35-80 groep noemen maar een beperkt aantal uren kunnen werken (62%), hun leeftijd (50%) en te weinig of niet de juiste werkervaring (20%) dan weer vaker als een belemmering dan degenen in de 80-100 groep (resp. 51%, 39%, en 16%).

3.4 MAATSCHAPPELIJKE DEELNAME

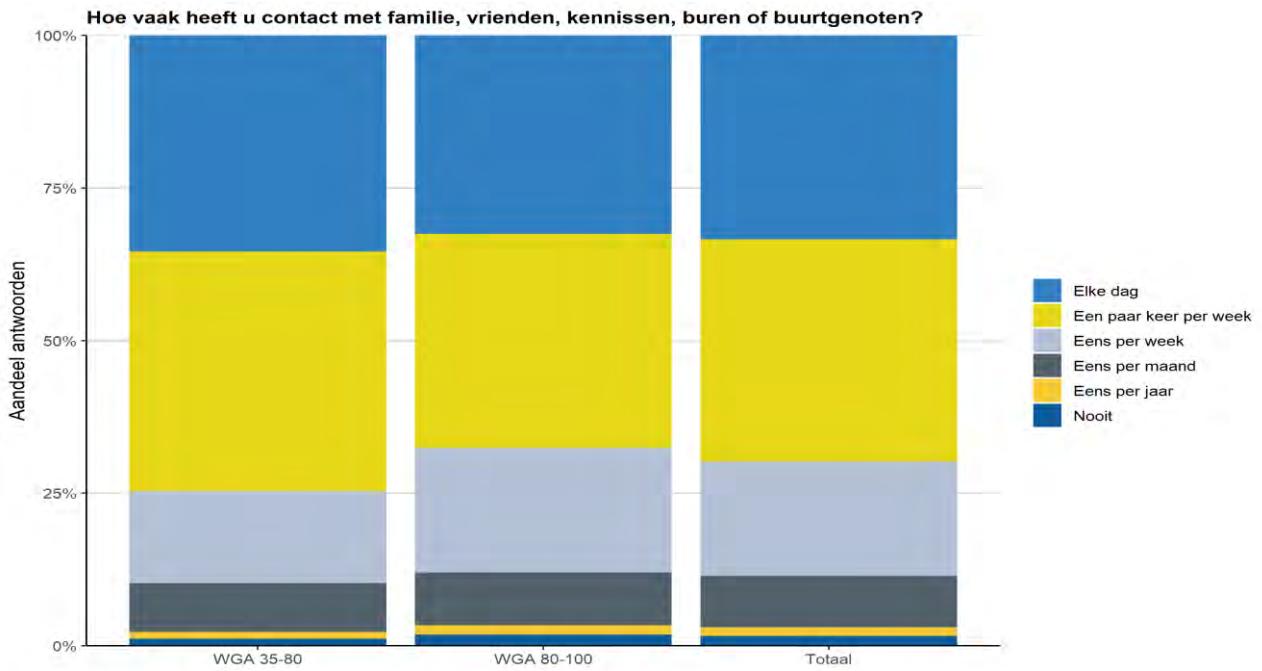
Maatschappelijke deelname van WGA'ers staat in deze paragraaf centraal. We bespreken allereerst het contact dat WGA'ers hebben met anderen. Hierna gaan we in op de mate waarin WGA'ers deelnemen aan georganiseerde gezamenlijke activiteiten en vrijwilligerswerk doen en/of mantelzorg verlenen.

Merendeel van de WGA'ers heeft een paar keer per week of vaker contact met anderen

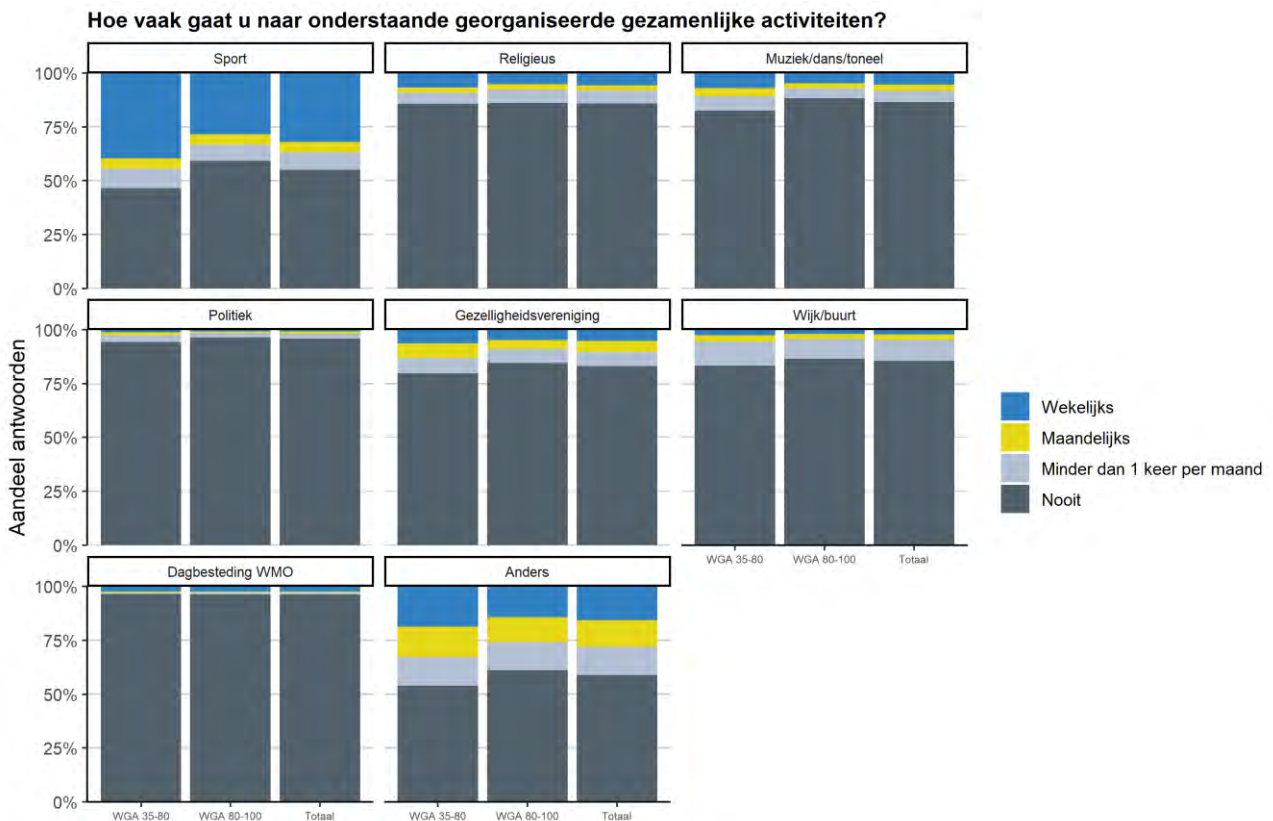
Iets meer dan een derde (34%) van de WGA'ers heeft elke dag contact met familie, vrienden, kennissen, burens of buurtgenoten, ook heeft iets meer dan een derde (36%) een paar keer per week contact. Bijna een vijfde (19%) heeft eens per week dag contact en acht procent heeft eens per maand contact met familie, vrienden, kennissen, burens of buurtgenoten. Een enkeling zegt eens per jaar contact te hebben (1%) of zelfs nooit (2%).

WGA'ers in de 35-80 groep hebben iets vaker dan degenen in de 80-100 groep een paar keer per week contact met anderen (39% t.o.v. 35%), terwijl WGA'ers in de 80-100 groep iets vaker dan degenen in de 30-80 groep eens per week contact hebben met anderen (20% t.o.v. 15%).

Figuur 3.7 Contacten met anderen (n=4.211)

Figuur 3.8 Deelname aan georganiseerde gezamenlijke activiteiten (n=4.211)

Sport is voor WGA'ers de meest genoemde gezamenlijk georganiseerde activiteit

Bijna de helft (45%) van de WGA'ers sport gezamenlijk met anderen. Ongeveer een zevende van de WGA'ers doet aan zingen, dansen, toneelspelen of muziek maken met anderen (14%) en/of gaat naar in de wijk/buurt georganiseerde activiteiten (14%), en/of gaat naar religieuze activiteiten (in kerk, moskee, tempel, synagoge

of ander religieus verband) (14%). Een kleine groep gaat naar politieke activiteiten (4%) en/of naar dagbesteding (vanuit de Wmo). Tot slot gaat iets meer dan veertig procent (42%) naar een ander soort georganiseerde activiteit dan hierboven genoemd.

WGA'ers in de 35-80 groep doen vaker gezamenlijk georganiseerde activiteiten dan degenen in de 38-100 groep. Zij sporten vaker, doen vaker aan zingen, dansen, toneelspelen of muziek maken met anderen, gaan vaker naar politieke activiteiten en in de wijk georganiseerde activiteiten.

Een zevende van de WGA'ers verleent mantelzorg en bijna een kwart doet vrijwilligerswerk

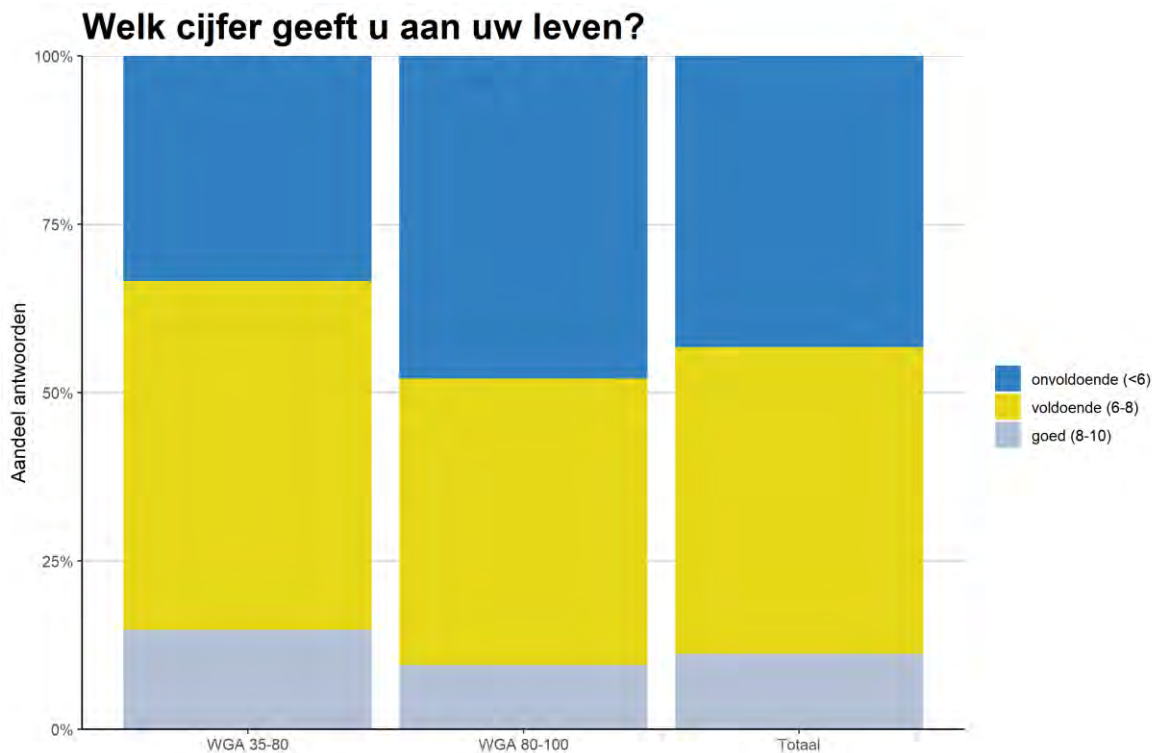
Ongeveer een zevende (14%) van de WGA'ers verleent mantelzorg, waarvan dertien procent al langer dan zes maanden. Gemiddeld gaat het om 16 uur per week aan mantelzorg. De WGA'ers in de 30-80 groep verlenen vaker al langer dan zes maanden mantelzorg (16%) dan degenen in de 80-100 groep (11%).

Bijna een kwart van de WGA'ers (23%) doet vrijwilligerswerk, waarvan zeventien procent één keer per week of meer. Gemiddeld gaat het om 6 uur per week aan vrijwilligerswerk. Ook doen de WGA'ers in de 30-80 groep vaker wekelijks of vaker vrijwilligerswerk (21%) dan degenen in de 80-100 groep (15%). De WGA'ers in de 30-80 groep besteden hier gemiddeld 6 uur aan, degenen in de 80-100 groep 5 uur.

3.5 WELBEVINDEN EN GEZONDHEID

In deze paragraaf gaan we in op het welbevinden en de gezondheid van WGA'ers. We bespreken als eerste het algemeen welbevinden van WGA'ers en hun gezondheidsbeleving. Hierna gaan we in op hun mentale gezondheid, waarbij we ook kijken naar zelfvertrouwen en de controle die zij ervaren¹⁶.

Figuur 3.9 Welbevinden bij WGA'ers (n=4.211)

¹⁶ Ook wel 'self-mastery' genoemd.

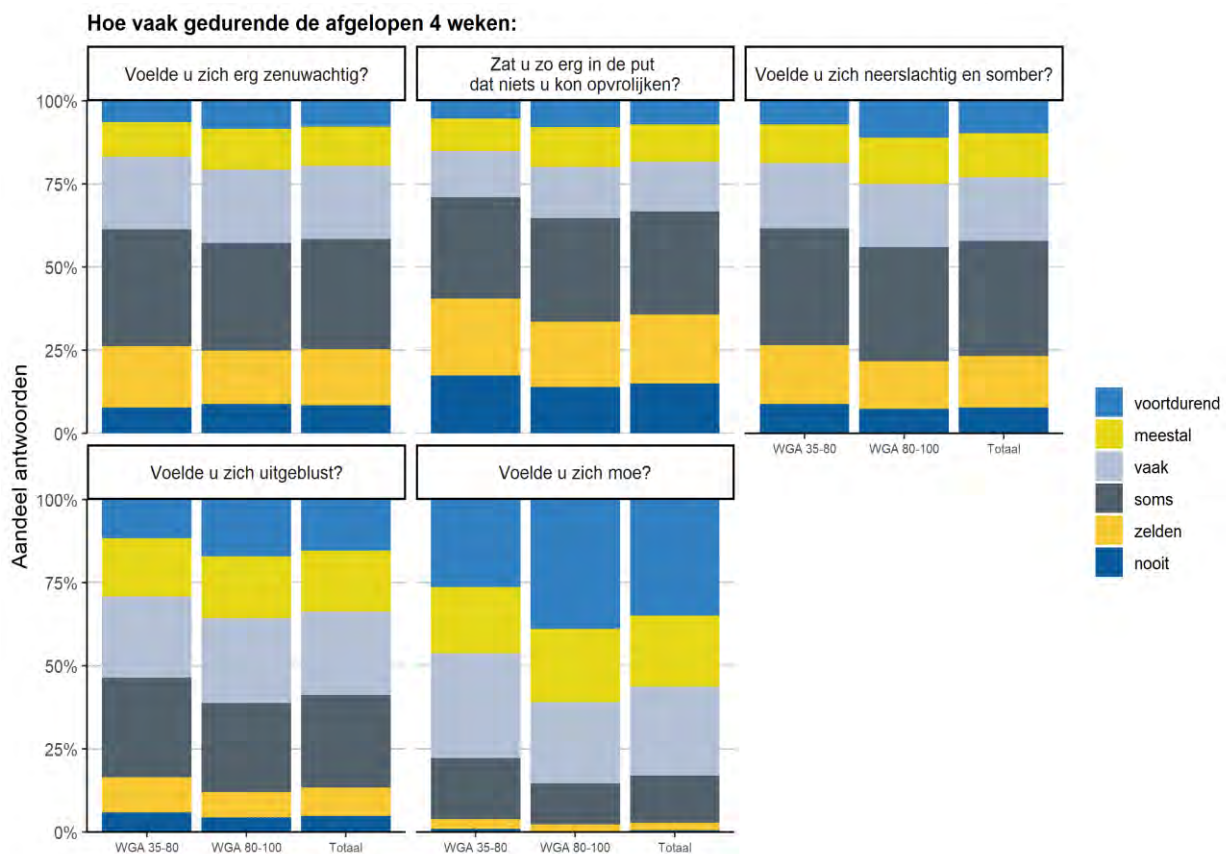
Maar liefst vier van de tien WGA'ers geeft het eigen leven een onvoldoende

Wanneer we vragen welk cijfer mensen aan hun leven geven, dan geven maar liefst vier van de tien (40%) WGA'ers een onvoldoende, bijna de helft geeft een zes of zeven (47%) en iets meer dan een tiende (13%) geeft een acht of hoger. Veel WGA'ers geven hun leven dus een onvoldoende. Gemiddeld geven WGA'ers een 5,7 aan hun leven. WGA'ers in de 80-100 groep geven hun leven vaker een onvoldoende (46%) dan degenen in de 35-80 groep (33%).

Overgrote meerderheid van de WGA'ers vindt de eigen gezondheid slecht of matig

Aangezien mensen met een WGA-uitkering door hun ziekte niet volledig kunnen werken, is deze groep over het algemeen niet positief over de eigen gezondheid. Iets meer dan een derde (36%) van de WGA'ers vindt zijn/haar gezondheid slecht, bijna de helft (48%) vindt deze matig, ongeveer een zevende (15%) vindt deze goed, terwijl een enkeling (1%) deze zeer goed vindt en bijna niemand (0,3%) uitstekend. Niet verrassend vinden de WGA'ers in de 80-100 groep hun eigen gezondheid vaker slecht (43%) dan degenen in de 35-80 groep (22%).

Figuur 3.10a Mentale gezondheid bij WGA'ers (n=4.211)

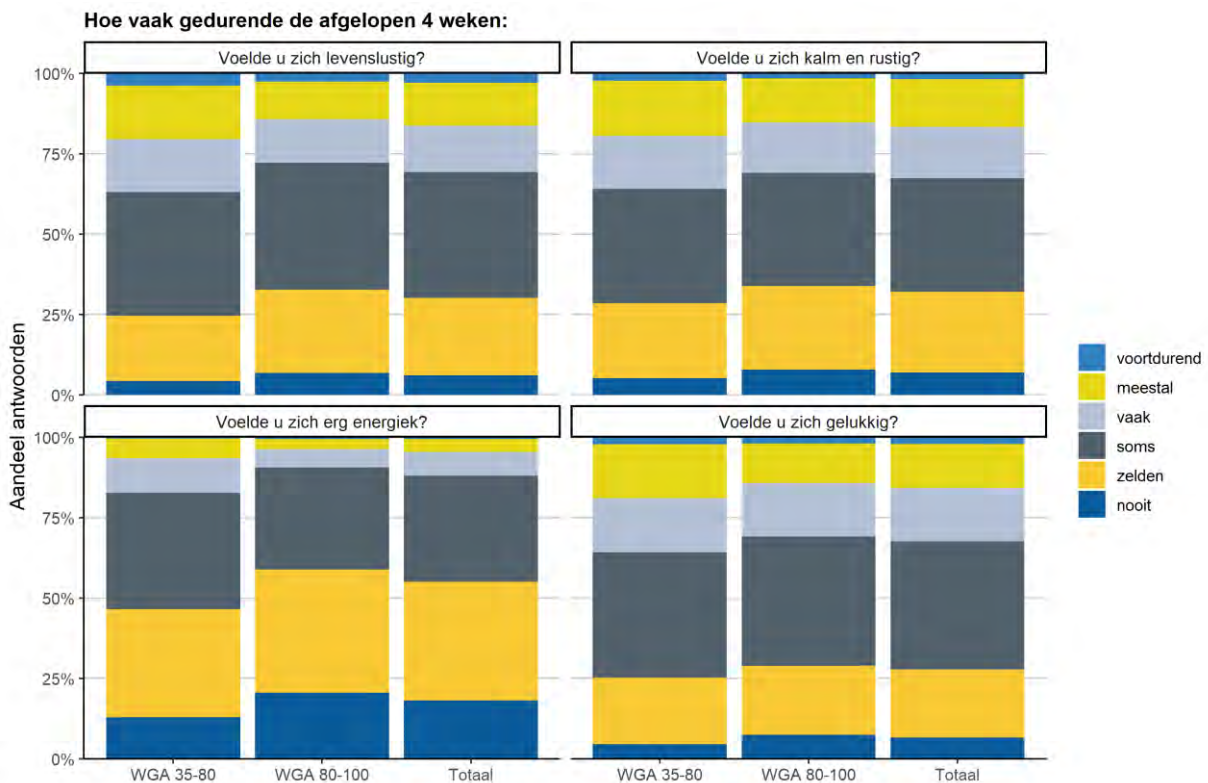
WGA'ers hebben vaak weinig energie en voelen zich vaak moe

Wanneer we kijken naar de mentale gezondheid¹⁷ van WGA'ers, dan valt vooral op dat WGA'ers heel vaak moe zijn (56% voelt zich meestal of voortdurend moe) en weinig energie hebben (55% voelt zich zelden of nooit erg energiek). De WGA'ers voelen zich op bijna alle ('Voelde u zich erg zenuwachtig' uitgesloten) uitgevraagde aspecten van mentale gezondheid minder goed dan degenen in de 35-80 groep.

¹⁷ De totaalscore bestaat uit de uitkomsten op negen verschillende items van de RAND mentale gezondheid.

De mentale gezondheid hangt samen met de diagnoses. De mensen met een psychische aandoening hebben een significant lagere mentale gezondheid dan de mensen met andere aandoeningen.¹⁸

Figuur 3.10b Mentale gezondheid bij WGA'ers (n=4.211)

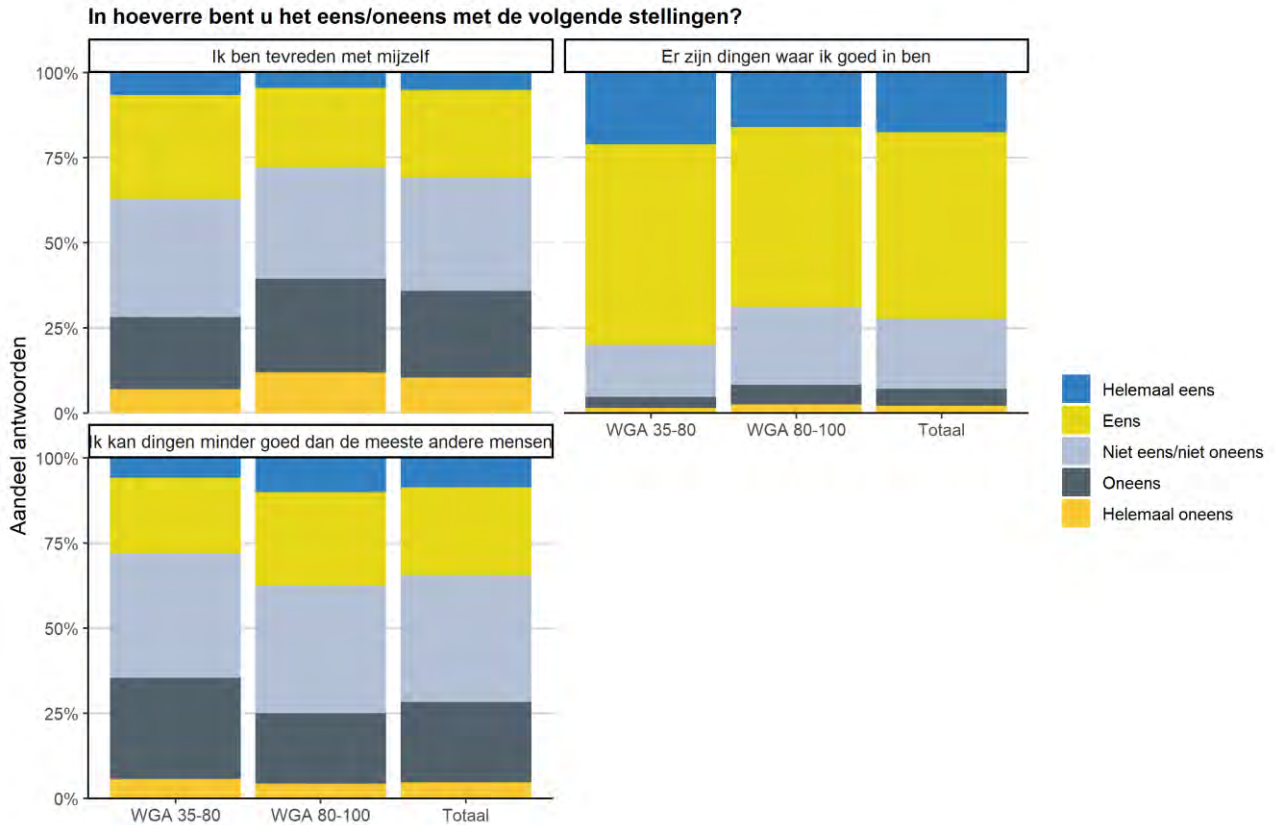
Meer dan een derde van de WGA'ers is niet tevreden met zichzelf

Kijken we naar de totale groep WGA'ers, dan zien we dat bijna een derde (31%) het (helemaal) eens met de stelling 'Ik ben tevreden met mijzelf', ongeveer een derde (33%) is hierover neutraal en iets meer dan een derde (36%) is het hier (helemaal) niet mee eens. Kijken we naar de stelling 'Er zijn dingen waar ik goed in ben', dan is bijna driekwart (72%) het (helemaal) eens met deze stelling, iets meer dan een vijfde (21%) is hierover neutraal en iets meer dan een op twintig (7%) is het hier (helemaal) niet mee eens. Verder valt op dat een grote groep WGA'ers vindt dat zij dingen minder goed kunnen dan de meeste andere mensen. Iets meer dan een derde (35%) is het (helemaal) eens met de stelling 'Ik kan dingen minder goed dan de meeste andere mensen', iets meer dan een derde (37%) is hierover neutraal en bijna drie van de tien WGA'ers (28%) is het hier (helemaal) niet mee eens.

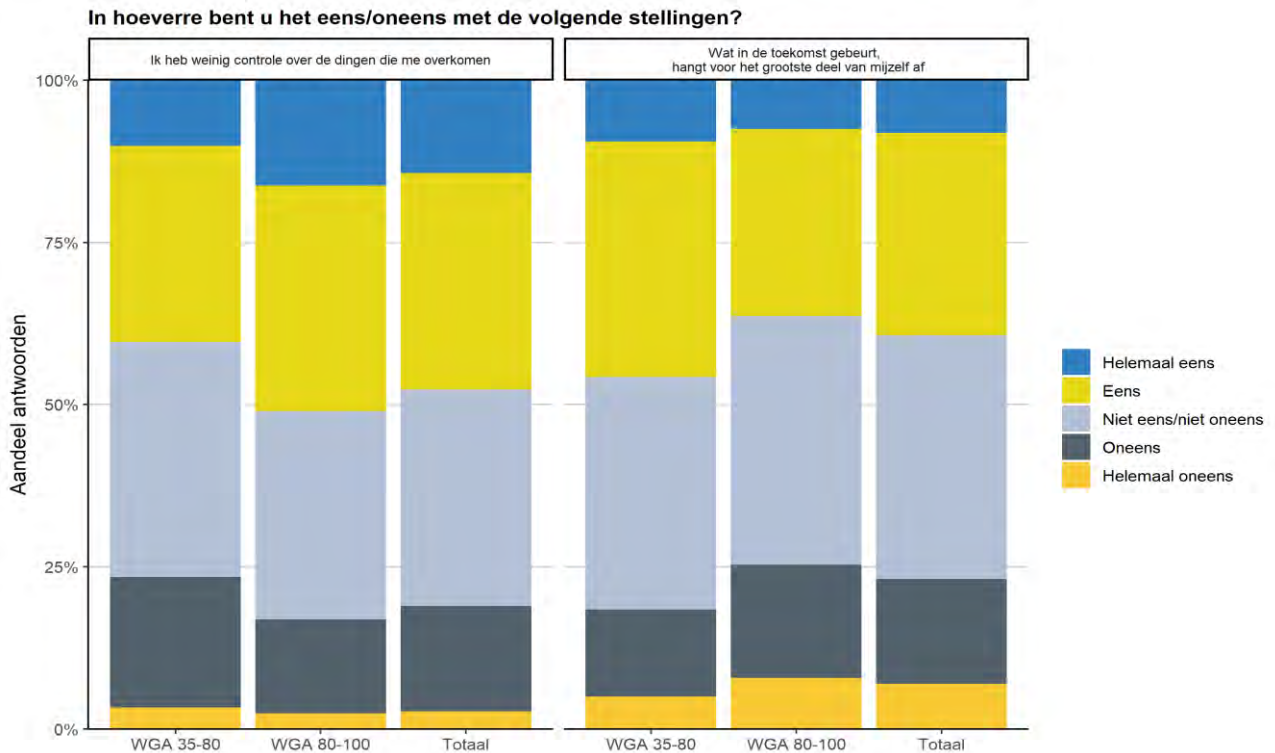
Wanneer we naar de 80-100 groep kijken, dan zien we dat zij het vaker oneens zijn met de stelling 'Ik ben tevreden met mijzelf' (39%), het vaker oneens zijn met de stelling 'Er zijn dingen waar ik goed in ben' (8%) en het vaker eens zijn met de stelling 'Ik kan dingen minder goed dan de meeste andere mensen' (37%) dan degene in de 35-80 groep (resp. 28%, 5% en 28%).

¹⁸ Mensen met een psychische aandoening scoren significant lager dan de andere twee groepen op zowel de totaalscore als op elke individuele vraag. Met psychische aandoeningen scoort men gemiddeld 17 punten, met lichamelijke aandoeningen is dit 22,5 en met overige aandoeningen 21,6.

Figuur 3.11 Zelfvertrouwen (n=4.211)

Figuur 3.12 Gevoel van controle (n=4.211)

Bijna de helft van de WGA'ers ervaart weinig controle over de dingen die hun overkomen

Veel WGA'ers ervaren weinig controle over de dingen die hun overkomen, namelijk bijna de helft (48%). Terwijl ongeveer een vijfde (19%) dit niet zo ervaart en ongeveer een derde (33%) hier neutraal over is. Verder is bijna

vier van de tien WGA'ers (39%) het (helemaal) eens met de stelling 'wat in de toekomst gebeurt, hangt voor het grootste deel van mijzelf af', meer dan een derde is hierover neutraal (38%) en bijna een kwart (23%) is het hier (helemaal) niet mee eens.

WGA'ers in de 80-100 groep ervaren vaker weinig controle over de dingen die hun overkomen (51%) dan degenen in de 35-80 groep (40%). Ook zijn zij het vaker oneens met de stelling 'wat in de toekomst gebeurt, hangt voor het grootste deel van mijzelf af' (25%) dan degenen in de 35-80 groep (18%).

3.6 ONDERSTEUNING

In deze paragraaf bespreken we de ondersteuning die WGA'ers krijgen. Vanuit UWV, maar ook vanuit andere betrokken partijen zoals bijvoorbeeld de voormalig werkgever of (para)medische behandelaars.

Merendeel van de WGA'ers (in de interventiegroep en reguliere dienstverleningsgroep) was (erg) tevreden over gesprek met arbeidsdeskundige

Bijna alle WGA'ers (95%) in de interventiegroep en de reguliere dienstverleningsgroep hebben, nadat zij per brief hoorden dat zij een WGA-uitkering zouden krijgen, een gesprek gehad met een arbeidsdeskundige van UWV Werkbedrijf (op het UWV-kantoor of telefonisch). Iets minder dan zeven van de tien WGA'ers (69%) was (erg) tevreden over dit gesprek, ongeveer een vijfde (22%) was hierover neutraal en bijna een tiende (9%) was hierover (erg) ontevreden. We zien hierbij geen verschillen tussen de 35-80 groep en de 80-100 groep.

(Para)medische behandelaars en voormalig werkgevers geven (naast UWV) ook vaak ondersteuning

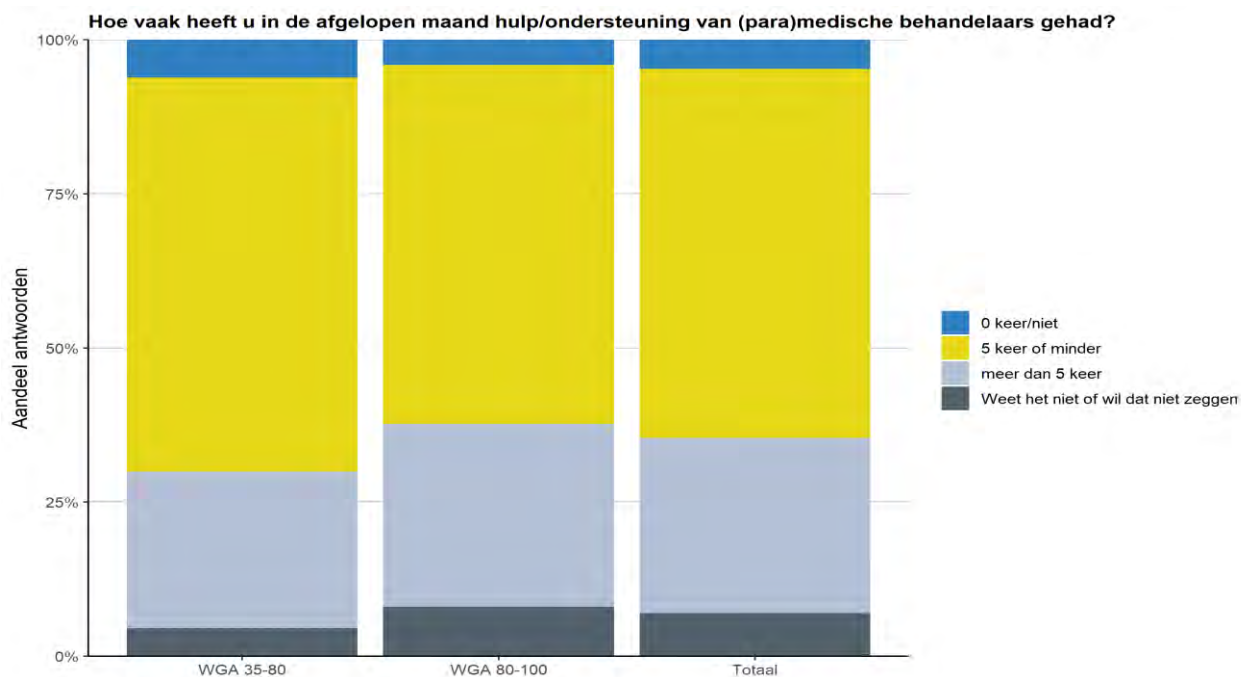
We hebben de WGA'ers gevraagd welke andere ondersteuning zij (naast de ondersteuning vanuit UWV) het afgelopen half jaar hebben gehad. Bijna drie van de tien (29%) geeft aan dat zij geen andere ondersteuning naast het UWV hebben gehad. Eveneens bijna drie van de tien (29%) geeft aan dat zij hulp/ondersteuning van (para)medische behandelaars kreeg. Bijna een kwart (24%) kreeg hulp van zijn of haar voormalig werkgever en bijna een zevende (13%) nam deel aan een re-integratietraject op eigen initiatief. Daarnaast volgde een kleine groep (5%) een Workshop/training gericht op werk (niet vanuit UWV) en kreeg een kleine groep (4%) hulp bij financiële administratie. Een enkeling kreeg schuldhulpverlening (2%), opvoedondersteuning (2%) en/of een IPS-traject (Individuele Plaatsing en Steun) (1%). Bijna drie van de tien (29%) kreeg (nog) een andere vorm van ondersteuning, waarbij opvalt dat zo'n vijfde deel hierbij aangeeft geen ondersteuning te hebben gehad. De overige respondenten noemen hierbij o.a. psycholoog, maatschappelijk werker, jobcoach of re-integratiecoach.

WGA'ers in de 35-80 groep hadden vaker een re-integratietraject op eigen initiatief (16% , 11%) en/of een workshop/training gericht op werk (niet vanuit UWV) (6%) dan degenen in de 80-100 groep (resp. 11% en 4%).

WGA'ers in de 80-100 groep hadden vaker hulp bij financiële administratie (4%) en/of schuldhulpverlening (3%) dan degenen in de 35-80 groep (resp. 3% en 1%).

Van degenen die hulp hebben gehad van (para)medische behandelaars, heeft slechts vijf procent in de maand voor het invullen van de enquête geen hulp gehad van een (para)medische behandelaar. Zestig procent heeft één tot vijf keer hulp/ondersteuning gehad van een (para)medische behandelaar, ongeveer drie tiende (29%) kreeg meer dan vijf keer ondersteuning. Een kleine groep van de WGA'ers (7%) wil niet zeggen hoeveel ondersteuning hij/zij heeft gehad of weet dit niet. We zien hierbij geen verschillen tussen de 35-80 groep en de 80-100 groep.

Figuur 3.13 Ondersteuning door (para)medische behandelaars bij WGA'ers (n=1.213)

3.7 CONCLUSIE

Samenvattend: De WGA'ers in de onderzoekspopulatie hebben op het moment van de nulmeting over het algemeen (nog) een vrij grote afstand tot de arbeidsmarkt. Meer dan de helft van de WGA'ers zonder (volledige) baan zoekt ook niet naar betaald werk, naar eigen zeggen omdat zij zich (psychische en/of lichamelijk) (nog) niet in staat voelen om te gaan werken. Zelfs van degenen in de 35-80 groep (zonder volledige baan) heeft slechts de helft de intentie om de komende periode (ander) werk te gaan zoeken, ook wil slechts de helft van deze groep graag werken. Verder kunnen we concluderen dat WGA'ers weinig vertrouwen hebben in hun eigen effectiviteit wanneer het gaat om het vinden van ander werk en dat een groot deel van deze groep verwacht geen betaald werk meer te zullen vinden. Wat daarnaast opvalt is dat minder dan de helft van de WGA'ers weet welke stappen zij moeten zetten om de kans op werk te vergroten.

Uit een grote meta-studie (Liu, Huang en Wang, 2014) blijkt dat trainingen die zich zowel op zoekvaardigheden als op het versterken van motivatie richten, effectief zijn (trainingen die zich alleen op zoekvaardigheden richten zijn dat niet). Belangrijk is dan ook voor UWV om met WGA'ers (naast het leren van werkzoekvaardigheden) te gaan werken aan het versterken van de motivatie; vooral door het versterken van het geloof in eigen kunnen. Dit doe je door te benadrukken wat mensen goed doen, door goede voorbeelden te geven en door zodanig te oefenen dat deelnemers ervaren dat ze de vaardigheden onder de knie krijgen (Blonk, 2015).

4 BEREIK VAN DE DIENSTVERLENING

4.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk laten we per groep (experimentgroep en reguliere dienstverleningsgroep¹⁹) zien bij wie (op basis van de beschikbare klantkenmerken) de verschillende soorten dienstverlening is ingezet. Hierbij vergelijken we steeds de kenmerken van de groep die een bepaald soort dienstverlening heeft gehad met de totale groep. De WGA'ers in de experimentgroep die een werkfittraject hebben gevolgd, worden dus bijvoorbeeld vergeleken met alle WGA'ers in de experimentgroep.

Op basis van deze vergelijkingen kunnen we het volgende concluderen:

- Oriëntatie- en monitorgesprekken worden bij nagenoeg alle WGA'ers ingezet. De groep die deze gesprekken krijgt, verschilt daarom ook weinig van de totale groep.
- De overige gesprekken, de trajecten en de instrumenten worden wel bij meer specifieke groepen ingezet. Vaak zijn de mensen die deze soorten dienstverlening krijgen jonger, middelbaar (bijvoorbeeld in geval van scholing) of hoger (bijvoorbeeld bij werkfit maken) opgeleid, en ze hebben vaker de positie WGA 35-80 bij de start van de uitkering.
- Bij modulaire trajecten zijn de deelnemers juist vaker lager opgeleid, vaker bij de start van de uitkering in de positie WGA 80-100, en ze hebben vaker meerdere diagnoses.

De mate van arbeidsongeschiktheid is een belangrijk onderscheid in de WGA. Uit een vergelijking van de inzet van dienstverlening aan mensen met een WGA 35-80 uitkering en een WGA 80-100 uitkering, volgt:

- WGA'ers in de 35-80 groep krijgen gemiddeld meer gesprekken, meer trajecten en meer instrumenten dan de WGA'ers in de 80-100 groep. De verschillen zijn echter niet heel groot.

Met het oog op de effectmeting in deze fase van het experiment, kijken we in dit hoofdstuk ook naar het aantal afgesloten en nog lopende trajecten, en het soort trajecten dat is ingezet:

- Omdat veel trajecten nog lopend zijn, er veel vaker werkfittrajecten ingezet worden dan naar-werktrajecten, en mensen nog niet zo lang kunnen worden gevolgd, kunnen we concluderen dat de uitkomsten (zie hoofdstuk 5) in deze fase van het experiment pas een eerste indruk zijn, waarbij er nog geen grote effecten te verwachten zijn.

4.2 GESPREKKEN

Gesprekken zijn onderverdeeld in oriëntatiegesprekken, monitorgesprekken en overige gesprekken. Overige gesprekken bestaan uit competentietestgesprekken, hoor-wederhoorgesprekken (HWH) en workshops. Een groot deel van de WGA'ers met dienstverlening (uitgebreid of regulier) krijgt monitor- en oriëntatiegesprekken (zie tabel 2.9 in hoofdstuk 2). De mensen die deze gesprekken krijgen, verschillen daarom nauwelijks van de totale groep. In het geval van monitorgesprekken, hebben 60-plussers en degenen met een IVA-uitkering minder vaak een gesprek. In geval van reguliere dienstverlening, hebben daarnaast ook degenen in de categorie WGA 80-100 (iets) minder vaak een gesprek. In geval van oriëntatiegesprekken, zijn er geen significante verschillen.

¹⁹ In de controlegroep wordt er nauwelijks dienstverlening ingezet, en de zelfmelders zijn een te kleine groep om hier apart te bekijken.

Tabel 4.1 **Vergelijking bereik overige gesprekken**

	Experimentgroep met overig gesprek	Experiment-groep totaal	Reguliere dienstverleningsgroep met overig gesprek	Reguliere dienstverlenings-groep totaal
Geslacht				
Man	42,9%	44,9%	45,7%	43,5%
Vrouw	57,1%	55,1%	54,3%	56,5%
Leeftijd				
18-29	13,1%**	7,6%	11,3%	7,9%
30-39	22,2%	20,5%	18,6%	18,7%
40-49	24,4%	23,2%	26,7%	22,7%
50-59	20,4%	30,1%**	24,3%	31,8%*
60-66	20,0%	18,5%	19,0%	18,9%
Burgerlijke staat				
Ongehuwd	64,0%**	55,9%	59,5%*	52,2%
Gehuwd	36,0%	44,1%**	40,5%	47,8%*
Opleiding				
Lager opgeleid	29,1%	34,0%	32,4%	33,7%
Middelbaar opgeleid	40,7%**	32,3%	36,0%*	30,1%
Hoger opgeleid	21,1%	19,4%	19,0%	16,9%
Onbekend	9,1%	14,4%*	12,6%	19,3%**
Positie bij start WIA				
WGA 35-80	38,7%**	31,1%	38,8%*	32,3%
WGA 80-100	56,9%	68,5%**	58,8%	67,4%**
IVA	4,4%**	0,4%	2,4%**	0,3%
Meerdere diagnoses				
Ja	78,9%	82,0%	74,5%	79,9%*
Nee	21,1%	18,0%	25,5%*	20,1%
Diagnose				
Botspierstelsel	27,6%	25,5%	24,3%	26,2%
Psychische aandoeningen	46,2%	44,6%	40,1%	41,7%
Overig	26,2%	30,0%	35,6%	32,0%
Baan bij start WGA				
Ja	21,5%	27,6%*	27,9%	30,6%
Nee	78,5%*	72,4%	72,1%	69,4%
Ziektewet				
Ja	70,8%**	61,6%	64,5%	58,5%
Nee	29,2%	38,4%**	35,5%	41,5%

*Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.*

Tabel 4.1 bevat de uitkomsten voor de overige gesprekken. Het aantal WGA'ers dat een competentietestgesprek, een HWH-gesprek of een workshop krijgt, is veel beperkter en, zoals uit de uitkomsten blijkt, een meer specifieke groep.

De groep die, in geval van *uitgebreide dienstverlening*, een competentietestgesprek, een HWH-gesprek of een workshop krijgt,

- is jonger;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker middelbaar opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 of IVA (bij de start van de WIA-uitkering);

- heeft minder vaker een baan bij start van de uitkering;
- is vaker afkomstig uit vangnet ZW.

De groep die, in geval van *reguliere dienstverlening*, een competentietestgesprek, een HWH-gesprek of een workshop krijgt,

- is jonger;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker middelbaar opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 of IVA (bij de start van de WIA-uitkering);
- heeft minder vaak meerdere diagnoses.

4.3 TRAJECTEN

Trajecten zijn onderverdeeld in vijf type trajecten: scholing, modulair traject, naar-werktraject, werkfittraject en overig traject. Hieronder geven we steeds aan op welke kenmerken de WGA'ers die een bepaald traject hebben gevolgd (of nog steeds volgen) afwijken van de totale groep.

4.3.1 Werkfit maken

Tabel 4.2 bevat de uitkomsten van de vergelijkingen tussen degenen die een werkfittraject volgen en de totale groep.

De groep die, in geval van *uitgebreide dienstverlening*, een werkfittraject volgt,

- is jonger;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker hoger opgeleid en minder vaak lager opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering);
- heeft minder vaker meerdere diagnoses;
- heeft vaker psychische aandoeningen en minder vaak overige diagnose (dus niet botspierstelsel of psychische aandoeningen);
- heeft minder vaker een baan bij start van de uitkering;
- is vaker afkomstig uit de Ziektewet.

De groep die, in geval van *reguliere dienstverlening*, een werkfittraject volgt,

- is vaker man;
- is jonger;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker hoger of middelbaar opgeleid en minder vaak lager opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering).

Tabel 4.2 **Vergelijking bereik trajecten werkfit maken**

	Experimentgroep met overig gesprek	Experimentgroep totaal	Reguliere dienstverleningsgroep met overig gesprek	Reguliere dienstverleningsgroep totaal
Geslacht				
Man	44,9%	44,9%	46,7%*	43,5%
Vrouw	55,1%	55,1%	53,3%	56,5%*
Leeftijd				
18-29	9,0%	7,6%	8,4%	7,9%
30-39	27,7%**	20,5%	22,8%**	18,7%
40-49	24,8%	23,2%	26,1%*	22,7%
50-59	29,0%	30,1%	32,1%	31,8%
60-66	9,5%	18,5%**	10,6%	18,9%**
Burgerlijke staat				
Ongehuwd	62,4%**	55,9%	56,4%**	52,2%
Gehuwd	37,6%	44,1%**	43,6%	47,8%**
Opleiding				
Lager opgeleid	27,9%	34,0%**	27,8%	33,7%**
Middelbaar opgeleid	35,2%*	32,3%	35,2%**	30,1%
Hoger opgeleid	23,8%**	19,4%	20,5%**	16,9%
Onbekend	13,1%	14,4%	16,5%	19,3%*
Positie bij start WIA				
WGA 35-80	48,1%**	31,1%	51,7%**	32,3%
WGA 80-100	51,9%	68,5%**	48,3%	67,4%**
IVA	0,0%	0,4%	0,0%	0,3%
Meerdere diagnoses				
Ja	78,5%	82,0%**	77,8%	79,9%
Nee	21,5%**	18,0%	22,2%	20,1%
Diagnose				
Botspierstelsel	24,2%	25,5%	25,9%	26,2%
Psychische aandoeningen	49,2%**	44,6%	43,8%	41,7%
Overig	26,6%	30,0%*	30,3%	32,0%
Oude baan				
Ja	23,2%	27,6%**	27,9%	30,6%
Nee	76,8%**	72,4%	72,1%	69,4%
Ziektewet				
Ja	68,0%**	61,6%	60,9%	58,5%
Nee	32,0%	38,4%**	39,1%	41,5%

Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.

4.3.2 Scholing

De tabel met de uitkomsten van de vergelijkingen tussen degenen die een scholingstraject volgen en de totale groep staat in de bijlage.

De groep die, in geval van *uitgebreide dienstverlening*, een scholingstraject volgt,

- is vaker man;
- is jonger;
- is vaker middelbaar opgeleid;

- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering);
- is vaker afkomstig uit de Ziektewet.

De groep die, in geval van *reguliere dienstverlening*, een scholingstraject volgt,

- is vaker man;
- is minder vaak lager opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering).

4.3.3 Modulaire trajecten

De tabel met de uitkomsten van de vergelijkingen tussen degenen die modulaire trajecten volgen en de totale groep staat in de bijlage.

De groep die, in geval van *uitgebreide dienstverlening*, een modulair traject volgt,

- is minder vaak 60-plus;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker lager opgeleid en minder vaak hoger opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 80-100 (bij de start van de WIA-uitkering);
- heeft vaker meerdere diagnoses;
- heeft vaker een overige diagnose (dus niet botspierstelsel of psychische aandoeningen);
- heeft minder vaker een baan bij start van de uitkering;
- is vaker afkomstig uit de Ziektewet.

De groep die, in geval van *reguliere dienstverlening*, een modulair traject volgt,

- is minder vaak 60-plus;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker lager opgeleid en minder vaak hoger opgeleid;
- heeft vaker meerdere diagnoses;
- heeft vaker een psychische aandoening;
- is vaker afkomstig uit de Ziektewet.

4.3.4 Trajecten naar werk

De tabel met de uitkomsten van de vergelijkingen tussen degenen die trajecten naar werk volgen en de totale groep staat in de bijlage.

De groep die, in geval van *uitgebreide dienstverlening*, een traject naar werk volgt,

- is jonger;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker hoger opgeleid en minder vaak lager opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering);
- heeft minder vaak meerdere diagnoses;
- is vaker afkomstig uit de Ziektewet.

De groep die, in geval van *reguliere dienstverlening*, een traject naar werk volgt,

- is jonger;
- is vaker ongehuwd;
- is vaker hoger opgeleid en minder vaak lager opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering);
- heeft minder vaak meerdere diagnoses;
- heeft vaker een psychische aandoening;

- heeft minder vaker een baan bij start van de uitkering;
- is vaker afkomstig uit de Ziektewet.

4.4 INSTRUMENTEN

Instrumenten bestaan uit inzet van een test door een Competentie Test Centrum, vrijwilligerswerk, herbeoordeling, jobcoach, proefplaatsing, scholing, verzekeringsartsenconsult, professioneel overleg, workshop en overige instrumenten.

Tabel 4.3 **Vergelijking bereik instrumenten**

	Experimentgroep met instrument	Experimentgroep totaal	Reguliere dienstverleningsgroep met instrument	Reguliere dienstverleningsgroep totaal
Geslacht				
Man	49,9%**	44,9%	51,3%**	43,5%
Vrouw	50,1%	55,1%**	48,8%	56,5%**
Leeftijd				
18-29	9,2%	7,6%	7,9%	7,9%
30-39	21,6%	20,5%	23,0%*	18,7%
40-49	22,4%	23,2%	23,4%	22,7%
50-59	30,0%	30,1%	31,3%	31,8%
60-66	16,8%	18,5%	14,5%	18,9%**
Burgerlijke staat				
Ongehuwd	58,4%	55,9%	53,8%	52,2%
Gehuwd	41,6%	44,1%	46,3%	47,8%
Opleiding				
Lager opgeleid	31,5%	34,0%	33,6%	33,7%
Middelbaar opgeleid	35,6%*	32,3%	28,4%	30,1%
Hoger opgeleid	21,8%	19,4%	18,4%	16,9%
Onbekend	11,0%	14,4%**	19,6%	19,3%
Positie bij start WIA				
WGA 35-80	38,4%**	31,1%	45,5%**	32,3%
WGA 80-100	61,4%	68,5%**	54,1%	67,4%**
IVA	0,2%	0,4%	0,4%	0,3%
Meerdere diagnoses				
Ja	81,0%	82,0%	75,5%*	79,9%
Nee	19,0%	18,0%	24,5%	20,1%*
Diagnose				
Botspierstelsel	23,4%	25,5%	27,5%	26,2%
Psychische aandoeningen	47,0%	44,6%	43,3%	41,7%
Overig	29,7%	30,0%	29,1%	32,0%
Oude baan				
Ja	27,8%	27,6%	30,9%	30,6%
Nee	72,2%	72,4%	69,1%	69,4%
Ziektewet				
Ja	63,7%	61,6%	57,1%	58,5%
Nee	36,3%	38,4%	42,9%	41,5%

Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.

Tabel 4.3 bevat de uitkomsten van de vergelijkingen tussen degenen die instrumenten krijgen en de totale groep.

De groep die, in geval van *uitgebreide dienstverlening*, instrumenten krijgt,

- is vaker man;
- is vaker middelbaar en hoger opgeleid;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering).

De groep die, in geval van *reguliere dienstverlening*, instrumenten krijgt,

- is vaker man;
- is jonger;
- heeft vaker de positie WGA 35-80 (bij de start van de WIA-uitkering);
- heeft vaker meerdere diagnoses.

4.5 INZET DIENSTVERLENING NAAR WGA-CLASSIFICATIE

De mate van arbeidsongeschiktheid is een belangrijk onderscheid in de WGA. Ook uit bovenstaande analyses blijkt dat de positie bij de start van de uitkering – WGA 35-80 of WGA 80-100 – invloed heeft op de dienstverlening.

Tabel 4.4 bevat het aantal ingezette gesprekken, trajecten en instrumenten uitgesplitst naar WGA 35-80 en WGA 80-100. Hieruit blijkt dat de 35-80 groep gemiddeld meer gesprekken, meer trajecten en meer instrumenten krijgt dan de 80-100 groep. De verschillen zijn echter niet heel groot.

Tabel 4.4 Gemiddeld aantal ingezette gesprekken, trajecten en instrumenten naar WGA-classificatie

	Experimentgroep		Reguliere dienstverleningsgroep	
	(A) 35-80	(B) 80-100	(A) 35-80	(B) 80-100
Aantal gesprekken	4,83 ^B	4,00	3,52 ^B	2,70
Aantal trajecten	0,51 ^B	0,30	0,45 ^B	0,24
Aantal instrumenten	0,26 ^B	0,17	0,16 ^B	0,09

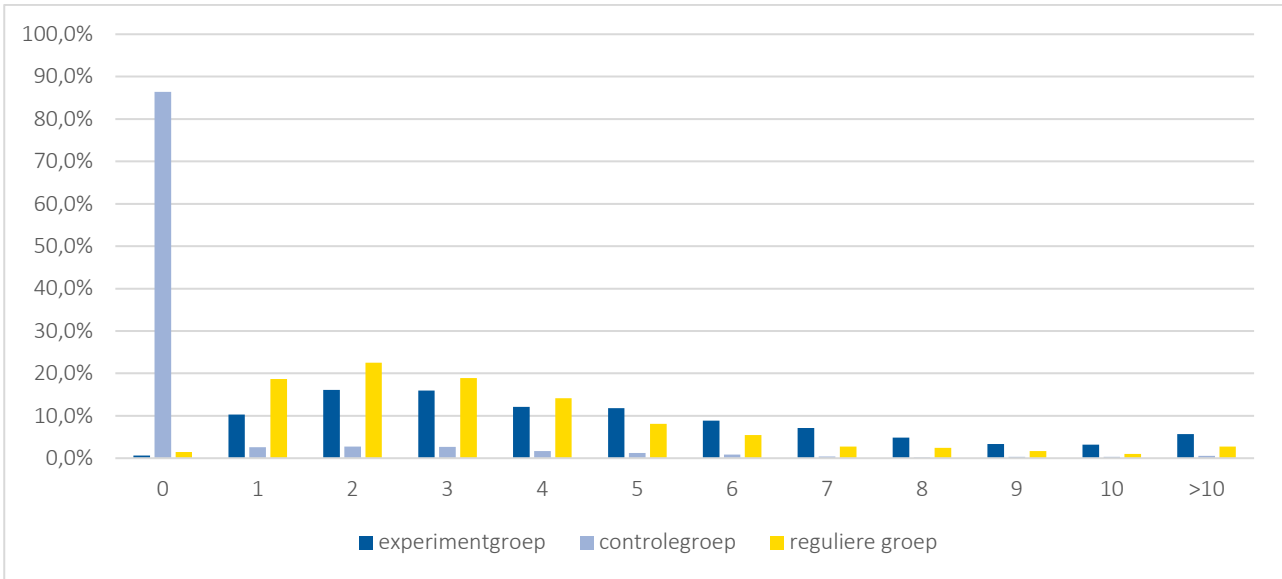
Toelichting: een superscript A of B geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A of B.

4.5.1 Verdeling gesprekken

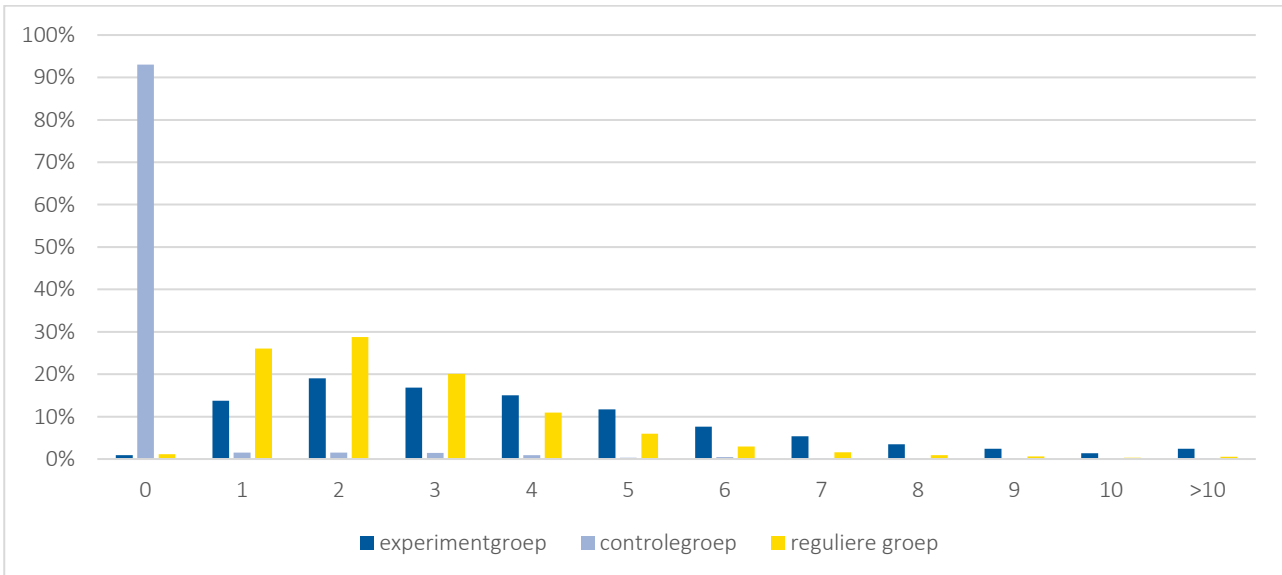
De inzet van dienstverlening, waaronder ook gesprekken, is maatwerk. Dus niet iedereen hoeft hetzelfde aantal gesprekken te krijgen. De figuren 4.1 en 4.2 geven een indruk hoe het aantal gesprekken is verdeeld over de verschillende groepen, apart voor WGA 35-80 en WGA 80-100.

Het grootste deel van de WGA'ers in de controlegroep krijgt logischerwijs nul gesprekken. Daarnaast zien we dat de WGA'ers met reguliere dienstverlening vaker een lager aantal gesprekken krijgen, waar WGA'ers in de experimentgroep vaker een hoger aantal gesprekken krijgen.

Figuur 4.1 Verdeling aantal gesprekken – WGA 35-80

Figuur 4.2 Verdeling aantal gesprekken – WGA 80-100

4.6 LOPENDE EN AFGERONDE TRAJECTEN

De uitkomsten van de analyses naar het effect van dienstverlening (zie hoofdstuk 5) op een van de uitkomstmaten, het aandeel personen dat aan het werk gaat, is gebaseerd op de groep mensen die minimaal één jaar kunnen worden gevolgd.²⁰ Dit is in deze fase van het experiment nog een beperkt deel van de totale onderzoekspopulatie (33%). Op basis van de data kunnen we, voor wat betreft werkgerelateerde uitkomsten, nog niemand langer dan 1,5 jaar volgen.

Voor een deel van de onderzoekspopulatie worden trajecten ingekocht. De duur van deze trajecten verschilt, maar er zijn trajecten die zeker een half jaar kunnen duren. Daarbij is ook stapeling mogelijk, bijvoorbeeld eerst modulair, dan werkfit en daarna naar werk of eerst werkfit en daarna naar werk. Het ligt dus voor de

²⁰ Om het effect te kunnen meten op het aandeel mensen dat binnen één jaar aan het werk gaat, moeten mensen dus minimaal één jaar gevolgd kunnen worden.

hand dat (ook) een deel van de groep die minimaal één jaar kan worden gevolgd aan het einde van de observatieperiode (maart 2021) nog een lopend traject had.

Tabel 4.5 laat zien dat dit inderdaad zo is. In de experimentgroep heeft bijvoorbeeld ruim 23% van de personen (in de 35-80 groep is dit ruim 31%) nog een lopend traject. Voor een groot deel zijn dit werkfittrajecten. Dit is ook te zien in de afgeronde trajecten. Werkfittrajecten zijn op dit moment veel vaker ingezet dan naar-werktrajecten. Werkfittrajecten hebben niet primair tot doel om mensen in een baan te plaatsen.

Tabel 4.5 Lopende en afgeronde trajecten maart 2021 voor WGA'ers die minimaal een jaar eerder met hun dienstverleningstraject zijn gestart

		Totaal	Modulair	Werkfit	Naar werk	Overig (incl. scholing)
Lopend traject maart 2021						
WGA totaal	Experimentgroep	23,2%	5,2%	15,4%	1,7%	1,7%
	Controlegroep	4,5%	0,3%	3,2%	0,5%	0,8%
	Reguliere groep	19,2%	3,2%	13,1%	1,9%	1,7%
	Totaal	23,2%	5,2%	15,4%	1,7%	1,7%
WGA 35-80	Experimentgroep	31,3%	3,9%	21,6%	2,9%	3,7%
	Controlegroep	8,5%	0,4%	5,4%	1,1%	1,9%
	Reguliere groep	28,7%	3,0%	20,0%	3,7%	3,1%
	Totaal	23,4%	2,5%	16,1%	2,7%	3,0%
WGA 80-100	Experimentgroep	19,2%	5,8%	12,3%	1,0%	0,6%
	Controlegroep	2,6%	0,3%	2,1%	0,2%	0,3%
	Reguliere groep	13,6%	3,3%	9,0%	0,8%	0,8%
	Totaal	11,8%	3,1%	7,8%	0,7%	0,6%
Afgerond traject maart 2021						
WGA totaal	Experimentgroep	18,8%	7,7%	8,9%	1,7%	0,9%
	Controlegroep	3,2%	0,2%	1,4%	0,4%	1,4%
	Reguliere groep	14,9%	5,3%	7,6%	1,0%	1,7%
	Totaal	12,4%	4,4%	6,0%	1,1%	1,3%
WGA 35-80	Experimentgroep	26,6%	6,4%	15,4%	3,7%	2,1%
	Controlegroep	5,8%	0,1%	2,4%	0,8%	2,9%
	Reguliere groep	20,0%	4,1%	11,9%	2,2%	3,4%
	Totaal	17,8%	3,6%	10,1%	2,3%	2,8%
WGA 80-100	Experimentgroep	15,0%	8,4%	5,6%	0,8%	0,3%
	Controlegroep	1,9%	0,3%	0,9%	0,2%	0,6%
	Reguliere groep	12,0%	6,0%	5,1%	0,4%	0,7%
	Totaal	9,7%	4,9%	3,9%	0,4%	0,5%

Samenvattend kunnen we concluderen dat de uitkomsten in deze fase van het experiment pas een eerste indruk zijn, waarbij er nog geen grote effecten te verwachten zijn:

- Op basis van werkgerelateerde uitkomsten kan nog niemand langer dan 1,5 jaar gevolgd worden. De groep die minimaal één jaar kan worden gevolgd, is nog beperkt.
- Voor veel mensen, ook voor de groep die minimaal één jaar kan worden gevolgd, is het traject op het einde van de meetperiode vaak nog lopend.
- Werkfittrajecten, waarvan niet primair het doel is om mensen in een baan te plaatsen, zijn op dit moment veel vaker ingezet dan naar-werktrajecten (die wel dat doel hebben).

5 EFFECTEN VAN DIENSTVERLENING

5.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk bespreken we de eerste, *voorlopige uitkomsten* van de effectmeting. Het gaat hierbij om uitkomstmaten die iets zeggen over:

- Effecten op regulier betaald werk
 - aan het werk komen;
 - duurzaamheid van werk;
 - kwaliteit van werk.
- Effecten op tussenstappen naar regulier betaald werk
- Nevendoelen en afgeleiden:
 - effecten op de WIA-uitkering.

Per type uitkomstmaat bespreken we eerst de beschrijvende analyses, waarin de uitkomsten van de drie groepen met elkaar vergeleken worden. Dit zijn de *intention-to-treat* (ITT) uitkomsten. Daarna bespreken we, in geval van het experiment, de effecten van dienstverlening als rekening gehouden wordt met de zelfmelders. Dit zijn de *local average treatment effect* (LATE) uitkomsten. In geval van de vergelijkingen met de reguliere dienstverlening, bespreken we de effecten waarbij rekening gehouden wordt met verschillen in kenmerken tussen de groep met reguliere dienstverlening en de groepen in het experiment (op basis van gewogen regressies).

De belangrijkste bevindingen zijn:

- Op basis van het experiment (vergelijking experimentgroep met controlegroep) vinden we (nog) geen significante effecten op de uitkomstmaten.
- Er is mogelijk een begin van een effect op het aandeel personen dat aan het werk gaat in een baan van 12 uur per week of meer. Na ongeveer acht maanden beginnen de aandelen in de experiment- en controlegroep uit elkaar te lopen. Het effect na een jaar is 1,2 procentpunten (van 5,1% naar 6,3%). Dit effect is niet significant, maar komt wel in de buurt van 10%-significantie. Dit effect op de totale groep wordt vooral veroorzaakt door de WGA 35-80 groep. Voor deze groep is het effect 2,8 procentpunten (van 9,5% naar 12,3%). Ook dit effect komt in de buurt van 10%-significantie. Door de relatief kleine aantallen – slechts een derde van de groep kan één jaar gevolgd worden – kunnen deze effecten nog niet significant gemeten worden.
- In het kader van tussenstappen naar betaald werk, vinden we een positief effect van extra dienstverlening versus basale dienstverlening op het aandeel personen dat een werkfittraject volgt. Tegelijkertijd is er een negatief effect van extra dienstverlening versus basale dienstverlening op het aandeel personen dat een werkfittraject succesvol afsluit.

5.2 METHODEN VAN EFFECTMETING

De controlegroep bevat ook WGA'ers die wel dienstverlening krijgen, de zelfmelders. Hierdoor "vervatert" het effect dat we meten enigszins als we een eenvoudige vergelijking van experiment- en controlegroep gebruiken. De ITT is dus een onderschatting. De LATE corrigeert hiervoor.

Intention-to-treat (ITT)

In eerste instantie zal het effect van dienstverlening (of de intentie daartoe) worden bepaald met de intention-to-treatanalyse (ITT). In essentie is dat de vergelijking van de (gemiddelde) uitkomsten tussen experiment- (uitgebreide dienstverlening) en controlegroep (geen of nauwelijks dienstverlening). Hierbij wordt geen rekening gehouden met factoren als niet-naleving, protocolafwijkingen en dergelijke. In het WGA-experiment is er sprake van niet-naleving: een deel van de mensen in de controlegroep, de zelfmelders, hebben wel dienstverlening gehad. De gemiddelde uitkomsten van de controlegroep geven dus geen zuiver beeld van de uitkomsten zonder dienstverlening.

Local average treatment effect (LATE)

Omdat de zelfmelders een specifiek karakter hebben, kunnen zij ook niet zonder meer weggelaten worden of aan de experimentgroep toegevoegd worden. Dit kan leiden tot een vertekening van de resultaten. Daarom gebruiken we een methode die hier – selectie van zelfmelders – rekening mee houdt. Hiermee wordt het *local average treatment effect* (LATE) bepaald: het gemiddelde effect van dienstverlening voor *compliers*, dat wil zeggen degenen die zich houden aan de toewijzing naar experiment- of controlegroep. Het effect dat hiermee wordt bepaald, geldt dus in dit geval voor iedereen die dienstverlening heeft gehad, behalve de zelfmelders.²¹

Vergelijking met reguliere dienstverlening

Ook de groepen die basale dienstverlening ontvangen worden vergeleken met de groepen die geen dienstverlening of uitgebreide dienstverlening ontvangen. Omdat basale dienstverlening plaatsvindt op andere kantoren dan waar het gerandomiseerde experiment plaatsvindt, kunnen de drie groepen klanten met verschillende dienstverlening niet zonder meer met elkaar vergeleken worden. Er kunnen verschillen in samenstelling zijn tussen de groepen, verschillen in de professionals die de dienstverlening bieden en ook de arbeidsmarktomstandigheden tussen de regio's waar kantoren gevestigd zijn kunnen verschillen. Omdat bij de toewijzing van kantoren waar het experiment plaatsvindt rekening is gehouden met regionale spreiding, is de verwachting dat de verschillen in arbeidsmarktomstandigheden beperkt zijn.

Om rekening te houden met verschillen tussen kantoren zijn de twee groepen vergelijkbaar gemaakt op meerdere kenmerken (in termen van gemiddelden) met behulp van weging. Vervolgens zijn de effecten van (extra) dienstverlening bepaald door gewogen regressies. Naast de kenmerken van de WGA'ers worden in deze regressies regionale kenmerken meegenomen: werkloosheid, bruto binnenlands product (BBP) per inwoner en de groei van het BBP per inwoner. Door deze werkwijze zijn de groepen zoveel mogelijk vergelijkbaar gemaakt.²²

Selectie in een baan of in een traject

De kans op een baan verschilt naar verwachting tussen beide groepen. Personen met een baan in de experimentgroep zijn dan niet helemaal vergelijkbaar met personen met een baan in de controlegroep. Bij het vergelijken van baankenmerken (vast contract en gemiddeld uurloon) van individuen tussen twee groepen, wordt daarom rekening gehouden met deze selectie in een baan.

Hetzelfde geldt ook voor de vergelijking tussen groepen van het succesvol afsluiten van een werkfittraject. Omdat de kans op een werkfittraject mogelijk anders (groter) is voor personen die extra dienstverlening krijgen, wordt ook hier bij de vergelijking tussen groepen rekening gehouden met selectie in een werkfittraject.

5.3 REGULIER BETAALD WERK

Het hoofddoel van de dienstverlening is het bevorderen van de arbeidsparticipatie van WGA'ers in regulier betaald werk. Arbeidsparticipatie meten we aan de hand van percentages personen die aan het werk komen,

²¹ Beter gezegd, de zogenaamde *always takers*. Dit zijn de zelfmelders inclusief degenen in de interventiegroep die, als zij in de controlegroep terecht waren gekomen, ook zelfmelder zouden zijn geweest.

²² Voor de vergelijkingen met de basale dienstverlening zullen de uitspraken minder hard zijn dan voor de vergelijking tussen experiment- en controlegroep, omdat we niet kunnen uitsluiten dat er toch verschillen zijn in samenstelling van deze groepen.

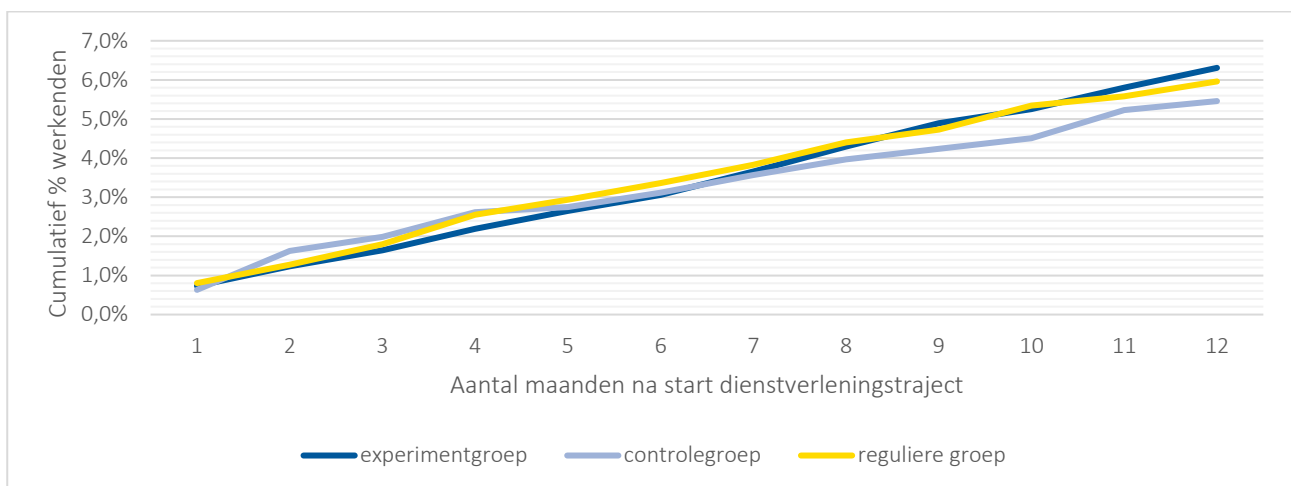
aan de mate waarin men aan het werk is/blijft (duurzaamheid van werk) en aan de kwaliteit van het werk (uurloon, type contract).

Aan het werk komen

In eerste instantie kijken we naar het aandeel personen dat, binnen een bepaalde periode, aan het werk gaat in een nieuwe baan. Hier onderscheiden we grotere banen van minimaal 12 uur in de week en kleinere banen van minder dan 12 uur per week. Het aandeel personen dat binnen een periode aan het werk gaat, berekenen we per maand, van 1 tot en met 12 maanden. Om de ontwikkeling hierin zuiver te houden, nemen we in deze berekeningen alleen personen mee die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden. Dit betekent dat deze uitkomstmaten gebaseerd zijn op ongeveer een derde van de personen, dus slechts een klein deel van de populatie. Alle andere uitkomstmaten zijn gebaseerd op alle personen die minimaal een maand gevolgd kunnen worden (ongeveer 90% van de onderzoekspopulatie).

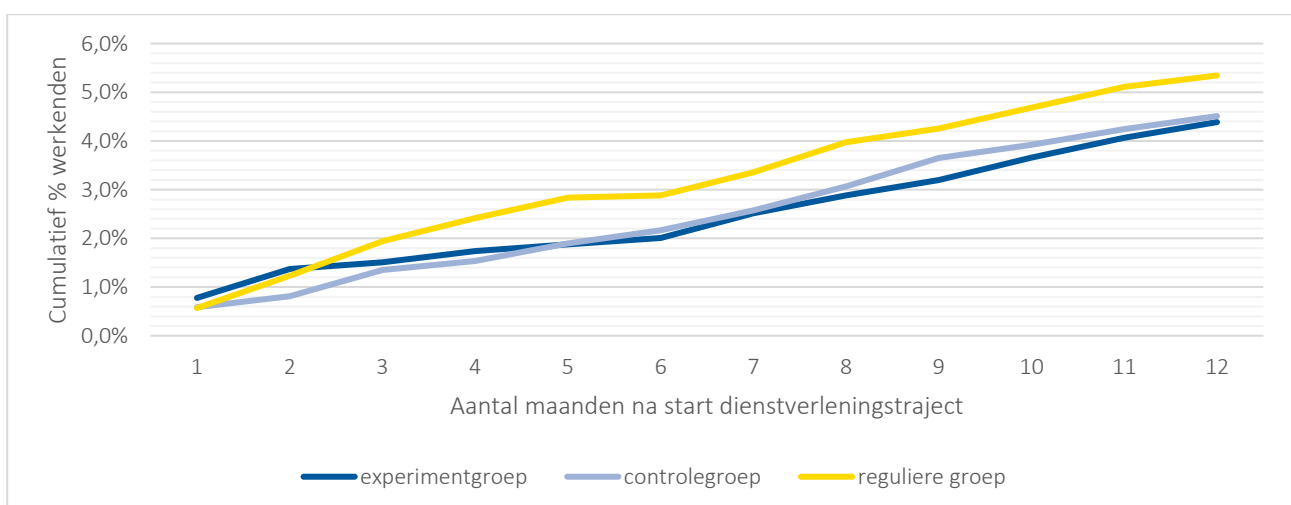
Figuur 5.1 laat zien hoe de aandelen personen die binnen 1 tot 12 maanden aan het werk gaan in een baan van minimaal 12 uur per week verschillen tussen experimentgroep, controlegroep en reguliere dienstverleningsgroep.

Figuur 5.1 Aandeel personen dat aan het werk gaat (≥ 12 uur/week)

Toelichting: De (cumulatieve) percentages zijn berekend over de personen die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden.

Figuur 5.2 Aandeel personen dat aan het werk gaat (< 12 uur/week)

Toelichting: De (cumulatieve) percentages zijn berekend over de personen die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden.

Na zo'n 8 maanden lijkt er een verschil te zijn ontstaan tussen experimentgroep en controlegroep. Het aandeel personen dat binnen 12 maanden aan het werk gaat in een baan van 12 uur per week of meer, is in de experimentgroep (6,3%) iets groter dan in de reguliere groep (6,0%) en ook groter dan in de controlegroep (5,5%). Verschillen zijn echter niet significant.

In geval van kleinere banen (onder de 12 uur per week) lijken mensen met reguliere dienstverlening meer aan het werk te komen dan degenen in de experiment- of controlegroep (figuur 5.2). Ook hier zijn de verschillen echter klein en niet significant. Het aandeel personen dat binnen 12 maanden aan het werk gaat, is in de experimentgroep vrijwel gelijk aan de controlegroep (ca. 4,5%). In de reguliere groep ligt dit percentage hoger (5,3%).

Dezelfde analyse naar het aandeel personen dat aan het werk gaat, hebben we ook apart gedaan voor de groepen WGA 35-80 en WGA 80-100 (de figuren staan in bijlage I). Hieruit blijkt dat WGA'ers in de 35-80 groep vaker werk vinden dan WGA'ers in de 80-100 groep. Het percentage dat binnen een jaar werk vindt, ligt in het geval van WGA 35-80 rond de 11% en in het geval van WGA 80-100 rond de 3%. In geval van WGA 35-80 vindt in de experimentgroep 12,3% binnen 12 maanden werk van 12 uur per week of meer, terwijl dit in de controlegroep 10,6% is. In geval van WGA 80-100 is er weinig verschil tussen experiment- en controlegroep.

Bovenstaande effecten hebben betrekking op werknemers. Er gaan ook mensen aan het werk als zelfstandige. We weten echter niet op welk moment mensen als zelfstandige aan de slag zijn gegaan. Wat we wel weten is of mensen in een bepaald jaar zelfstandige zijn geweest. Dit weten we voor de jaren 2019 en 2020.²³ We veronderstellen dat mensen die in hetzelfde jaar waarin ze in de WIA-uitkering stromen ook zelfstandige zijn geweest, aan het werk zijn gegaan als zelfstandige. Tenzij ze in het jaar daarvoor ook al zelfstandige zijn geweest. Dan veronderstellen we dat zij ook al bij instroom zelfstandige waren. Dit laatste kan alleen gedaan worden voor mensen die ingestroomd zijn in 2020.

Tabel 5.1 Aandeel personen dat aan het werk gaat als zelfstandige

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep	(C) Reguliere dienstverleningsgroep
Arbeid als zelfstandige	2,3%	2,2%	2,1%
Arbeid als zelfstandige, WGA 35-80	3,6%	3,5%	4,1%
Arbeid als zelfstandige, WGA 80-100	1,7%	1,6%	1,1%

Toelichting: een superscript A, B of C geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B of C.

Het aandeel personen dat aan het werk gaat als zelfstandige (over de hele periode) ligt net boven de 2% en verschilt weinig tussen de groepen (tabel 5.1). Ook hier gaan in de 35-80 groep relatief meer WGA'ers aan het werk als zelfstandige dan in de 80-100 groep.

Tabel 5.2 bevat de effecten van dienstverlening op de drie uitkomstmaten van aan het werk komen. De eerste kolom bevat de effecten van extra dienstverlening t.o.v. geen dienstverlening als er rekening gehouden wordt met de zelfmelders (dus op basis van de IV-analyse). Door rekening te houden met de zelfmelders, vinden we nu een iets groter, maar nog (net) niet significant²⁴ effect van 1,2 procentpunten van extra dienstverlening op het aandeel personen dat binnen een jaar een baan vindt van 12 uur per week of meer. Tussen haakjes staan steeds de 'van-naar' waarden van de effecten. In dit geval heeft het effect geleid tot een toename (van 1,2 procentpunten) in het aandeel personen dat aan het werk gaat (\geq 12 uur/week) binnen 1 jaar van 5,1% (in geval van geen dienstverlening) naar 6,3% (in geval van extra dienstverlening). De effecten op de andere twee uitkomstmaten zijn klein en ook niet significant.

²³ De data over 2020 voor zelfstandigen zijn nog niet helemaal compleet. Dit geldt echter voor alle groepen, dus is niet verstorend voor de effectmeting.

²⁴ Het significantieniveau is 13%.

Tabel 5.2 Effecten van dienstverlening op aan het werk komen

	Experimentgroep versus controlegroep		Experimentgroep versus reguliere dienstverleningsgroep		Reguliere dienstverleningsgroep versus controlegroep (excl. zelfmelders)	
Aandeel personen dat aan het werk gaat (\geq 12 uur/week) binnen 1 jaar	1,2%	(5,1% - 6,3%)	0,9%	(5,4% - 6,3%)	0,5%	(5,5% - 6,0%)
Aandeel personen dat aan het werk gaat (< 12 uur/week) binnen 1 jaar	0,0%	(4,4% - 4,4%)	-1,0%	(5,4% - 4,4%)	1,1%	(4,3% - 5,3%)
Aandeel personen dat aan het werk gaat als zelfstandige	0,1%	(2,2% - 2,3%)	0,3%	(2,0% - 2,3%)	-0,3%	(2,5% - 2,1%)

** Significant op 5%-niveau, * significant op 10%-niveau.

De tweede kolom in tabel 5.2 bevat de effecten van extra dienstverlening t.o.v. basale dienstverlening, de derde kolom bevat de effecten van basale dienstverlening t.o.v. geen dienstverlening (beide op basis van gewogen regressieanalyse). In de vergelijking tussen basale dienstverlening en geen dienstverlening, dus tussen de reguliere dienstverleningsgroep en de controlegroep, zijn de zelfmelders niet meegenomen (omdat zij juist wel dienstverlening hebben gehad). Geen van de effecten in deze twee kolommen zijn significant. Wel zijn de effecten vrij consistent, in de zin dat de effecten in kolom 2 en 3 bij elkaar opgeteld ongeveer gelijk zijn aan het effect in kolom 1.

Tabel 5.3 Effecten van dienstverlening op aan het werk komen naar WGA classificatie

	Experimentgroep versus controlegroep		Experimentgroep versus reguliere dienstverleningsgroep		Reguliere dienstverleningsgroep versus controlegroep (excl. zelfmelders)	
	WGA 35-80	WGA 80-100	WGA 35-80	WGA 80-100	WGA 35-80	WGA 80-100
Aandeel personen dat aan het werk gaat (\geq 12 uur/week) binnen 1 jaar	2,8%	0,5%	2,3%	0,0%	0,5%	0,4%
	(9,5% - 12,3%)	(2,9% - 3,4%)	(10,0% - 12,3%)	(3,3% - 3,4%)	(9,8% - 10,3%)	(3,0% - 3,4%)
Aandeel personen dat aan het werk gaat (< 12 uur/week) binnen 1 jaar	0,9%	-0,4%	-2,9%*	-0,2%	3,2%*	0,1%
	(7,0% - 7,9%)	(3,0% - 2,6%)	(10,8% - 7,9%)	(2,9% - 2,6%)	(6,4% - 9,7%)	(2,8% - 2,9%)
Aandeel personen dat aan het werk gaat als zelfstandige	0,2%	0,1%	-0,6%	0,6%**	0,9%	-0,8%**
	(3,3% - 3,6%)	(1,6% - 1,7%)	(4,1% - 3,6%)	(1,1% - 1,7%)	(3,2% - 4,1%)	(1,9% - 1,1%)

** Significant op 5%-niveau, * significant op 10%-niveau.

Tabel 5.3 laat de effecten zien van dienstverlening op aan het werk komen naar WGA-classificatie. De effecten van extra dienstverlening lijken zich voornamelijk voor te doen op het aandeel personen dat aan het werk gaat in een grotere baan bij de WGA 35-80 groep. In de experimentgroep ligt dit aandeel 2,8 procentpunten hoger dan in de controlegroep. Ook dit effect is (net) niet significant, mede door de lagere aantallen in de 35-80 groepen.²⁵ Verder lijkt het erop dat, in het geval van WGA 35-80, een groter aandeel WGA'ers een kleine baan (minder dan 12 uur per week) vindt in de reguliere dienstverleningsgroep dan in de experiment- en controlegroep. Daarnaast lijkt het erop dat, in het geval van WGA 80-100, een kleiner aandeel WGA'ers aan het werk gaat als zelfstandige in de reguliere dienstverleningsgroep dan in de experiment- en controlegroep.

²⁵ Het significantieniveau is 15%.

Duurzaamheid van werk

Omdat personen meerdere keren een baan kunnen hebben en weer verliezen, berekenen we welk deel van de tijd personen een (nieuwe) baan hebben. Terwijl de hierboven gebruikte uitkomstmaten betrekking hebben op het moment waarop de eerste (nieuwe) baan gevonden wordt, wordt bij deze fracties beter rekening gehouden met hoe lang men gedurende de hele periode werk heeft.

Er zijn twee verschillende fracties. De 'fractie werk dagen' is het aantal dagen werk gedeeld door het totaal aantal dagen in de meetperiode.²⁶ De 'fractie werk uren' is het aantal uren werk gedeeld door het totaal aantal uren in de meetperiode. De laatste fractie houdt dus ook rekening met de grootte van de banen (uren in de week), terwijl de eerste fractie alleen rekening houdt met het feit of men op die dag wel of geen baan heeft.

Tabel 5.4 Fracties van de tijd dat personen werk hebben, in dagen en in uren

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep	(C) Reguliere dienstverleningsgroep
Fractie werk dagen	3,3%	3,2%	3,5%
Fractie werk uren	1,8%	1,8%	1,8%

Toelichting: een superscript A, B of C geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B of C.

Tabel 5.4 bevat de beide fracties per groep. Er zijn geen significante verschillen in fracties tussen de groepen. De fractie werk (in dagen) ligt in de experimentgroep iets hoger dan in de controlegroep, maar iets lager dan in de reguliere groep. Uitgedrukt in uren zijn de fracties werk in alle groepen gelijk.

Tabel 5.5 Effecten van dienstverlening op duurzaamheid van werk

	Experimentgroep versus controlegroep	Experimentgroep versus reguliere dienstverleningsgroep	Reguliere dienstverleningsgroep versus controlegroep (excl. zelfmelders)
Fractie werk dagen	0,2% (3,0% - 3,3%)	0,1% (3,2% - 3,3%)	0,1% (3,5% - 3,5%)
Fractie werk uren	0,1% (1,7% - 1,8%)	0,1% (1,7% - 1,8%)	-0,2% (2,0% - 1,8%)

** Significant op 5%-niveau, * significant op 10%-niveau.

Ook de effecten waarbij rekening gehouden wordt met zelfmelders en verschillen in kenmerken tussen de groepen zijn klein en niet-significant (tabel 5.5). Dit is niet verassend, gezien de fase waarin het experiment zich bevindt.

Kwaliteit van werk

Het aandeel personen met een vast contract aan het einde van de meetperiode is in de experimentgroep gelijk aan 0,9%. Dit ligt iets hoger dan in de controlegroep (0,7%) en in de reguliere groep (0,8%). Verschillen zijn niet significant. Kijken we alleen naar het aandeel personen met een vast contract als aandeel van de werkenden, dan worden de verschillen meer zichtbaar, maar deze zijn nog steeds niet significant.

Het gemiddelde uurloon ligt in de experimentgroep iets lager dan in de controlegroep (€ 16,38 versus € 17,54). In de reguliere groep ligt het gemiddelde uurloon significant lager (€ 15,11).

²⁶ Dus als iemand bijvoorbeeld in 300 dagen één baan heeft gehad die 30 dagen heeft geduurd, dan is de fractie werk dagen gelijk aan $30/300 = 0,1$, ofwel 10%.

Tabel 5.6 Kwaliteit van werk

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep	(C) Reguliere dienstverleningsgroep
Type contract (einde meetperiode)			
Geen baan	94,0%	94,2%	93,5%
Contract bepaalde tijd	5,1%	5,1%	5,6%
Contract onbepaalde tijd	0,9%	0,7%	0,8%
Aandeel contract onbepaalde tijd*	16,4%	13,8%	15,1%
Uurloon (gemiddeld)			
Uurloon	€ 16,38 ^C	€ 17,54	€ 15,11

Toelichting: een superscript A, B of C geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B of C.

* Als aandeel van het totaal aantal personen met een baan.

Als rekening gehouden wordt met zelfmelders en verschillen in kenmerken tussen de groepen, vinden we nog steeds geen significante verschillen tussen de aandelen personen met een vast contract (als aandeel van het totaal aantal personen met een baan) aan het einde van de meetperiode. De verschillen in uurloon zijn hierdoor kleiner geworden, waardoor er nu geen significant effect meer is.

Tabel 5.7 Effecten van dienstverlening op kwaliteit van werk[†]

	Experimentgroep versus controlegroep	Experimentgroep versus reguliere dienstverleningsgroep	Reguliere dienstverleningsgroep versus controlegroep (excl. zelfmelders)
Aandeel contract onbepaalde tijd (einde meetperiode) ^{††}	4,9% (11,4% - 16,4%)	0,2% (13,6% - 13,8%)	-2,1% (17,1% - 15,1%)
Uurloon	€ -0,21 (€16,59 - €16,38)	€ 0,39 (€15,99 - €16,38)	€ 0,37 (€14,74 - €15,11)

** Significant op 5%-niveau, * significant op 10%-niveau.

† Gecontroleerd voor selectie in een baan.

†† Als aandeel van het totaal aantal personen met een baan.

5.4 TUSSENSTAPPEN NAAR BETAALD WERK

Een deel van de WGA'ers heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt en voor deze groep is werk in regulier betaalde arbeid op korte termijn niet realistisch. Een deel van de dienstverlening van UWV is erop gericht om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. De effecten van dit soort dienstverlening komen (nog) niet tot uitdrukking in werkhervatting, maar in houding en gedrag ten aanzien van werk en vaardigheden om te werken en werk te vinden.

Een manier om tussenstappen naar werk in beeld te brengen, is de participatieladder. De participatieladder kent zes treden, van isolement tot betaald regulier werk. Voor de experimentgroep en de groep met reguliere dienstverlening wordt de participatieladder bijgehouden. Elke mutatie op de participatieladder wordt, als het goed is, geregistreerd. Op dit moment is de kwaliteit van de gegevens over de participatieladder nog onzeker. Voor de controlegroep zijn er geen gegevens over de participatieladder.²⁷

²⁷ Deze gegevens zijn er (zeer waarschijnlijk) wel aan het eind van de volgperiode van drie jaar, maar mogelijk slechts voor een deel.

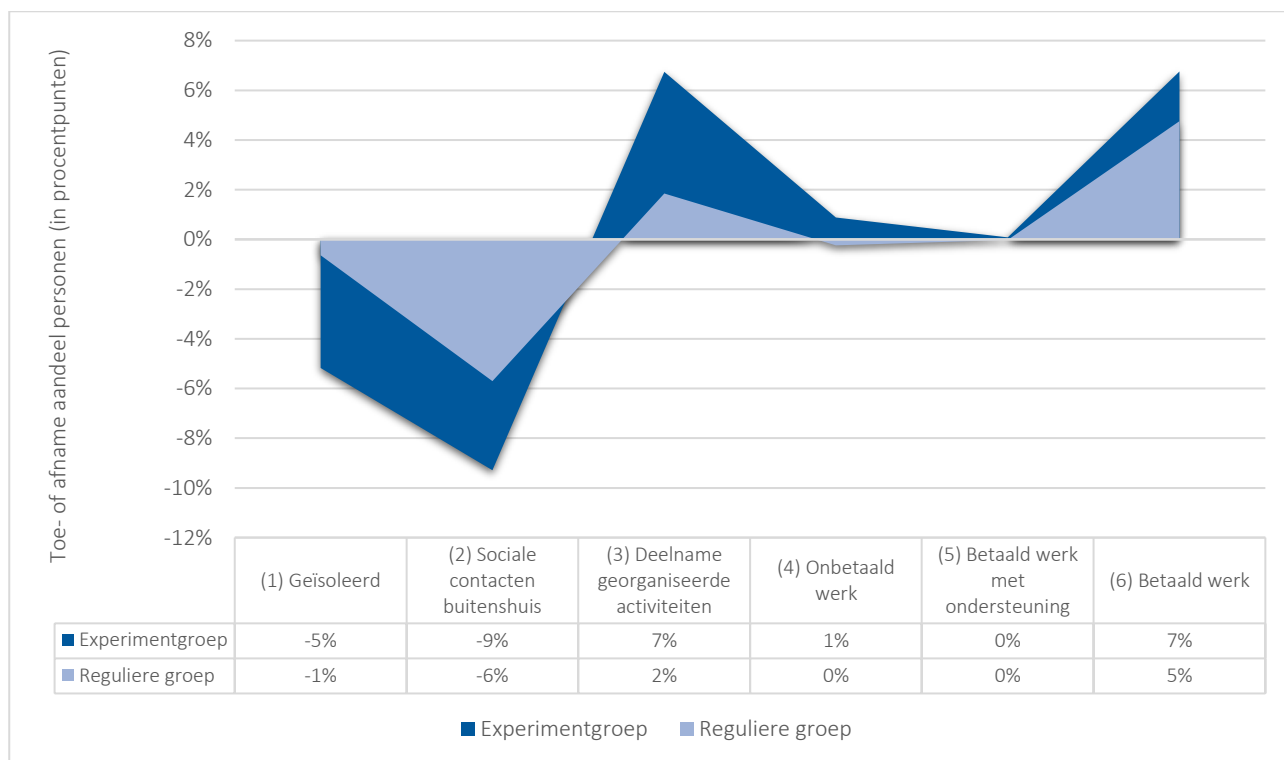
Tabel 5.8 Begin- en eindstanden op de participatieladder

	Experimentgroep		Reguliere dienstverleningsgroep	
	Beginstand	Eindstand	Beginstand	Eindstand
(1) Geïsoleerd	25%	20%	16%	15%
(2) Sociale contacten buitenshuis	47%	37%	45%	40%
(3) Deelname georganiseerde activiteiten	18%	24%	23%	25%
(4) Onbetaald werk	5%	6%	8%	8%
(5) Betaald werk met ondersteuning	1%	1%	3%	3%
(6) Betaald werk	4%	11%	5%	10%

Toelichting: Deze tabel bevat het aandeel personen per trede van de participatieladder op basis van de eerste waarneming per persoon (beginstand) en de laatste waarneming per persoon (eindstand).

Tabel 5.8 laat de begin- en eindstand zien op de participatieladder van de experimentgroep en de reguliere dienstverleningsgroep. De beginstand is de eerste waarneming per persoon, meestal binnen een maand na de start van het dienstverleningstraject. De eindstand is de laatste waarneming per persoon, het moment waarop de laatste mutatie heeft plaatsgevonden. Als er geen mutatie is geweest, is de eindstand gelijk aan de beginstand.

Figuur 5.3 Meer doorstroom op de participatieladder in de experimentgroep dan in de reguliere dienstverleningsgroep

Toelichting: Deze figuur laat de veranderingen zien van het aandeel personen per trede van de participatieladder tussen de beginstand (eerste waarneming per persoon) en de eindstand (laatste waarneming per persoon). In de experimentgroep is bijvoorbeeld het aandeel WGA'ers op de eerste trede (geïsoleerd) in de observatieperiode gedaald met 5 procentpunten (van 24% naar 19%).

Figuur 5.3 laat de verschuivingen in de participatieladder zien in de experimentgroep en de groep met reguliere dienstverlening. Deze verschuivingen zijn gebaseerd op het verschil tussen de beginstand en de eindstand van de participatieladder. Als we de verschuivingen op de participatieladder tussen de experimentgroep en de groep met reguliere dienstverlening vergelijken, zien we dat er in de experimentgroep meer vooruitgang is geboekt in tussenstappen naar betaald werk. Het aandeel personen in de

experimentgroep is op de eerste twee treden van de participatieladder sterker gedaald en op de hogere treden van de participatieladder sterker gestegen dan in de reguliere dienstverleningsgroep.

Tabel 5.9 Tussenstappen naar betaald werk

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep	(C) Reguliere dienstverleningsgroep
Aandeel personen dat start met vervoltraject			
Werkfit worden	20,0% ^{B, C}	4,1%	17,0% ^B
Scholing of Op weg naar werk	4,3% ^B	1,5%	4,0% ^B
Traject succesvol afgesloten			
Werkfittraject succesvol afgesloten*	59,0%	67,0%**	68,2% ^A

Toelichting: een superscript A, B of C geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B of C.

* Percentage gemeten op basis van het aantal personen dat een werkfittraject heeft afgesloten.

** Gebaseerd op een klein aantal personen.

Tabel 5.9 bevat de andere uitkomstmaten die, naast de participatieladder, iets zeggen over tussenstappen naar werk. Maar omdat deze uitkomstmaten betrekking hebben op het volgen van bepaalde trajecten, en mensen in de controlegroep nauwelijks trajecten volgen, vergelijken we deze uitkomstmaten alleen tussen experimentgroep en reguliere dienstverleningsgroep.

In de experimentgroep worden significant vaker werkfittrajecten gestart dan in de reguliere groep. Het succespercentage (van degenen die zijn gestart en van wie het traject niet meer lopend is) ligt daarentegen wel lager in de experimentgroep. Samengenomen blijkt dat het aandeel personen dat een werkfittraject succesvol heeft afgesloten ten opzichte van het totaal aantal personen in beide groepen vrijwel hetzelfde is. Dit betekent dat de extra werkfittrajecten in de experimentgroep vrijwel allemaal niet succesvol afgesloten zijn.

Het aandeel personen dat is gestart met een vervoltraject Scholing of Op weg naar werk is in beide groepen vrijwel gelijk.

Tabel 5.10 Effecten van dienstverlening op tussenstappen naar betaald werk

	Experimentgroep versus controlegroep	Experimentgroep versus reguliere dienstverleningsgroep	Reguliere dienstverleningsgroep versus controlegroep (excl. zelfmelders)
Aandeel personen dat start met vervoltraject			
Werkfit worden	n.v.t.	3,0%** (17,0% - 20,0%)	n.v.t.
Scholing of Op weg naar werk	n.v.t.	0,4% (4,0% - 4,3%)	n.v.t.
Traject succesvol afgesloten			
Werkfittraject succesvol afgesloten [†]	n.v.t.	-9,5%** (68,6% - 59,0%)	n.v.t.

[†] Percentage gemeten op basis van het aantal personen dat een werkfittraject heeft afgesloten.

** Significant op 5%-niveau, * significant op 10%-niveau.

Ook als we rekening houden met verschillen in kenmerken tussen de groepen, zijn beide effecten significant (tabel 5.10). Extra dienstverlening bovenop de basale dienstverlening zorgt ervoor dat

- het aandeel personen dat een werkfittraject volgt 3,0 procentpunten hoger wordt

- het aandeel personen dat een werkfittraject succesvol afsluit 9,5 procentpunten lager wordt.

5.5 NEVENDOELLEN EN AFGELEIDEN

Naast het effect op participatie in regulier betaald werk en de tussenstappen naar betaald werk, bekijken we ook een aantal andere mogelijke effecten van de dienstverlening (als gevolg van de dienstverlening zelf of via het hebben van werk).

Effecten op de WIA-uitkering

Tabellen 5.11 en 5.12 bevatten voor de drie groepen de uitkomstmaten die betrekking hebben op ontwikkelingen in de uitkering zelf. Tabel 5.11 laat zien dat er beperkte verschillen zijn tussen de groepen wat betreft type uitkering aan het einde van de meetperiode. In de experimentgroep hebben mensen aan het einde van de meetperiode vaker een IVA-uitkering. Dit komt waarschijnlijk doordat mensen (die eigenlijk in de IVA thuishoren) in geval van (intensievere) dienstverlening eerder een herbeoordeling krijgen.

Verder hebben WGA'ers in de reguliere dienstverleningsgroep vaker loongerelateerde uitkeringen en minder vaak vervolguitkeringen met verdiensten lager dan 50% van de restverdiencapaciteit dan in de controlegroep. Uit tabel 5.12 volgt dat er geen significante verschillen zijn in de overige uitkomstmaten die betrekking hebben op ontwikkelingen in de WIA-uitkering.

Tabel 5.11 Type uitkering aan het einde van de meetperiode

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep	(C) Reguliere dienstverleningsgroep
Loongerelateerde uitkering	65,4%	64,6%	66,8% ^B
Loonaanvulling, verdiensten hoger dan restverdiencapaciteit	20,8%	22,4%	21,3%
Loonaanvulling, verdiensten 50-100% van restverdiencapaciteit	1,0%	0,9%	0,8%
Vervolguitkering, verdiensten lager dan 50% van restverdiencapaciteit	7,9%	8,3% ^C	7,0%
IVA	4,6% ^{B, C}	3,4%	3,7%
Overig/onbekend	0,4%	0,5%	0,4%

Toelichting: een superscript A, B of C geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B of C.

Tabel 5.12 Overige uitkomstmaten met betrekking op ontwikkelingen in de WIA-uitkering

	(A) Experimentgroep	(B) Controlegroep	(C) Reguliere dienstverleningsgroep
Aandeel personen dat van loongerelateerde uitkering naar loonaanvullingsuitkering of vervolguitkering is gestroomd	23,6%	24,1%	22,5%
Aandeel personen dat is hersteld (einde meetperiode)	0,4%	0,4%	0,4%
Gemiddelde som uitkeringslasten over de meetperiode	€ 17.371	€ 17.662	€ 17.542
Aandeel personen dat is doorgestroomd van 80-100 naar 35-80	2,1%	1,8%	1,9%

Toelichting: een superscript A, B of C geeft aan dat de uitkomstmaat significant (op 5%-niveau) groter is dan die in de aangegeven kolom A, B of C.

Als rekening gehouden wordt met zelfmelders en verschillen in kenmerken tussen de groepen, blijven mensen in de experimentgroep aan het einde van de meetperiode vaker een IVA-uitkering hebben, een verschil van 1,3 procentpunten (tabel 5.13). Verder blijven de effecten van dienstverlening grotendeels klein en niet significant. Wel is het aandeel personen met loonaanvulling met verdiensten hoger dan de restverdiencapaciteit in de experimentgroep significant kleiner dan in de reguliere dienstverleningsgroep. Ook lijkt de doorstroom van 80-100 naar 35-80 in de experimentgroep en de reguliere dienstverleningsgroep iets hoger dan in de controlegroep.

Tabel 5.13 Effecten van dienstverlening op WIA-uitkering (einde meetperiode)

	Experimentgroep versus controlegroep	Experimentgroep versus reguliere dienstverleningsgroep	Reguliere dienstverleningsgroep versus controlegroep (excl. zelfmelders)
Aandeel personen met loonaanvulling, verdiensten hoger dan restverdiencapaciteit	-0,8% (21,6% - 20,8%)	-1,5%** (22,3% - 20,8%)	0,1% (21,2% - 21,3%)
Aandeel personen met IVA	1,3%** (3,3% - 4,6%)	0,8% (3,8% - 4,6%)	0,2% (3,5% - 3,7%)
Aandeel personen dat van loongerelateerde uitkering naar loonaanvullingsuitkering of vervolguitkering is gestroomd	0,4% (23,2% - 23,6%)	0,4% (23,2% - 20,8%)	0,5% (22,0% - 22,5%)
Aandeel personen dat is hersteld	0,4% (0,0% - 0,4%)	0,0% (0,3% - 0,4%)	-0,1% (0,4% - 0,4%)
Som uitkeringslasten over de meetperiode	-€264 (€17.635 - €17.371)	-€68 (€17.439 - €17.371)	-€107 (€17.649 - €17.542)
Aandeel personen dat is doorgestroomd van 80-100 naar 35-80	0,4% (1,7% - 2,1%)	0,2% (1,8% - 2,1%)	0,4%* (1,5% - 1,9%)

** Significant op 5%-niveau, * significant op 10%-niveau.

I TABELLEN EN FIGUREN

I.1 INDELING KANTOREN

Tabel I.1 Indeling kantoren in experiment- en reguliere kantoren

Vestiging	Experiment- of regulier kantoor
Alkmaar	#
Almere	experiment
Amersfoort	regulier
Apeldoorn	regulier
Arnhem	experiment
Breda	regulier
Den Haag Zuidwest	experiment
Doetinchem	regulier
Dordrecht	experiment
Ede	experiment
Eindhoven	experiment
Emmen	experiment
Enschede	experiment
Goes	experiment
Gooi Zuid	regulier
Groningen	regulier
Groot Amsterdam	experiment
Haarlem	#
Heerlen	experiment
Leeuwarden	experiment
Leiden	regulier
Midden Holland	regulier
Nijmegen	experiment
Regio Helmond	regulier
Regio Zwolle	experiment
Roermond	experiment
Rotterdam Herenwaard	regulier
Rotterdam Schiekade	experiment
's-Hertogenbosch	experiment
Tiel	regulier
Tilburg	regulier
Utrecht	experiment
Venlo	experiment
Zaanstreek	#
Zuid-Holland Centraal	experiment

Experimentkantoren in de regio Noord-Holland Noord zijn uit het onderzoek weggelaten omdat daar een pilot liep die mogelijk verstorend zou kunnen werken op het experiment.

I.2 BEREIK DIENSTVERLENING

Deze paragraaf bevat enkele tabellen waarin het bereik van een aantal trajecten wordt weergegeven.

Tabel I.2 **Vergelijking bereik scholing**

	Experimentgroep met overig gesprek	Experimentgroep totaal	Reguliere dienstverleningsgroep met overig gesprek	Reguliere dienstverleningsgroep totaal
Geslacht				
Man	61,9%**	44,9%	59,8%**	43,5%
Vrouw	38,1%	55,1%**	40,2%	56,5%**
Leeftijd				
18-29	9,5%	7,6%	4,3%	7,9%
30-39	34,3%**	20,5%	21,7%	18,7%
40-49	20,0%	23,2%	29,3%	22,7%
50-59	27,6%	30,1%	32,6%	31,8%
60-66	8,6%	18,5%**	12,0%	18,9%
Burgerlijke staat				
Ongehuwd	61,9%	55,9%	53,3%	52,2%
Gehuwd	38,1%	44,1%	46,7%	47,8%
Opleiding				
Lager opgeleid	21,9%	34,0%*	22,8%	33,7%*
Middelbaar opgeleid	42,9%*	32,3%	39,1%	30,1%
Hoger opgeleid	21,9%	19,4%	20,7%	16,9%
Onbekend	13,3%	14,4%	17,4%	19,3%
Positie bij start WIA				
WGA 35-80	63,8%**	31,1%	63,0%**	32,3%
WGA 80-100	36,2%	68,5%**	37,0%	67,4%**
IVA	0,0%	0,4%	0,0%	0,3%
Meerdere diagnoses				
Ja	80,0%	82,0%	71,7%	79,9%
Nee	20,0%	18,0%	28,3%	20,1%
Diagnose				
Botspierstelsel	25,7%	25,5%	23,9%	26,2%
Psychische aandoeningen	46,7%	44,6%	51,1%	41,7%
Overig	27,6%	30,0%	25,0%	32,0%
Oude baan				
Ja	26,7%	27,6%	23,9%	30,6%
Nee	73,3%	72,4%	76,1%	69,4%
Ziektewet				
Ja	69,5%	61,6%	67,4%	58,5%
Nee	30,5%	38,4%	32,6%	41,5%

*Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.*

Tabel I.3 **Vergelijking bereik trajecten modulair**

	Experimentgroep met overig gesprek	Experimentgroep totaal	Reguliere dienstverleningsgroep met overig gesprek	Reguliere dienstverleningsgroep totaal
Geslacht				
Man	41,5%	44,9%	43,5%	43,5%
Vrouw	58,5%	55,1%	56,5%	56,5%
Leeftijd				
18-29	7,7%	7,6%	9,6%	7,9%
30-39	22,4%	20,5%	20,0%	18,7%
40-49	25,8%	23,2%	24,1%	22,7%
50-59	32,3%	30,1%	33,1%	31,8%
60-66	11,9%	18,5%**	13,3%	18,9%**
Burgerlijke staat				
Ongehuwd	59,7%	55,9%	58,8%**	52,2%
Gehuwd	40,3%	44,1%	41,2%	47,8%**
Opleiding				
Lager opgeleid	38,7%*	34,0%	42,9%**	33,7%
Middelbaar opgeleid	35,7%	32,3%	27,6%	30,1%
Hoger opgeleid	13,3%	19,4%**	12,9%	16,9%**
Onbekend	12,3%	14,4%	16,7%	19,3%
Positie bij start WIA				
WGA 35-80	25,2%	31,1%**	29,2%	32,3%
WGA 80-100	74,8%**	68,5%	70,8%	67,4%
IVA	0,0%	0,4%	0,0%	0,3%
Meerdere diagnoses				
Ja	87,3%	82,0%**	84,5%*	79,9%
Nee	12,7%**	18,0%	15,5%	20,1%*
Diagnose				
Botspierstelsel	27,4%	25,5%	24,9%	26,2%
Psychische aandoeningen	47,6%	44,6%	46,7%*	41,7%
Overig	25,0%	30,0%**	28,4%	32,0%
Oude baan				
Ja	22,2%	27,6%**	27,3%	30,6%
Nee	77,8%**	72,4%	72,7%	69,4%
Ziektewet				
Ja	66,5%*	61,6%	63,1%*	58,5%
Nee	33,5%	38,4%*	36,9%	41,5%*

Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.

Tabel 1.4 **Vergelijking bereik trajecten naar werk**

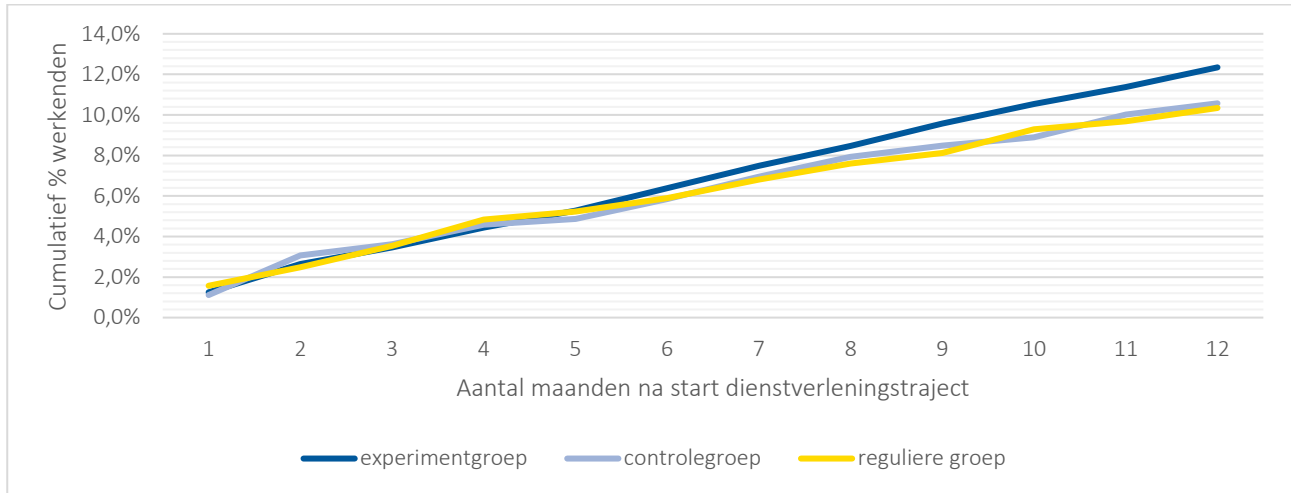
	Experimentgroep met overig gesprek	Experimentgroep totaal	Reguliere dienstverleningsgroep met overig gesprek	Reguliere dienstverleningsgroep totaal
Geslacht				
Man	41,6%	44,9%	43,6%	43,5%
Vrouw	58,4%	55,1%	56,4%	56,5%
Leeftijd				
18-29	8,1%	7,6%	6,6%	7,9%
30-39	33,0%**	20,5%	25,4%*	18,7%
40-49	21,8%	23,2%	19,3%	22,7%
50-59	24,4%	30,1%	37,6%	31,8%
60-66	12,7%	18,5%*	11,0%	18,9%**
Burgerlijke staat				
Ongehuwd	62,9%*	55,9%	63,5%**	52,2%
Gehuwd	37,1%	44,1%*	36,5%	47,8%**
Opleiding				
Lager opgeleid	25,4%	34,0%*	18,2%	33,7%**
Middelbaar opgeleid	32,5%	32,3%	31,5%	30,1%
Hoger opgeleid	32,5%**	19,4%	28,7%**	16,9%
Onbekend	9,6%	14,4%	21,5%	19,3%
Positie bij start WIA				
WGA 35-80	66,0%**	31,1%	66,1%**	32,3%
WGA 80-100	34,0%	68,5%**	33,9%	67,4%**
IVA	0,0%	0,4%	0,0%	0,3%
Meerdere diagnoses				
Ja	73,1%	82,0%**	68,0%	79,9%**
Nee	26,9%**	18,0%	32,0%**	20,1%
Diagnose				
Botspierstelsel	20,3%	25,5%	19,9%	26,2%
Psychische aandoeningen	54,3%**	44,6%	50,8%*	41,7%
Overig	25,4%	30,0%	29,3%	32,0%
Oude baan				
Ja	24,9%	27,6%	21,0%	30,6%**
Nee	75,1%	72,4%	79,0%**	69,4%
Ziektewet				
Ja	67,0%	61,6%	72,8%**	58,5%
Nee	33,0%	38,4%	27,2%	41,5%**

Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 5%-niveau resp. 1%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.

I.3 AAN HET WERK KOMEN

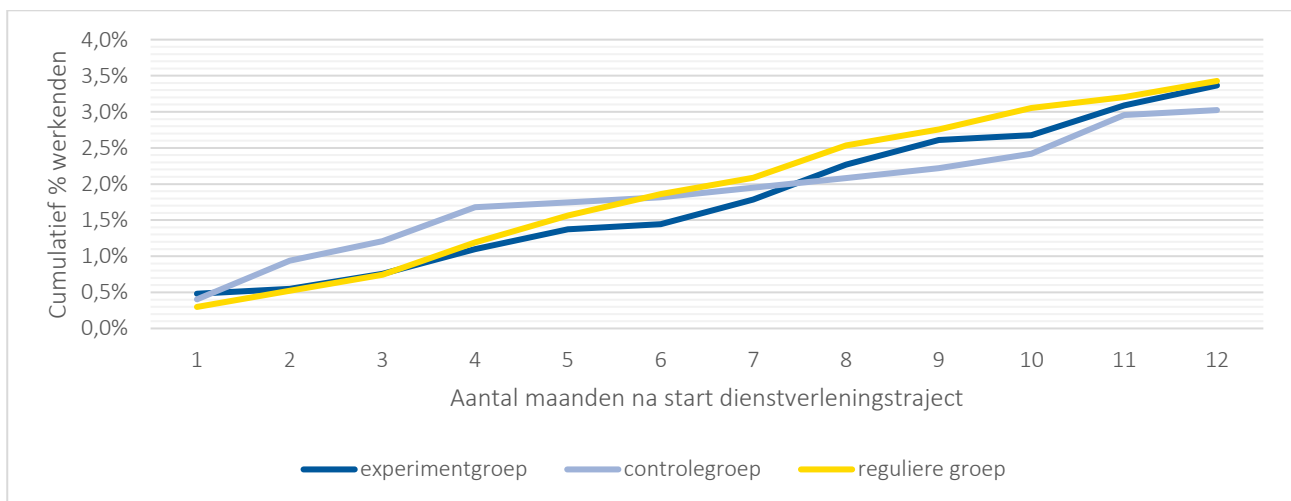
Onderstaande figuren laten de ontwikkeling zien in het aandeel personen dat binnen een bepaald aantal maanden aan het werk gaat voor de drie onderzoeksgroepen, uitgesplitst naar grotere en kleinere banen (in termen van uren per week) en WGA-classificatie.

Figuur I.1 Aandeel personen in de WGA 35-80 groep dat aan het werk gaat (≥ 12 uur/week)

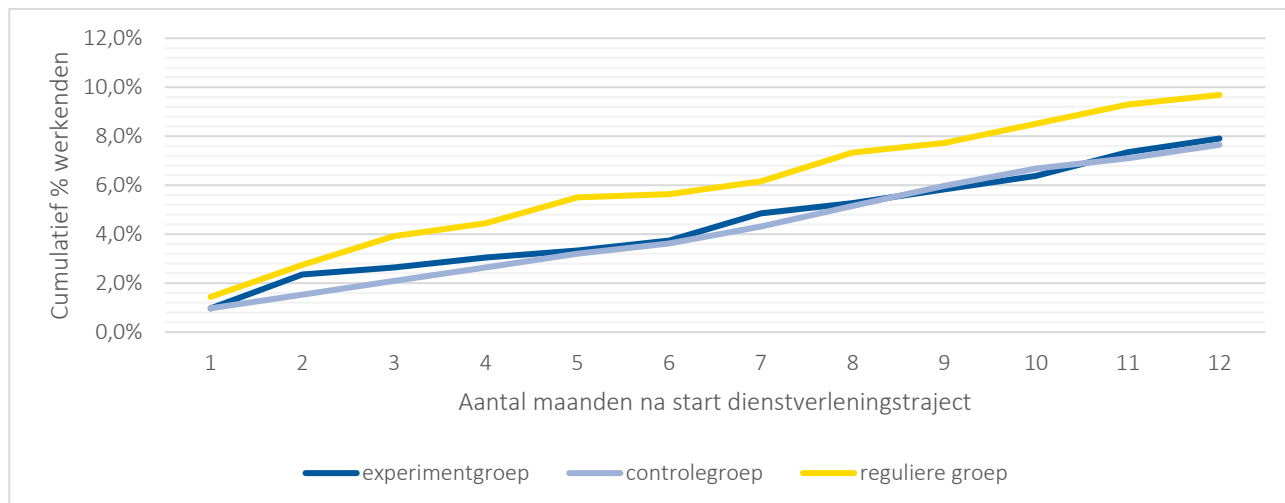
Toelichting: De (cumulatieve) percentages zijn berekend over de personen die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden.

Figuur I.2 Aandeel personen in de WGA 80-100 groep dat aan het werk gaat (≥ 12 uur/week)

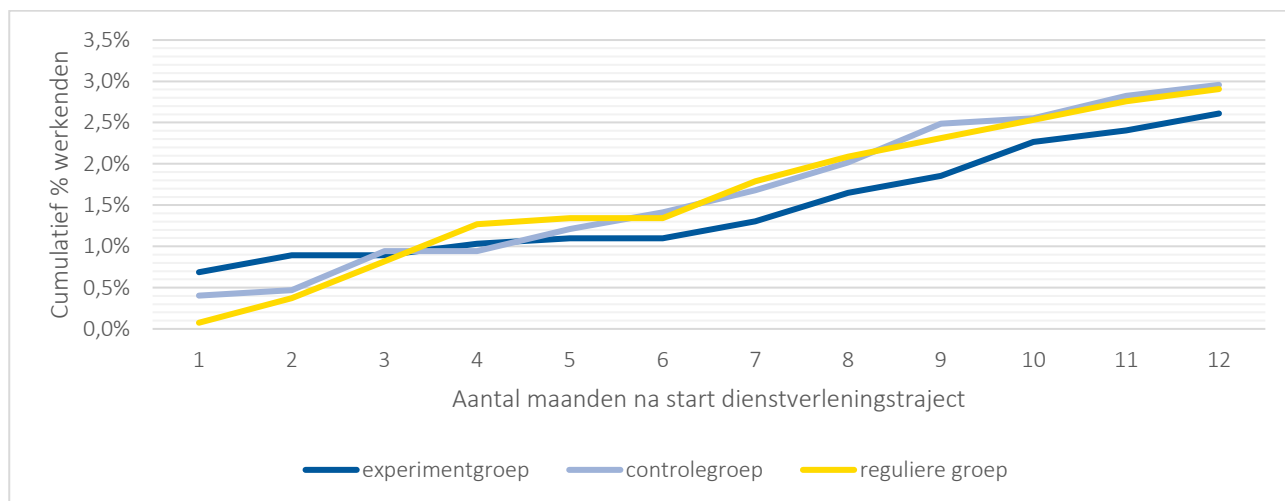
Toelichting: De (cumulatieve) percentages zijn berekend over de personen die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden.

Figuur I.3 Aandeel personen in de WGA 35-80 groep dat aan het werk gaat (< 12 uur/week)

Toelichting: De (cumulatieve) percentages zijn berekend over de personen die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden.

Figuur I.4 Aandeel personen in de WGA 80-100 groep dat aan het werk gaat (< 12 uur/week)

Toelichting: De (cumulatieve) percentages zijn berekend over de personen die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden.

II METHODEN VAN EFFECTMETING EN UITKOMSTEN IV-REGRESSIES

II.1 METHODEN VAN EFFECTMETING

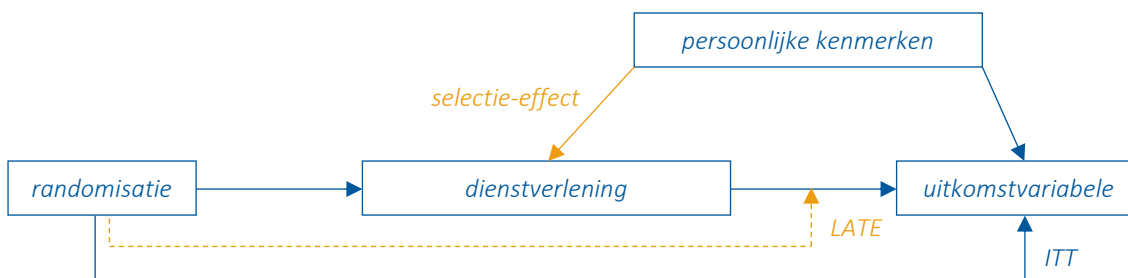
Intention-to-treat (ITT)

In eerste instantie zal het effect van dienstverlening (of de intentie daartoe) worden bepaald met de intention-to-treatanalyse (ITT). In essentie is dat de vergelijking van de (gemiddelde) uitkomsten tussen experiment- (uitgebreide dienstverlening) en controlegroep (geen of nauwelijks dienstverlening). Hierbij wordt geen rekening gehouden met factoren als niet-naleving, protocolafwijkingen en dergelijke. In het WGA-experiment is er sprake van niet-naleving: een deel van de mensen in de controlegroep, de zelfmelders, hebben wel dienstverlening gehad. De ITT-uitkomsten van de controlegroep geven dus geen zuiver beeld van de uitkomsten zonder dienstverlening.

Local average treatment effect (LATE)

Omdat de zelfmelders een specifiek karakter hebben, kunnen zij ook niet zonder meer weggelaten worden of aan de experimentgroep toegevoegd worden. Dit kan leiden tot een vertekening van de resultaten. Dit wordt in Figuur II.1 weergegeven met een oranje pijl. Daarom gebruiken we een methode die hier – selectie van zelfmelders – rekening mee houdt.

Figuur II.1 Selectie-effect

We maken gebruik van regressies met instrumentele variabelen (IV-regressies), waarin de randomisatie als instrument voor de *treatment* variabele wordt gebruikt. Deze aanpak bestaat uit twee stappen. In de eerste stap wordt de *treatment* variabele (een variabele die 1 is als men dienstverlening heeft gekregen en anders 0 is) geresseerd op de randomisatie (een variabele die 1 is voor de experimentgroep en 0 is voor de controlegroep) en individuele kenmerken. Met deze regressie voorspel je de kans op dienstverlening. Vervolgens wordt de doelvariabele (bijvoorbeeld de fractie werk) geresseerd op het resultaat uit de eerste stap – de kans op *treatment* – en individuele kenmerken. Het in de tweede regressie geschatte effect wordt ook wel het *local average treatment effect* (LATE) genoemd. LATE is het gemiddelde effect van dienstverlening voor *compliers* (degenen die zich houden aan de toewijzing naar experiment- of controlegroep, ongeacht de uitkomst van de toewijzing) en betreft het daadwerkelijke effect van de dienstverlening.

Vergelijking met reguliere dienstverlening

Ook de groepen die basale dienstverlening ontvangen worden vergeleken met de groepen die geen dienstverlening of uitgebreide dienstverlening ontvangen. Omdat basale dienstverlening plaatsvindt op andere kantoren dan waar het gerandomiseerde experiment plaatsvindt, kunnen de drie groepen klanten met verschillende dienstverlening niet zonder meer met elkaar vergeleken worden. Er kunnen verschillen in

samenstelling zijn tussen de groepen, verschillen in de professionals die de dienstverlening bieden en ook de arbeidsmarktomstandigheden tussen de regio's waar kantoren gehuisvest zijn kunnen verschillen. Omdat bij de toewijzing van kantoren waar het experiment plaatsvindt rekening is gehouden met regionale spreiding, is de verwachting dat de verschillen in arbeidsmarktomstandigheden beperkt zijn.

Om rekening te houden met verschillen tussen kantoren zijn de twee groepen vergelijkbaar gemaakt op meerdere kenmerken (in termen van gemiddelden) met behulp van *entropy-balancing*. Dit gebeurt met behulp van gewichten. Deze methode minimaliseert daarbij een informatiecriterium waarbij tot de kleinst mogelijke afwijking in gewichten (ten opzichte van uniforme gewichten) wordt gekomen om de overeenkomsten in gemiddelden te bereiken. Vervolgens zijn de effecten van (extra) dienstverlening bepaald door gewogen regressies. Naast de kenmerken van de WGA'ers worden in deze regressies regionale kenmerken meegenomen: werkloosheid, bruto binnenlands product (BBP) per inwoner en de groei van het BBP per inwoner.

Selectie in een baan of in een traject

Als baankenmerken (vast contract en gemiddeld uurloon) van individuen tussen twee groepen vergeleken worden, wordt er rekening gehouden met een tweede vorm van selectie, namelijk de selectie in een baan. De kans op een baan verschilt naar verwachting tussen beide groepen. Hiervoor gebruiken we een tweestapsmethode, waarin zowel voor deze selectie als voor de selectie in dienstverlening wordt gecontroleerd. In de eerste stap wordt een Probit-model gebruikt om de kans op een baan te bepalen. In de tweede stap wordt het effect van dienstverlening op het baankenmerk geschat door middel van de IV-regressies die we eerder hebben beschreven, waarbij het resultaat uit de eerste stap (de zogenaamde *inverse Mills ratio*) wordt meegenomen als variabele.²⁸

Hetzelfde geldt ook voor de vergelijking tussen groepen van het succesvol afsluiten van een werkfittraject. Omdat de kans op een werkfittraject mogelijk anders (groter) is voor personen die extra dienstverlening krijgen, wordt ook hier bij de vergelijking tussen groepen rekening gehouden met selectie in een werkfittraject.

II.2 IV-REGRESSIES

Onderstaande tabellen geven de uitkomsten van de IV-regressies. Deze laten, naast de effecten van dienstverlening, de effecten van persoonskenmerken op uitkomstmaten zien bij het vergelijken van de experimentgroep en de controlegroep. Bij binaire uitkomstmaten zijn de marginale effecten van de Probit regressies weergegeven (hierdoor ontbreekt de constante).

Tabel II.1 bevat de uitkomsten van de regressies, inclusief de *first stage*, op werk binnen 1 jaar voor mensen die minimaal een jaar gevolgd kunnen worden. In geval van werk van 12 uur per week of meer worden degenen met IVA niet meegenomen omdat geen van hen binnen het jaar werk van 12 uur per week of meer heeft gekregen.

Tabel II.2 bevat de uitkomsten van de regressies, inclusief de *first stage*, op werk als zelfstandige en de fracties werk (dagen en uren) voor mensen die minimaal een maand gevolgd kunnen worden. Ook in het geval van aan het werk komen als zelfstandige worden degenen met IVA niet meegenomen omdat geen van hen aan het werk is gegaan als zelfstandige.

Tabel II.3 bevat de uitkomsten van de regressies, inclusief de *first stage*, op vast contract (aan het einde van de meetperiode) en uurloon voor mensen die minimaal een maand gevolgd kunnen worden. In het geval van vast contract en uurloon is rekening gehouden met selectie van personen met een nieuwe baan (in geval van uurloon, aangegeven met nieuwe baan) of met een nieuwe baan aan het einde van de meetperiode (in geval van vast contract, aangegeven met nieuwe baan huidig). Hiervoor wordt in de eerste stap een probit-model gebruikt om de kans op een (huidige) nieuwe baan te bepalen (eerste en vierde kolom). Hiermee wordt de

²⁸ Zie sectie 19.6.2 in Wooldridge (2010).

inverse Mills ratio bepaald, die in de tweede stap, de IV-regressie, wordt meegenomen als variabele. In het Probit-model worden alle exogene variabelen meegenomen. Naast het instrument (de randomisatie) dient hierin nog een exogene variabele meegenomen te worden die niet in de vergelijking voor de uitkomstmaat (vast contract of uurloon) voorkomt. In het geval van vast contract is dat geslacht (vrouw t.o.v. man), dat wel effect heeft op of iemand een nieuwe baan heeft aan het eind van de meetperiode, maar geen effect heeft op wel of geen vast contract. In het geval van uurloon is dat het aantal diagnoses (meerdere t.o.v. één), dat wel effect heeft op of iemand een nieuwe baan heeft gevonden, maar geen effect heeft op het uurloon.

Tabel II.1 Effecten op uitkomstmaten werk binnen 1 jaar

Variabelen	Werk (>= 12 uur per week) binnen 1 jaar†		Werk (< 12 uur per week) binnen 1 jaar †	
	Dienstverlening <i>First stage</i>	<i>IV (Probit)</i>	Dienstverlening <i>First stage</i>	<i>IV (Probit)</i>
Experimentgroep t.o.v. controlegroep	0,899** (0,006)		0,900** (0,006)	
Leeftijd	0,002 (0,002)	0,001 (0,003)	0,001 (0,002)	0,001 (0,002)
Leeftijd ² /100	-0,004 (0,003)	-0,003 (0,003)	-0,004 (0,003)	-0,002 (0,003)
Vrouw t.o.v. man	-0,006 (0,007)	-0,009 (0,007)	-0,006 (0,007)	-0,008 (0,006)
Gehuwd t.o.v. ongehuwd	-0,015** (0,007)	0,000 (0,007)	-0,015** (0,007)	-0,003 (0,006)
WGA 80-100 t.o.v. WGA 35-80	-0,051** (0,007)	-0,084** (0,009)	-0,051** (0,007)	-0,050** (0,008)
IVA t.o.v. WGA 35-80			-0,072 (0,050)	0,073 (0,089)
Ziektewet wel t.o.v. niet	0,004 (0,010)	-0,015 (0,011)	0,004 (0,010)	0,012 (0,009)
Psychische aandoeningen t.o.v. botspierstelsel	0,012 (0,008)	0,010 (0,009)	0,012 (0,008)	0,004 (0,008)
Overig t.o.v. botspierstelsel	0,023** (0,009)	0,006 (0,009)	0,023** (0,009)	0,004 (0,008)
Meerdere diagnoses t.o.v. een diagnose	0,016* (0,008)	-0,011 (0,009)	0,016* (0,008)	-0,001 (0,008)
Dagen gevolgd	0,000* (0,000)	0,000 (0,000)	0,000* (0,000)	0,000 (0,000)
Oude baan t.o.v. geen oude baan	-0,006 (0,010)	-0,004 (0,010)	-0,005 (0,010)	0,007 (0,010)
Dienstverlening		0,012 (0,008)		0,000 (0,007)
Constante	0,090 (0,062)		0,092 (0,062)	
N	4,384	4,384	4,402	4,402
R ²	0,822		0,823	

*Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 10%-niveau resp. 5%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.*

† Bij deze binaire uitkomstmaten zijn de marginale effecten van de Probit-regressie gegeven.

Tabel II.2

Effecten op uitkomstmaten aan het werk als zelfstandige en de fracties werk

Variabelen	Dienst- verlening	Zelfstandige†	Dienst- verlening	Fractie werk dagen	Fractie werk uren
	<i>First stage</i>	<i>IV (Probit)</i>	<i>First stage</i>	<i>IV</i>	<i>IV</i>
Experimentgroep t.o.v. controlegroep	0,902** (0,004)		0,907** (0,004)		
Leeftijd	-0,001 (0,002)	0,003** (0,001)	-0,001 (0,001)	-0,035 (0,096)	0,002 (0,060)
Leeftijd ² /100	-0,001 (0,002)	-0,004** (0,001)	-0,001 (0,002)	-0,120 (0,104)	-0,100 (0,066)
Vrouw t.o.v. man	-0,012** (0,004)	0,005* (0,003)	-0,011** (0,004)	-0,236 (0,267)	-0,552** (0,168)
Gehuwd t.o.v. ongehuwd	-0,018** (0,004)	-0,001 (0,003)	-0,017** (0,004)	-0,100 (0,272)	-0,153 (0,171)
WGA 80-100 t.o.v. WGA 35-80	-0,040** (0,005)	-0,019** (0,004)	-0,035** (0,004)	-5,201** (0,285)	-2,811** (0,179)
IVA t.o.v. WGA 35-80			-0,044 (0,032)	-6,241** (2,242)	-3,054** (1,411)
Ziekte wel t.o.v. niet	0,003 (0,006)	0,003 (0,004)	0,003 (0,005)	-0,971** (0,371)	-0,679** (0,234)
Psychische aandoeningen t.o.v. botspiersstelsel	0,014** (0,005)	0,002 (0,004)	0,013** (0,005)	-0,257 (0,332)	-0,147 (0,209)
Overig t.o.v. botspiersstelsel	0,016** (0,006)	-0,001 (0,004)	0,014** (0,005)	0,460 (0,351)	0,139 (0,221)
Meerdere diagnoses t.o.v. een diagnose	0,009 (0,005)	-0,002 (0,004)	0,006 (0,005)	-0,683** (0,341)	-0,407* (0,215)
Dagen gevolgd	0,000 (0,000)	0,000** (0,000)	0,000** (0,000)	0,009** (0,001)	0,005** (0,001)
Oude baan t.o.v. geen oude baan	-0,004 (0,006)	-0,002 (0,004)	-0,003 (0,006)	0,083 (0,389)	-0,175 (0,245)
Dienstverlening		0,001 (0,003)		0,234 (0,286)	0,119 (0,180)
Constante	0,188** (0,035)		0,170** (0,032)	10,143** (2,199)	5,960** (1,384)
N	10,252	10,252	11,793	11,793	11,793
R ²	0,825		0,832	0,051	0,041

Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 10%-niveau resp. 5%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.

† Bij deze binaire uitkomstmaten zijn de marginale effecten van de Probit-regressie gegeven.

Tabel II.3 Effecten op uitkomstmaten vast contract (einde meetperiode) en uurloon

Variabelen	Nieuwe baan huidige†	Dienstverlening	Vast contract†	Nieuwe baant	Dienstverlening	Uurloon
	<i>Probit</i>	First stage	<i>IV (Probit)</i>	<i>Probit</i>	First stage	<i>IV</i>
Experimentgroep t.o.v. controlegroep	0,004 (0,004)	0,830** (0,021)		0,004 (0,005)	0,812** (0,019)	
Leeftijd	0,002 (0,002)	0,010 (0,009)	0,036** (0,012)	-0,000 (0,002)	0,008 (0,007)	0,568** (0,150)
Leeftijd ² /100	-0,006** (0,002)	-0,012 (0,014)	-0,054** (0,018)	-0,003* (0,002)	-0,017* (0,010)	-0,433** (0,202)
Vrouw t.o.v. man	-0,010** (0,005)			-0,012** (0,005)	-0,034 (0,025)	1,836** (0,519)
Gehuwd t.o.v. ongehuwd	0,000 (0,005)	-0,055** (0,021)	0,036 (0,026)	-0,005 (0,005)	-0,056** (0,021)	-0,381 (0,445)
WGA 80-100 t.o.v. WGA 35-80	-0,088** (0,006)	-0,042 (0,146)	-0,290** (0,114)	-0,102** (0,006)	-0,206* (0,122)	2,954 (2,572)
IVA t.o.v. WGA 35-80				-0,082* (0,043)	-0,120 (0,293)	-4,177 (6,214)
Ziekte wel t.o.v. niet	-0,007 (0,006)	-0,023 (0,028)	-0,093** (0,038)	-0,006 (0,007)	-0,012 (0,026)	-0,354 (0,561)
Psychische aandoeningen t.o.v. botspierstelsel	0,007 (0,006)	0,017 (0,028)	0,012 (0,031)	0,006 (0,006)	0,026 (0,027)	0,676 (0,574)
Overig t.o.v. botspierstelsel	0,009 (0,006)	0,022 (0,033)	0,074* (0,040)	0,011 (0,007)	0,053* (0,032)	-0,088 (0,666)
Meerdere diagnoses t.o.v. een diagnose	-0,018** (0,006)	0,007 (0,038)	-0,115* (0,059)	-0,016** (0,006)		
Dagen gevolgd	0,000** (0,000)	0,000 (0,000)	0,001** (0,000)	0,000** (0,000)	0,001** (0,000)	-0,011 (0,007)
Oude baan t.o.v. geen oude baan	0,005 (0,007)	-0,066** (0,027)	0,098** (0,036)	0,010 (0,007)	-0,042 (0,028)	0,065 (0,603)
Dienstverlening			0,049 (0,032)			-0,214 (0,495)
Inverse Mills Ratio		0,049 (0,263)	0,724** (0,332)		0,347 (0,223)	-6,659 (4,701)
Constante		-0,146 (0,513)			-0,517 (0,372)	13,147* (7,855)
N	11,753	777	777	11,793	930	930
R ²		0,723			0,685	0,054

Toelichting: Een * resp. ** geeft aan dat het betreffende percentage significant (op 10%-niveau resp. 5%-niveau) verschilt van de vergelijkingsgroep.

† Bij deze binaire uitkomstmaten zijn de marginale effecten van de Probit-regressie gegeven.

LITERATUUR

Algemene Rekenkamer (2021). Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV), verantwoordingsonderzoek.

(<https://www.rekenkamer.nl/binaries/rekenkamer/documenten/rapporten/2021/05/19/resultaten-verantwoordingsonderzoek-2020-ministerie-van-sociale-zaken-en-werkgelegenheid/XV+SZW+WR.pdf>)

Blonk, R. (2015). Geloof in eigen kunnen. Geraadpleegd op 1 december 2021, van <https://archieftrots-op-je-vak.nl/geloof-in-eigen-kunnen/>

Julian D.A. (1997). "The utilization of the logic model as a system level planning and evaluation device". *Evaluation and Program Planning* 20 (3): 251–257.

Liu, S., Huang, J.L., & Wang, M. (2014). "Effectiveness of Job Search Interventions: A Meta-Analytic Review." *Psychological Bulletin*, 140(4):1009-1041.

SEOR en Verwey-Jonker Instituut (2021). Effecten van corona op werkzoekgedrag, maatschappelijke deelname en welbevinden van WGA'ers.

UWV (2021). Arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking, De ontwikkeling in het eerste coronajaar (2020). UWV Kennisverslag 2021-7.

Wooldridge, J.M. (2010). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. Second Edition. The MIT Press.

Dit rapport doet verslag van onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van UWV

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij SEOR BV en Verwey-Jonker Instituut. Het gebruik van het materiaal in dit rapport is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm dan ook is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SEOR BV.

Het onderzoek is uitgevoerd door SEOR BV en Verwey-Jonker Instituut.

Dit rapport is een uitgave van SEOR BV - Marconistraat 16, 3029 AK Rotterdam

In opdracht van UWV

www.seor.nl